

MØTEINNKALLING

Utvalg: BEIARN KOMMUNESTYRE
Møtested: Kjellerstua Beiarn Sykehjem
Møtedato: 22.02.2019   **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf.
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Møtt for
Leder	Monika Sande		
Nestleder	Håkon André Nordberg Sæther		
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen		
Medlem	Ole-Håkon Hemminghytt		
Medlem	Helge Osbak		
Medlem	Linda Merete Larsen		
Medlem	Merethe Selfors		
Medlem	André Kristoffersen		
Medlem	Rune Jørgensen		
Medlem	Audgar Roald Carlsen		
Medlem	Marit Cicilie Moldjord		
Medlem	Gudbjørg Haukdal Navjord		
Medlem	Tone Kristin Helbostad		
Medlem	Julie Birgitte Kristensen		
Medlem	Tore Nyvold		

SAKSLISTE

Saksnr.   **Arkivsaksnr.**
Tittel

Tematime:

«Inn på tunet» - Hva er det – hvilke muligheter gir det – hvor ligger ansvaret.

Fra Fylkesmannen i Nordland møter:

Ingrid Roaldsen, landbruk og reindriftsavd.,

Julie Tangen, helse og omsorgsavd.

Eirik Arntsen, oppvekst og utdanningsavd

Heidi Bolte, sosial og vergemålsavd

BEIARPULS – Nå er vi i gang! v/Elin Johannessen, prosjektleder

REFERATER

- 1/19 19/97
GODKJENNING AV PROTOKOLL - KOMMUNESTYRET
- 2/19 16/370
NÆRINGSBYGG TRONES - FINANSIERING
- 3/19 19/48
GODKJENNING AV NY GRAFISK PROFIL
- 4/19 19/39
STEMMEKRETSINNDELING VED VALG - NEDLEGGELSE AV LARSOS KRETS
- 5/19 18/222
FRIVILLIGPLAN
- 6/19 17/329
INNFØRING AV FJELLOVEN
- 7/19 16/358
FINANSRAPPORTERING
- 8/19 16/888
ORIENTERINGSSAK - SOLBAKK TRE AS

Dokumentene legges ut til offentlig ettersyn på Servicetorget og Biblioteket i Beiarn kommune.

Beiarn kommune, 11.02.2019

Monika Sande
Ordfører.

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: KST Beiarn Kommunestyre

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
18/555-2 6109/18	07.12.2018 Fylkesmannen i Nordland PROSJEKTSKJØNNSMIDLER 2019	BK//OPN 151	
18/659-2 354/19	21.01.2019 Ruth Sætermo SVAR - SØKNAD OM FRITAK FRA VERV RUTH SÆTERMO	BK//OPN 033	
19/59-1 440/19	23.01.2019 Bodø Kemnerkontor ÅRSMELDING FOR 1804 BODØ, 1838 GILDESKÅL, 1839 BEIARN, 1856 RØST OG 1867 BØ I VESTERÅLEN	BK/KASSE/GAS 212	
18/240-40 728/19	05.02.2019 Advokatfirmaet Lund & Co ANKE	BK//OPN 232	
16/461-22 807/19	11.02.2019 Essensi INFORMASJON ETTER STYREMØTE I SNU	BK//OPN 250	

Alle kommuner i Nordland

Saksb.: Robert Isaksen
e-post: fmnrnoris@fylkesmannen.no
Tlf: 75531612
Vår ref: 2018/4475

Vår ref: 2018/4475	Deres ref:
Vår dato: 07.12.2018	Deres dato: 26/09/18
18/555	Arkivkode: 331.2
151	
OPN	

Prosjektskjønnsmidler 2019

Fylkesmannen i Nordland har i 2019 satt av 17,5 mill. kroner av skjønnsmiddelpotten til prosjekter, hovedsakelig knyttet til fornying og innovasjon i kommunesektoren.

Prosjektskjønnsmidlene skal gi kommunene mulighet og støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet.

Prosjektene det kan søkes om tilskudd til skal styrke kommunen i rollen som tjenesteproducent, myndighetsorgan, lokaldemokratisk arena eller som samfunnsutvikler, slik at oppgavene løses bedre.

For at Fylkesmannen skal kunne tildele prosjektmidler, må innholdet i prosjektene oppfylle følgende krav:

- Prosjektmidlene skal benyttes til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Det skal ikke gis støtte til ordinær drift.
- Det er kun kommuner som kan søke om midler og stå som ansvarlig for prosjektet. Men kommunene kan gjerne samarbeide med eksterne aktører, som for eksempel sosiale entreprenører, private selskaper eller fylkesmannsembetene.
- For å få tildelt prosjektmidler, må kommuner i søknaden kunne vise til en gjennomtenkt og realistisk prosjektplan, tidsplan, søknadssum og budsjett. Kommunen må beskrive sine utfordringer godt, og kunne vise til klare målsetninger for hva de ønsker å oppnå med prosjektet. Så langt det er mulig, skal kommunen beskrive aktuelle virkemidler eller løsninger som skal testes ut i prosjektet, og mulig overføringsverdi til andre kommuner.
- Fylkesmannen skal ikke gi støtte til rene næringsutviklingsprosjekter, da dette vil kunne overlappes med fylkeskommunens virkemidler og skape uklarhet om ansvarsfordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen. Alle søknader som må behandles etter forsøksloven, skal oversendes departementet.
- For å sikre overføringsverdi mellom kommunene, skal resultatet av prosjektet dokumenteres gjennom en sluttrapport. Disse resultatene skal stimulere til læring og erfaringsutveksling mellom kommunene. Prosjektrapportene, også

---

fra kommuner i de andre fylkene, vil bli gjort tilgjengelig på nettstedet <https://prosjektskjonn.fylkesmannen.no/offentlig>

Fylkesmannen synliggjør noen satsningsområder fra år til år, slik at man utnytter fordelene ved at det er flere kommuner som jobber med de samme utfordringene samtidig.

Det er viktig for Fylkesmannen at alle kommunene skal ha lik mulighet til å søke på skjønnsmidler. Samtidig ser vi at det er en utfordring for de minste kommunene å ha tilgjengelige ressurser som kan initiere utvikling av innovasjonsprosjekter.

Fylkesmannen ønsker derfor å stimulere til at store og mindre kommuner i samarbeid søker om prosjektmidler slik at en kan dra nytte av en større organisasjon for å utvikle og implementere nye løsninger på likelydende utfordringer.

Satsningsområdene for 2019 er:

- **Velferdsteknologi**
- **Skoleeiers ansvar for god kvalitet i grunnskoleopplæringen**
- **Omstilling og samarbeid om nye løsninger**

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi har i flere år vært et prioritert område for prosjektskjønn. Fylkesmannen ser at det fortsatt er store muligheter for å utnytte teknologiske løsninger til beste for brukerne. Derfor videreføres dette satsningsområdet også i 2019.

For å unngå fragmenterte løsninger og enkeltprosjekter innen velferdsteknologiske løsninger, ønsker Fylkesmannen at skjønnsmidlene innenfor dette satsningsområdet innrettes mot prosjekter der kommunene samarbeider.

Fylkesmannen ser det som naturlig at de mindre kommunene samarbeider med større kommuner i hver region. Disse kommunene får et særskilt ansvar for å initiere samarbeide med andre kommuner og utarbeide strategier for fremtidige løsninger innen velferdsteknologi.

Skjønnsmidlene kan også innrettes for å stimulere til samarbeid mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten.

Skjønnstildelingen kan både gis til videreutvikling av igangsatte prosjekter som kan implementeres i andre kommuner og til oppstart av nye prosjekter innen velferdsteknologi.

Kriterier for tildeling innen dette satsningsområdet:

- Ikke benyttes til investeringer i utstyr og teknologi
- Kartlegge behov og eksisterende struktur
- Peke på løsninger
- Lage strategi for å løse utfordringer på lang sikt

Skoleeiers ansvar for god kvalitet i grunnopplæringen

Et godt skoleeierskap er en viktig faktor for kvalitetsutvikling i skolene. Det krever at skoleeier har høy kapasitet, kompetanse og gode rutiner for støtte til skoleledere.

Fylkesmannen ser at det kan være utfordrende for kommunene våre å møte krav og forventninger til god kvalitet i skolene. Nordland ligger under landsgjennomsnittet på mange av de kriteriene som våre nasjonale myndigheter har valgt for å måle kvalitet. Det gjelder både trivsel, støtte og læringsutbytte.

Det kan være betydelige gevinster både mht. kapasitet, kompetanse, gode rutiner og støttefunksjoner i å utvikle løsninger i samarbeid med andre kommuner. Fylkesmannen ønsker søknader på prosjekter fra kommuner som gjennom samarbeid ønsker å utvikle og styrke sin rolle som skoleeier.

Vi vil prioritere søknader om prosjekter som vil gi gode, robuste og varige løsninger til det beste for elevene og utviklingen av Nordlandssamfunnet.

Omstilling og samarbeid om nye løsninger

De demografiske endringene kommunene står ovenfor, skaper utfordringer og tjenestebehov som må løses. Det merkes allerede i mange kommuner at det er flere som har behov for kommunale tjenester og færre til å utføre disse tjenestene. Kommuner erfarer også utfordringer i forbindelse med å rekruttere og beholde fagfolk.

Det er mulig å hente ut betydelige gevinster, både økonomiske og kvalitative ved å forenkle og forbedre arbeidsprosesser og -rutiner. Ved å ta i bruk nye systemer og verktøy som støtter opp om, forenkler og automatiserer arbeidsprosessene, vil man kunne frigjøre og utnytte bedre den fagkompetansen som finnes i organisasjonen.

Kommunene oppfordres til å samarbeide for å finne de gode løsninger.

Med dette som bakgrunn ønsker Fylkesmannen søknader på prosjektmidler fra kommuner som ønsker å jobbe frem og teste ut ulike løsninger og metoder som kan møte de store utfordringene som er beskrevet ovenfor.

Spesielt små kommuner oppfordres til å søke samarbeid med større kommuner om prosjekter som gir gode, robuste og varige løsninger.

Søknader

Søknader til prosjektskjønnsmidler registreres på departementets felles søknads- og rapporteringsdatabase (ISORD).

Lenke til basen: <https://prosjektskjonn.fylkesmannen.no/>

Her må man registrere seg som bruker (kommune) via ID-porten. (Man trenger kun å registrere seg en gang).

Det er også i denne databasen kommunen skal rapportere på prosjektet. Det vil automatisk sendes ut varsler når det skal rapporteres.

Rapportene må utformes slik at de kan ha overføringsverdi til andre kommuner som ønsker å sette i gang lignende prosjekter.

Vi gjør oppmerksom på at følgende søknadskriterier gjelder:

- Søknad må kvalitetssikres og sendes inn av rådmann
- Prosjektet har kommunal egenfinansiering med minst 50 %, og skjønnsmidlene kan dekke opp til 50 % av totalutgiftene.

Søknadsfristen er 01. mars 2019.

Med hilsen

Monica A. Iveland
fung. fylkesmann

Egil Johansen
kommunal- og beredskapsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Beiarn kommune
Rådmannen
8110 MOLDJORD

Saksnr.: 18/659
L.nr.: 19/354
Vår dato: 21.01.2019

Deres dato:
Deres ref.:

Objektkode: /
Emnekode: P 033

Ruth Sætermo
Tyvåli

8114 TOLLÅ

**SVAR - SØKNAD OM FRITAK FRA VERV
RUTH SÆTERMO**

Vi viser til din søknad om fritak fra vervet i eldrerådet.

Saken er behandlet på delegasjon. Vi tar derfor forbehold om endelig aksept fra Beiarn kommunestyre.

Beiarn kommune bekrefter med dette at begrunnelsen for søknaden aksepteres og at det vurderes å være lovgrunnlag for å gi fritak. **Søknaden om fritak innvilges.** Dersom Beiarn kommunestyre skulle overprøve saken, vil vi komme tilbake med ny informasjon.

Beiarn kommune takker for din deltakelse i råd og utvalg og for den innsatsen du derved har gjort for lokaldemokratiet opp gjennom årene.

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Ole Petter Nybakk
Rådmann

Kopi til:
Beiarn kommunestyre

Innhold

Kap. 1.	Generelt om kemnerkontorets virksomhet		
1.1	Kemnerkontoret – organisering, ressurser og kompetanse	side	3
1.2	Internkontroll	«	5
1.3	Skatteutvalg	«	5
1.4	Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	«	5
Kap. 2.	Skatteregnskapet		
2.1	Avleggelse av regnskapet	side	6
2.2	Vurdering av skatteinngangen	«	6
2.3	Margin	«	8
Kap. 3.	Innfordring av krav		
3.1	Restanseutviklingen	side	10
3.2	Innfordringens effektivitet	«	14
3.3	Særnamskompetanse	«	16
Kap. 4.	Arbeidsgiverkontroll		
4.1	Organisering av arbeidsgiverkontrollen	side	17
4.2	Planlagte og gjennomførte kontroller	«	17
4.3	Resultater fra arbeidsgiverkontrollen	«	17
4.4	Vurdering av arbeidsgiverkontrollen	«	17
4.5	Omtale av samarbeidet med andre kontrollaktører	«	17
4.6	Gjennomførte informasjonstiltak	«	18

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Kemnerkontoret

Årsrapporten er en oppsummering og vurdering av virksomheten til Bodø kemnerkontor i året som har vært. Bodø kemnerkontor utfører skatteoppkreverfunksjonen for kommunene Bodø, Gildeskål, Beiarn, Røst og Bø i Vesterålen. I tillegg har vi utført skatteoppkreverfunksjonen på midlertidig basis for Rødøy skatteoppkreverkontor.

Organisering

Bodø kemnerkontor er organisert som egen enhet underlagt Økonomikontoret i sentraladministrasjonen ved Bodø kommune med kemneren som enhetsleder for 16 tilsatte. Videre har vi delt kontoret i 3 seksjoner, innfordring, kontroll / regnskap og inkassoseksjonen. Inkassoseksjonen har 3 tilsatte, og har kun kommunale krav som arbeidsfelt. 13 stillingshjemler har vært engasjert i fellesinnkrevningen, skatteregnskap og arbeidsgiverkontrollen. Forøvrig vises det til ressurskartleggingen når det gjelder fordeling av ressursene innenfor skatteområdet.

Ressurser

For 2018 er det 13,2 årsverk ved kemnerkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen

Tabellen viser ressursbruk ved kemnerkontoret, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved SKO som kun benyttes til skatteoppkreverfunksjonen	13,2	100 %
Skatteregnskap	1,5	11 %
Innfordring	3,9	30 %
Juridisk rådgiver	1,0	8 %
Arbeidsgiverkontroll	5,3	40 %
Administrative oppgaver	1,5	11 %
<i>merk at %-andel fordelt skal være 100</i>		

Bodø kemnerkontor ledes av Jens Balteskard. Han leder arbeidet tilknyttet fellesinnkrevningen og arbeidsgiverkontroll i anslagsvis 90 % stilling. De resterende 10 % er tilknyttet kommunal virksomhet.

Bodø kemnerkontor har i 2018 vært ansvarlig for den kommunale skatteinnfordringen i Rødøy, Gildeskål, Beiarn, Røst og Bø i Vesterålen. Beiarn og Bø har vært samordnet med Bodø i SOFIE med virkning fra 01.01.14. Gildeskål fra 01.01.15, mens Røst kom inn fra 01.01.17. Rødøy som vi først overtok på midlertidig basis fra 01.01.18 vil bli innlemmet under Bodø kemnerkontor fra februar 2019. Desember 2018 inngikk vi også avtale med Øksnes kommune for overtakelse av den kommunale skatteinnfordringen midlertidig fram til sommeren 2019 på bakgrunn av fødselspermisjon ved Skatteoppkreveren i Øksnes. I tillegg

har vi også overtatt den kommunale skatteinnfordringen for Nordkapp, en avtale i første omgang for januar og februar 2019.

Vurdering av ressursituasjon og kompetanse

Kemnerens vurdering av ressursituasjonen og kompetanse ved kontorets hovedområder Innfordring, Arbeidsgiverkontroll og Skatteregnskap.

Innfordring

I tillegg til seksjonsleder og kemner har vi i 2018 benyttet 3 saksbehandlere i 100 % stilling. En saksbehandler har vært knyttet til søknadsbehandling og gjeldsordningssaker.

Vi utfører pr.01.01.19 Skatteoppkreverfunksjonen for kommunene Gildeskål, Beiarn, Røst, Rødøy og Bø i Vesterålen. I tillegg skal vi gjøre denne jobben for Nordkapp kommune, i første omgang frem til 28.02. På grunn av at skatteoppkreveren i Øksnes kommune skal ut i permisjon, har vi sagt ja til å utføre skatteoppkreverfunksjonen også for dem, med varighet frem til 30.06.2019. Det er mulighet for forlengelse av begge disse avtalene.

Dersom utviklingen med overtagelse av skatteoppkreverfunksjonen for flere kommuner fortsetter, må innfordringsseksjonen på sikt tilføres mer ressurser

Kemnerkontoret har i tillegg en juridisk rådgiver. Denne stillingen er direkte underlagt kemneren og bistår alle seksjonene. Kontoret har alt i alt høy kompetanse og tilstrekkelige ressurser på innfordringsområdet.

Arbeidsgiverkontroll

Seksjonen er direkte underlagt kemneren, og det er 5 hele stillingshjemler knyttet til dette fagområdet. Kontoret utfører også kontroll for Bø og Rødøy kommuner. Hele 2018 har vi hatt inne en ekstra kontrollør. Første halvdel av 2018 var han vikar for en kontrollør som i en periode var i en annen stilling ved Økonomi og finansavdelingen i kommunen. Høsten 2018 har vikaren vært engasjert med kontroller i andre kommuner.

Arbeidsgiverkontrollen i Gildeskål, Beiarn og Røst kommunene utføres av Salten Interkommunale Regnskapskontrollørordning (SIRK) De brukte ca. 0,3 årsverk på dette. En kontrollør hos oss utførte kontroller for SIRK andre halvdel i 2018.

Seksjonen har høy kompetanse og tilstrekkelige ressurser pr. i dag. Vi ser imidlertid for oss at mange kommuner vil kunne være interessert i å kjøpe arbeidsgiverkontroller fra oss i fremtiden. Da vil det på sikt være behov for å tilføre ressurser til seksjonen på permanent basis.

Skatteregnskap

Vi har 1,5 stillingshjemler direkte knyttet til dette fagområdet som ledes både av fagansvarlig og kemner. Medarbeiderne har høy kompetanse og vi har per i dag tilstrekkelige ressurser på området. Dersom utviklingen med overtagelse av skatteoppkreverfunksjonen til andre kommunen fortsetter, vil det også på dette området på sikt være behov for tilførsel av ressurser.

1.2 Internkontroll

Vi mener organisasjonens størrelse og sammensetning er tilpasset de oppgaver vi er satt til å løse. Dette fremkommer gjennom de rapporteringer som vi er pålagt når det gjelder innkreving og arbeidsgiverkontroll. I tillegg til at vi gjennom regnskapsavstemminger og daglig ajourhold har god kontroll med at differanser ikke oppstår, og de regnskapsresultater og informasjon om regnskapet som fremlegges er pålitelige.

Det utarbeides virksomhetsplan for driften på alle fagfelt ved kontoret. I tillegg er det utarbeidet lokale rutinebeskrivelser i forhold til de enkelte arbeidsoppgavene. Vi har i 2018 fortsatt arbeidet som ble påbegynt i 2017 med ajourholde av de gamle rutinene opp mot endring i kontorets/Sofie's utførelse og lover/instruksjer, i tillegg utarbeidet nye. Arbeidet med ajourholdelse av rutiner vil fortsette også i 2019.

For å styrke kontorets internkontroll har vi utarbeidet de nødvendige fullmakter for ansatte, samt ajourholdt systemtilgang og rolletilgang i Sofie, Nordea og Koss. I tillegg innhentet habilitetsoversikt over de ansattes nærstående.

1.3 Skatteutvalg

Det har i 2018 vært 1 sak til behandling i skatteutvalget, med avslag som resultat.

I 2017 ble det ikke behandlet noen saker.

1.4 Skattekontorets kontroll av kemnerfunksjonen

Skattekontoret har gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen i 2018.

Bodø kemnerkontor er jf. rapporten gitt følgende pålegg:

- Manglende /oppdaterte rutinebeskrivelser
  - Nye og oppdaterte rutinebeskrivelser er utarbeidet i 2018
- Daglig Bankavstemming
- Fullmakter
  - Ajourholdt og i samsvar med hvem som utfører arbeidet gjennomgått i 2018
- Herreløse poster
- Manuell endring av bankkonto

Er også gjennomført 1 kontorkontroll av skatteoppkreverfunksjonen, jf. rapport datert 26.11.2018. Ble gitt 1 pålegg ved denne kontrollen:

- Uidentifiserte inntektsmottakere – Internasjonal id

2. Skatteregnskapet

2.1. Avleggelse av skatteregnskapet

Bodø kemnerkontor bekrefter at skatteregnskapet for 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf Instruks for skatteoppkrevdere av 8.april 2014 § 3-3 nr.2.

For pålegg mottatt fra skattekontoret etter kontroll på skatteregnskapsområdet vises det til punkt 1.4

Årsregnskapet for 2018 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av kemneren.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Total skatte- og avgiftsinngang i 2018

Bodø kemnerkontor har for tidsrommet 1.1 -31.12.18 mottatt totalt kr 7 305 027 464,- som fordeler seg slik:

	BODØ	GILDESKÅL	BEIARN	RØST	BØ
Kommune fordelt	1 519 251 537	50 261 838	26 981 569	16 310 490	61 567 010
Fylkeskommune fordelt	323 385 158	10 687 090	5 591 867	3 336 557	12 364 354
Stat fordelt	1 859 705 481	96 037 404	22 276 803	19 974 233	92 766 982
Folketrygd fordelt	1 414 549 261	47 984 925	21 930 928	15 398 189	56 432 895
Arbeidsgiveravgift fordelt	1 187 903 349	16 704 118	9 512 798	4 618 007	17 828 433
Krav som er ufordelt	2	0	0	0	-1
Plassering mellom kommuner	8 640 099	-4 145 164	-7 979 427	0	-3 849
Totalt fordelt	6 313 434 887	270 530 211	78 314 538	59 637 476	240 955 824
Avsatt margin (2018)	343 248 709	16 839 756	7 549 428	7 485 907	20 030 729
Totalt innbetalt	6 656 683 596	234 369 967	85 863 966	67 123 383	260 986 552

Innbetalt skatt og avgift for 2018 på Bodø er kr 6 656 683 596. Dette er kr 232 042 362 mer enn for 2017, som tilsvarer en økning på 3,6 %. For **Gildeskål** er det innbetalt kr 234 369 967; en økning på 19 % (37 411 904) i forhold til 2017, mens det for **Beiarn** er innbetalt kr 85 863 966 som er en nedgang på 6,4 % (kr 5 886 463) i forhold til året før. For **Røst** er det innbetalt kr 67 123 383; en nedgang i forhold til 2017 på 9,9 % (kr 7 365 199). På **Bø** er det innbetalt kr 260 986 552 som i forhold til året før er en økning på kr 44 083 532 (ca. 20 %).

Kommunens andel av skatteinngangen i 2018

Skatteinngangen fordelt til **Bodø kommune** er på totalt **kr 1 519 251 537**. Dette er **kr 101 304 322 mer** enn i 2017, og tilsvarer en økning på **7,1 %**.

År	Totalt innbetalt	Kommunens andel	Økning / nedgang	Budsjettert	Diff Regnskap/ budsjett
2014	5 506 006 123	1 162 902 957	19 328 148	1 191 500 000	-28 597 042
2015	5 859 461 799	1 244 567 022	81 664 065	1 227 726 000	16 841 022
2016	6 201 440 126	1 345 148 547	100 581 525	1 326 436 000	18 712 547
2017	6 424 641 234	1 417 947 215	72 798 668	1 383 984 000	33 963 215
2018	6 656 683 596	1 519 251 537	101 304 322	1 449 898 000	69 353 536

Budsjettert skatteinngang for 2018 var **1 449 898 000,-**. Reell skatteinngang ble da **kr 69 353 536,- mer** enn budsjettert.

Skatteinngangen fordelt til **Gildeskål kommune** er på totalt **kr 50 261 838**. Dette er **kr 1 153 890 mer** enn i 2017, og tilsvarer en økning på **2,3 %**.

År	Totalt innbetalt	Kommunens andel	Økning / nedgang	Budsjettert	Diff Regnskap/ budsjett
2014	192 440 361	46 196 718	3 826 826		
2015	164 116 195	42 627 368	-3 569 350	41 008 000	1 619 368
2016	187 030 326	50 207 639	7 580 271	43 943 000	6 264 639
2017	196 958 063	49 107 948	-1 099 691	49 200 000	-92 052
2018	234 369 967	50 261 838	1 153 890	47 231 000	3 030 838

Budsjettert skatteinngang for 2018 var **47 231 000,-**. Reell skatteinngang ble da **kr 3 030 838,- mer** enn budsjettert.

Skatteinngangen fordelt til **Beiarn kommune** er på totalt **kr 26 981 569**. Dette er **kr 933 673 mer** enn i 2017, og tilsvarer en økning på **3,6 %**.

År	Totalt innbetalt	Kommunens andel	Økning / nedgang	Budsjettert	Diff Regnskap/ budsjett
2014	91 194 519	27 234 299	2 796 689	25 559 000	1 675 299
2015	89 823 841	25 978 382	-1 255 917	25 557 000	421 382
2016	88 723 912	25 013 585	-964 797	28 875 000	-3 861 415
2017	91 750 429	26 047 896	1 034 311	27 328 000	-1 280 104
2018	85 863 966	26 981 569	933 673	25 046 455	1 935 114

Budsjettert skatteinngang for 2018 var **25 046 455,-**. Reell skatteinngang ble da **kr 1 935 114,- mer** enn budsjettert.

Skatteinntangen fordelt til **Røst kommune** er på totalt kr 16 310 490. Dette er kr 1 071 111 mindre enn i 2017, og tilsvarer en nedgang på 6,2 %.

Ar	Totalt innbetalt	Kommunens andel	Økning / nedgang	Budsjettert	Diff Regnskap/ budsjett
2015	65 873 857	13 948 748		12 578 000	1 370 748
2016	74 838 605	16 164 782	2 216 034	12 714 000	3 450 782
2017	74 488 582	17 381 601	1 216 819	14 555 000	2 826 601
2018	67 123 383	16 310 490	-1 071 111	16 026 000	284 490

Budsjettert skatteinntang for 2018 var 16 026 000,-. Reell skatteinntang ble da kr 284 490,- mer enn budsjettert.

Skatteinntangen fordelt til **Bø kommune** er på totalt kr 61 567 010. Dette er kr 6 812 924 mer enn i 2017, og tilsvarer en økning på ca. 12 %.

Ar	Totalt innbetalt	Kommunens andel	Økning / nedgang	Budsjettert	Diff Regnskap/ budsjett
2014	192 584 778	42 196 719	-609 715	43 381 000	-1 184 281
2015	196 287 812	45 773 780	3 577 061	42 357 000	3 416 700
2016	225 820 096	52 081 889	6 308 109	46 659 000	5 422 889
2017	216 903 020	54 754 086	2 672 197	50 253 000	4 501 086
2018	260 986 552	61 567 010	6 812 924	52 081 000	9 486 010

Budsjettert skatteinntang for 2018 var 52 081 000,-. Reell skatteinntang ble da kr 9 486 010,- mer enn budsjettert.

2.3. Margin

Margin for inntektsåret 2017

Beskrivelse	BODØ	GILDESKÅL	BEIARN
Innestående margin for inntektsår 2017 pr.31.10.2018	Kr- 22 241 392	Kr - 3 760 401	Kr -395 657
For mye avsatt margin for inntektsår 2017	Kr 22 241 381	Kr 3 760 393	Kr 395 654
For lite avsatt margin for inntektsår 2017			

* tall hentet fra D.rapporten: Margin – avsetning og bruk. Regnskapsår 2018 periode 10

Prosentmarginavsetning: 8 % (Bodø) 12 % (Gildeskål) 12 % (Beiarn)

Beskrivelse	RØST	BØ I VESTERÅLEN
Innestående margin for inntektsår 2017 pr.31.10.2018	Kr - 2 561 267	Kr - 896 101
For mye avsatt margin for inntektsår 2017	Kr 2 561 261	Kr 896 044
For lite avsatt margin for inntektsår 2017		

* tall hentet fra D.rapporten: Margin – avsetning og bruk. Regnskapsår 2018 periode 10

Prosentmarginavsetning: **20 % (Røst) 12 % (Bø i Vesterålen)**

Kommentarer til marginavsetningen

Bodø kommune har hatt **overskudd** på marginoppgjøret de siste 2 årene, for inntektsåret 2017 ble det overskudd med **kr 22 241 381** på marginen, mens det på 2016 var et overskudd på kr 16 216 347. På 2015 var det underskudd på kr 11 713 138. For Gildeskål kommune har det vært overskudd de siste årene; 2015 med kr 4 579 400, 2016 med kr 4 371 400, mens det på 2017 ble **overskudd på kr 3 760 393**.

I Beiarn kommune har det også vært et overskudd på marginoppgjøret siste årene; 2015 med kr 1 043 498 og 2016 kr 1 145 365, mens **overskuddet** på 2017 ble **kr 395 654**. Vedrørende Røst kommune viser marginoppgjøret for 2015 og 2016 overskudd med kr 5 537 610 og kr 4 953 130, mens det for 2017 viser **overskudd på kr 2 561 261**.

For Bø kommune var overskuddet på 2015 kr 1 501 858, mens det for 2016 og 2017 har vært overskudd på henholdsvis kr 2 091 132 og **kr 896 044**.

For 2019 er det pr d.d vedtatt å fortsette med dagens marginavsetning i de 5 kommunene.

*Innestående margin Bodø for 2018 pr 31.12.18 **kr 343 627 685,-** Prosentmargin for 2018: **8 %**

*Innestående margin Gildeskål 2018 pr 31.12.18 **kr 16 847 760,-** Prosentmargin for 2018: **12 %**

*Innestående margin Beiarn for 2018 pr 31.12.18 **kr 7 551 098,-** Prosentmargin for 2018: **12 %**

*Innestående margin Røst for 2018 pr 31.12.18 **kr 7 494 263,-** Prosentmargin for 2018: **20 %**

*Innestående margin Bø for 2018 pr 31.12.18 **kr 20 040 485,-** Prosentmargin for 2018: **12 %**

3. Innfordring av krav

3.1. Restanseutviklingen

Totale restanser og berostilte krav pr 31.12.2018 og 31.12.2017

	Restanse pr.31.12.2018	Herav berostilt restanse	Restanse pr.31.12.2017	Herav berostilt restanse
Restskatt, person	46 469 676	26 562	48 026 837	165 522
Før mye utbetalt	774 988		459 119	
Tilleggsskatt person	367 846		312 939	
Utleggstrekk	15 443		0	
Trygdeavgift	16 659		1 194	
Sum Restskatt – person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter	47 644 612	26 562	48 800 089	165 522
Utskrevet Forskuddsskatt, person	7 949 520		7 897 490	102 812
Utleggstrekk	0		384	
Sum Utskrevet forskuddsskatt, person	7 949 520		7 897 874	102 812
Restskatt, upersonlig	4 278 096		4 163 448	
Tilleggsskatt	100 579		32 250	
Sum Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter	4 378 675		4 195 698	
Utskrevet forskuddsskatt, Upersonlig	1 151 622		1 266 344	
Arbeidsgiveravgift	3 204 917		1 653 144	
Arbeidsgiveravgift privat arbeidsgiver	5 119		5 060	
Avstemt arbeidsgiveravgift debet	21 441		21 441	
Terminvis fastsatt arbeidsgiveravgift	62 870		74 712	
Tilleggsskatt	22 366		24 734	
Sum Arbeidsgiveravgift	3 316 713		1 779 091	
Forskuddstrekk	3 007 108		3 741 301	
Avstemt forskuddstrekk debet	609 310		862 648	
Fastsatt ansvar forskuddstrekk	446 200		475 000	
Fastsatt ansvar utleggstrekk	170 568		110 700	
Forskuddstrekk privat arbeidsgiver	17 329		21 346	
Debitering tilbakebetaling v/dokumentasjon	4 875		4 783	
Sum Forskuddstrekk	4 255 390		5 215 778	
Forsinkelsesrenter	13 429 856	73 349	12 683 806	83 828
Gebyr LTO	13 890		13 890	
Gebyr	1 753 134	10 156	1 649 800	10 631
Gebyr tvangssalg	27 646		31 023	
Saksomkostninger	0		29 100	
Utleggstrekk	3 065		3 182	
Sum Innfordringsinntekter	1 783 845	10 156	1 684 005	10 631
Fastsatt summarisk fellesoppgjør	513 213		513 213	
Tvangsmulkt Aksjonærmelding	848 103		395 443	
Tvangsmulkt etter a-opplysningsloven	532 729		767 479	
Tvangsmulkt skattemelding	2 265 123		1 402 211	
Utleggstrekk	1 130			
Sum Tvangsmulkt	3 647 085		2 565 133	
Sum Diverse krav (Gebyr)	1 130		0	
Sum: 88 085 551		110 067	Sum: 86 614 921	362 793

Kommentar til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

	Restanse pr.31.12.2018	Restanse pr.31.12.2017	Endring -/+
Restskatt, person inkl. avsavns-/avregningsrenter	47 644 612	48 800 089	-1 155 477
Utskrevet forskuddsskatt, person	7 949 520	7 897 874	51 646
Restskatt, upersonlig inkl. avsavns-/avregningsrenter	4 378 675	4 195 698	182 977
Utskrevet forskuddsskatt	1 151 622	1 266 344	-114 722
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	3 316 713	1 779 091	1 537 622
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	4 255 390	5 215 778	-960 388
Artistskatt	-	-	-
Forsinkelsesrenter	13 429 856	12 683 806	746 050
Gebyr LTO	13 890	13 890	0
Innfødringsinntekter	1 783 845	1 684 005	99 840
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	513 213	513 213	0
Tvangsmulkt	3 647 085	2 565 133	1 081 952
Kildeskatt	-	-	-
Diverse krav	1 130	-	1 130
	Sum: 88 085 551	Sum: 86 614 921	1 470 630

Total samlet restanse for de 5 kommunene pr. 31.12.18 er **kr 88 085 551** med spesifisert på hver kommune:

	Bodø	Gildeskål	Beiarn	Røst	Bø	Totalt
Restanse pr 31.12.18	82 072 536	1 344 312	1 408 041	902 616	2 358 046	88 085 551
Restanse pr 31.12.17	79 848 017	1 502 405	1 176 823	1 279 957	2 807 719	86 614 921
Endring i kr	2 224 519	-158 093	231 218	-377 341	-449 673	1 470 630
Endring i %	2,8	-10,5	19,6	-29,5	-16,0	1,7

Totalt som vi ser av tabellen har vi hatt en økning i samlet restanse på **ca. 1,7 %** (Kr 1 470 630) i forhold til 2017.

Størst nedgang hvis vi ser på skattartene i forhold til 2017 har vi hatt på restskatt personlig. Pr 31.12.17 hadde vi en restanse på **kr 48 800 089**, mens vi pr 31.12.18 har en restanse på **kr 47 644 612**. Tilsvarende en nedgang på **kr 1 155 477**.

På total utliknet skatt for personlig har det for inntektsåret 2017 i forhold til inntektsåret 2016 vært en økning på henholdsvis ca. 143 mill. for Bodø, ca. 4,3 mill. på Gildeskål, og ca. 1,6 mill. på Beiarn. For Røst og Bø i Vesterålen har det vært en økning på henholdsvis 1,9 mill. og ca. 8,9 mill., i totalt utliknet skatt.

Når det gjelder total utskrevet restskatt hadde vi her en økning på 12,6 mill. for inntektsåret 2017 (182,5 mill.) mot inntektsåret 2016 (169,9 mill.).

For forskuddstrekket utgjør restansen pr 31.12.18 **kr 4 255 390**, mens den pr. 31.12.17 var på **kr 5 215 778**. En nedgang i restansen på ca. **18 % (kr 960 388)**.

Størst økning har vi på arbeidsgiveravgift hvor total restanse pr 31.12.18 utgjør **kr 3 316 713**, en økning på **kr 1 537 622 (ca. 86 %)** i forhold til 31.12.17. Restansen utgjorde da **kr 1 779 091**.

Stor økning i restanse har vi også på skattarten tvangsmulkt som går på sanksjonering i forbindelse med manglende/feil på Aksjonærmelding, A-Opplysningsloven (A-Melding) og Skattemelding. Pr 31.12.18 har vi en total restanse på **kr 3 647 085**, en økning på **ca. 42 %** i forhold til pr 31.12.17 hvor restansen utgjorde **kr 2 565 133**.

På restskatt upersonlig pr 31.12.17 hadde vi en total restanse på **kr 4 195 698**, mens den pr 31.12.18 var på **kr 4 378 675**. En økning på **kr 182 977**.

Når det gjelder totalt utliknet skatt på upersonlige, har det for inntektsåret 2017 i forhold til 2016 vært en nedgang på ca. 18,4 mill. for Bodø, mens det på Beiarn og Røst har vært en nedgang på henholdsvis 7 mill. og 5,3 mill. For Gildeskål har det i forhold til året før vært en økning på ca. 31 mill., mens det på Bø har vært en økning på ca. 30,3 mill. i utliknet skatt for inntektsår 2017.

Berostilte krav :

På berostilte krav har vi pr. 31.12.18 en restanse på **kr 100 915** fordelt på **2 personlige**, som kun gjelder Beiarn. En nedgang på **kr 261 878** i forhold til pr. 31.12.17 (**kr 362 793**).

Avskrivning :

I 2018 er det avskrevet totalt i de 5 kommunene **kr 5 562 726** fordelt på **17 personlige** og **47 upersonlige**, mens det i 2017 ble avskrevet i kommunene Bodø, Gildeskål, Beiarn, Røst og Bø for totalt **kr 8 303 936** fordelt på **22 personlige** og **45 upersonlige**.

Summarisk avskrivning :

I 2018 er det utført summarisk avskrivning for de 5 kommunene på totalt **kr 52 191** fordelt på **14 personlige**. I 2017 ble det utført summarisk avskrivning på totalt **kr 14 246** fordelt på **4 personlige**.

Ettergivelse :

I 2018 ble det for kommunene Bodø, Gildeskål, Beiarn, Røst og Bø ettergitt krav på totalt **kr 143 098** fordelt på **3 personlige**, mens det i 2017 ble ettergitt for **kr 51 659** fordelt på **4 personlige**.

Nedsettelse av pensjonspoeng i 2018 medførte en restansenedgang for de 5 kommunene på **kr 372 267** fordelt på **32 personlige**, mens det i 2017 ble nedsatt for **kr 522 725** fordelt på **36 personlige**.

Restanser eldre år

Tabellen under viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	9 796 520	5 348 072
2015	4 123 083	3 210 300
2014	4 960 309	3 593 702
2013 - 2006	21 977 138	
2005 - 2000	8 116 924	
1999 - 1983	13 330 808	
Totalt 1983 – 2013	43 424 870	-----

Kommentar til restanser og restanseoppfølgingen for eldre

I løpet av 2018 har restansen for de 5 kommunene Bodø, Gildeskål, Beiarn, Røst og Bø på eldre restskatter (personlig) fra 2014 til 2016 blitt redusert med ca. 41 % (kr 8 393 919) i forhold til 2017.

Videre kommentar om oppfølging av eldre restanser vises til **punkt 3.2**

Foreldelse av krav

SOFIE kommer opp med aktivitet på krav som foreldes. Dersom denne aktiviteten kommer jobbes det med å finne mulige tiltak for å unngå foreldelse.

* Antall krav som var foreldet pr. 31.12.18: **9** (pr. 31.12.17: **14**)

* Samlet beløp på krav som var foreldet pr 31.12.18: **kr 14 162** (pr 31.12.17: **kr 31 564**)

Kravene som foreldes, er i all hovedsak krav mot utlendinger som er flyttet fra Norge og firma uten drift.

3.2. Innfordringens effektivitet

Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.18.

Innbetalt skatt/avgift av sum krav siste år, fordelt på skatte-/avgiftsart	Resultat pr. 31.12.18	Resultatkrav (Skatt Nord)
Forskuddsskatt person (2017)	99,66 %	98,80 %
Forskuddsskatt Upersonlige (2017)	100 %	99,90 %
Forskuddstrekk (2017)	99,99 %	99,90 %
Arbeidsgiveravgift (2017)	99,82 %	99,90 %
Restskatt Upersonlige (2016)	98,15 %	99,00 %
Innfordret restskatt av sum krav til innfordring siste år (inntektsåret 2016)	70,30 %	62,00 %
Totalt innbetalt restskatt av sum krav til innfordring siste år (inntektsåret 2016)	97,02 %	96,10 %

Innbetalt skatt/avgift:

Resultatkravene er innfridd på 5 av 7 styringsparameterne for skatter og avgifter. Totalt sett gode resultater i oppfølging og innfordring på alle 6 skattartene, noe som kommer av solid arbeidsinnsats av kontorets medarbeidere.

Innfordret restskatt:

Resultat pr 31.12.18 i innbetalt restskatt 2016 var 97,02%; **0,92 %** over kravet til Skatt Nord. For innfordret restskatt oppnådde vi her et resultat på 70,3 %. Et resultat som er **8,3 %** over kravet fra Skatt Nord.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Utlegsforretninger

Det er i løpet av 2018 avholdt 473 utleggsforretninger.

* 276 stk av utleggsforretningene ble gjennomført med "intet til utlegg". Fordelt på 234 debitorer.

* 197 stk av utleggsforretningene ble gjennomført med "utlegg tatt". Fordelt på 165 debitorer.

I 2017 ble det avholdt 458 utleggsforretninger. 244 av utleggsforretningene ble avholdt med intet til utlegg, mens 191 ble gjennomført med utlegg.

Tvangsdekning

Det ble i 2018 registrert 112 tvangsdekningssaker fordelt på 90 debitorer. Mens det ble sendt 29 begjæringer om tvangsdekning fordelt på 25 debitorer.

I 2017 ble det registrert 109 tvangsdekningssaker, hvorav det ble sendt 37 begjæringer om tvangsdekning.

Utleggstrekk

I 2018 ble det lagt ned 738 utleggstrekk fordelt på 660 debitorer, mens det i 2017 ble lagt ned 866 utleggstrekk fordelt på 747 debitorer.

Betalingsavtaler

I 2018 er det innvilget 12 betalingsavtaler fordelt på 12 debitorer, mens vi i 2017 innvilget 18 betalingsavtaler fordelt på 16 debitorer.

Konkurs

I 2018 er det sendt 16 konkursbegjæringer på 15 aktører. Det er også sendt 36 fordringsanmeldelser på 36 aktører.

I 2017 ble det sendt 16 konkursbegjæringer på 15 aktører og 46 fordringsanmeldelser fordelt på 45 aktører

Motregning

For Bodø har vi ved avregning 2017 mottatt fra andre kommuner kr 374 741 i til gode skatt fordelt på 37 personlige, mens det internt ble motregnet for kr 2 114 137 fordelt på 192 personlige, og kr 575 131 fordelt på 36 upersonlige. For Gildeskål har vi mottatt fra andre kommuner kr 10 698 vedrørende 1 person, og motregnet internt 12 personlige for totalt kr 43 588 og 2 upersonlige for kr 35 192, mens vi på Beiarn mottok fra andre kommuner kr 62 723 fordelt på 2 personer, og internt motregnet 6 personer for kr 7 047 og 1 upersonlig for kr 151. For Røst er det motregnet internt for kr 97 103 fordelt på 10 personlige, mens det er mottatt kr 72 vedrørende 1 person fra andre kommuner. På Bø mottok vi kr 30 262 fordelt på 2 personlige fra andre kommuner, og motregnet internt for kr 201 937 fordelt på 17 personlige og kr 69 532 fordelt på 3 upersonlige.

Endringssaker

Vi har i 2018 på inntektsåret 2017 hatt totalt 1 098 endringssaker på **personlige** skattytere fordelt med 933 endringssaker på Bodø, 64 saker på Gildeskål, 14 saker på Beiarn, 34 saker på Røst og 53 endringssaker på Bø. For Bodø har det vært en økning på 175 saker i forhold til året før hvor vi hadde 758 endringssaker i forbindelse med avregningen 2016. Gildeskål var det en økning på 34 saker i forhold til året før (30), mens Beiarn hadde en økning på 1 sak mot 13 saker i 2017. For Bø var det 15 saker mer i forhold til 2017 hvor det var 38 endringssaker, mens det i forhold til Røst var 34 endringssaker mer (7).

Det er i tillegg utført manuelt totalt 19 endringssaker i 2018 vedrørende avregning 2017 mot 21 endringssaker året før. Årsak til endringen er mottatt korrigeret A-Melding med endret skattetrekk og godskriving tilleggsforskudd feilinnbetalt på personlig foretak. Hva som skyldes at maskinelle endringssaker har økt med 252 saker er det ingen særskilt forklaring på.

På **upersonlige** har det for 2018 vært totalt 19 endringssaker på avregning 2017 fordelt med 16 saker på Bodø, 1 sak på Gildeskål og 2 saker på Bø. I 2017 var det totalt 38 endringssaker i forbindelse med avregning 2016.

Manuelt ble det for inntektsåret 2017 utført 2 endringssaker mot 0 året før. Endringen skyldes godskriving forskuddsskatt innbetalt på feil org.nr

Kommentar

Tallene ovenfor viser en god aktivitet. Og når vi ser på dette opp mot restansesituasjonen er vi fornøyd med utviklingen.

I 2018 har vi drevet innfordring for kommunene Bodø, Bø, Beiarn, Gildeskål og Røst. Disse er samordnet i SOFIE. Vi har utført skatteoppkreverfunksjonen for Rødøy fra og med januar 2018 først midlertidig, men nå fra 2019 vil de også bli samordnet i SOFIE.

Innfordringsarbeidet som gjøres holder høy kvalitet. Vi holder en god intensitet på innfordringen, dette gjøres ved at vi søker å få avholdt utleggsforretning på nye krav så snart som mulig etter at aktiviteten kommer på arbeidslisten i SOFIE.

3.3. Særnamskompetanse

Bodø kemnerkontor bruker fordelene med å ha særnamskompetansen i stor grad. Dette er noe som bidrar til reduksjon av restansene og til en mer effektiv innfordring.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Vi utfører skatteoppkreverfunksjonen for Beiarn, Gildeskål og Røst, disse kommunene har imidlertid kjøpt regnskapskontroller hos SIRK. For kommunene Bø og Rødøy utfører vi også arbeidsgiverkontrollen i tillegg til Bodø. Vi bruker tilsammen 5,3 årsverk på denne jobben Rapportering under gjelder samlet for alle kommunene (Bodø, Bø, Beiarn, Gildeskål, Røst, og Rødøy).

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2018: **125**

Som utgjør: **5,0 %** av totalt antall oppgavepliktige i kommunene.

Antall gjennomførte kontroller i 2018: **145**

Som utgjør: **6,0 %** av totalt antall oppgavepliktige i kommunene.

Antall gjennomførte kontroller i 2017: **108**

4.3 Resultater fra kontrollene

Av de 145 kontrollene som er gjennomført er 21 registrert med resultat, mens avdekket beløp er kr 3 309 994,-. Dette er kun basert på grunnlag arbeidsgiveravgift. Resultatet er definert etter veiledning gitt av skattedirektoratet.

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Vi har i alt gjennomført 74 formalkontroller, 25 avdekkingskontroller, 45 undersøkelseskontroller og 1 oppfølgingskontroll hos kommunenes 2433 arbeidsgivere, noe som tilsvarer 6,0 %. Til sammen utgjør dette 145 kontroller. Vi er med dette 1,0 % over fastsatt krav på 5,0 % av antall oppgavepliktige i 2018. I tillegg har vi gjennomført 2 personallistekontroller som ikke tas med i resultatkravet.

Er fornøyd med at 83% av avdekkingskontrollen hadde treff, noe som er godt over kravet. Antallet gjennomførte avdekkingskontroller kunne imidlertid vært høyere i 2018. Her har kontoret et forbedringspotensial. Ellers er vi fornøyd med å ha klart 5% kravet med god margin i 2018.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Vi har deltatt på 1 møte i forbindelse med ny oppstartede bedrifter sammen med Skatt Nord. I tillegg har vi deltatt på 2 aksjoner i samarbeid med, og regi av Skatt nord.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

Det vil også være slik at en del av tiden som er registrert som både regnskap, kontroll og innfordring er medgått til informasjon, både ved kundebesøk og spesielt per telefon. Medgått tid for denne type henvendelser har vi ikke registrert.

Sted/dato: *Bodø 21.1-2019*

Jens Bultedal

_____
Kemnerens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2018. Signert av kemneren.

Vedlegg 19/59-1
212

Årsregnskap for Beiarn kommune for inntektsåret 2018

Utvalgsriterier:

Kommunenr	År	Hovedbokstype
1839	2018	Kontantprinsippet

	2018	2017
Likvider	7 799 864	7 304 342
Skyldig skattekreditorene	-241 588	40 506
Skyldig andre	-8 847	-2 865
Innestående margin	-7 549 428	-7 341 982
Udisponert resultat	-1	-1
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-9 512 798	-9 591 821
Naturressursskatt	-7 979 166	0
Personlige skatteyttere	-66 557 360	-65 293 145
Tvangsmulkt	-19 669	-60 541
Upersonlige skatteyttere	5 753 691	-9 317 741
Renter	2 321	-144 251
Innfordring	-1 557	-948
Sum	-78 314 538	-84 408 447
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	9 512 798	9 591 821
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	21 930 928	21 880 066
Fordelt til Fylkeskommunen	5 591 867	5 410 473
Fordelt til Staten	22 276 803	21 478 191
Fordelt til kommunen	26 981 569	26 047 896
Videresending plassering mellom kommuner	-7 979 427	0
Sum	78 314 538	84 408 447
Sum totalt	0	0

18/1-2019
Dato Sign.

BODØ KEMNERKONTOR

Vedlegg til årsregnskapet for 2018

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorene**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innestående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrounding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, eventuell naturressursskatt for de kommuner det gjelder, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangsmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorene**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrounding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap. Eksempler er naturressursskatt (innbetalt til kontorkommunen fra 2018, og omfordelt til de skatteregnskaper som har rett på beløpet) og oppgjør av summarisk fellesoppgjør.

Oslo tingrett
Postboks 8023 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 5. februar 2019

**ANKE
TIL
BORGARTING LAGMANNSRETT**

Saks nr. for tingretten: 18-065984TVI-OTIR/04 og sak nr. 18-075960TVI-OTIR/01

Saksøkere:

1. Beiarn kommune v/ordføreren, Kommunehuset, 8110 Moldjord
2. Høyanger kommune v/ordføreren, 6991 Høyanger
3. Balestrand kommune v/ordføreren, 6899 Balestrand

Prosessfullmektig: Advokat Chirsti Erichsen Hurlen
Advokatfirmaet Lund & Co DA
Postboks 1148 Sentrum
0104 Oslo

Rettslig medhjelper: Advokat Caroline Lund
Advokatfirmaet Lund & Co DA
Postboks 1148 Sentrum
0104 Oslo

Saksøkt: Staten v/Sentralskattekontoret for storbedrifter
Postboks 1073 Valaskjold
1705 Sarpsborg

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokaten
v/advokat Anders F. Wilhelmsen
Postboks 8012 Dep
0030 Oslo

Beiarn Kommune		
18/240	40	728/19
05 FEB 2019		
232		
		OPN

* * *

Saken gjelder: Gyldigheten av vedtak om eiendomsskattegrunnlag for kraftanlegg.

2019-02-05 Anke til Borgarting lagmannsrett_Lundogco_P1844

1 Innledning

Oslo tingrett avsa 4. januar 2019 dom med slik slutning:

«1. Staten v/Sentralkontoret for storbedrifter blir frifunne.

2. Beiarn kommune, Høyanger kommune og Balestrand kommune skal ein for alle og alle for ein betale staten v/Sentralkontoret for storbedrifter 82.650 – åttito-tusensekshundreogfemti – kroner i sakskostnader for tingretten innan 2 – to – veker etter forkynninga av dommen her.»

Det ankes med dette over dommen i sin helhet. Anken gjelder bevisvurderingen og rettsanvendelsen.

Anken ble forkynt 7. januar 2019. Anken er rettidig.

Ankegjensstandens verdi er høyere enn kr 125 000. Det vises til redegjørelsen for reduksjonen i eiendomsskattegrunnlaget for de to kraftverkene for de skatteårene saken gjelder i dommen på side 2 og 3. Kravet til ankesum i tvisteloven § 29-13 første ledd er dermed oppfylt.

Kommunene er kjent med at spørsmålet om tolkningen av verdsettelsesreglene i skatteloven § 18-5 også ble behandlet i Oslo tingretts dom 6. desember 2017. Saken er anket til Borgarting lagmannsrett, og har fått saksnummer 18-025473ASD-BORG/03. Ankeforhandling er berammet 3. og 4. juni 2019. Det bes om at foreliggende sak forenes til felles behandling med Borgarting lagmannsretts sak nr. 18-025473ASD-BORG/03, jf. tvisteloven § 15-6. Se nærmere nedenfor under punkt 5.

2 Hva saken gjelder

Beiarn kommune skriver ut eiendomsskatt på Govddesåga kraftverk som eies av SKS Produksjon AS. Kommunene Høyanger og Balestrand skriver på tilsvarende måte ut eiendomsskatt på Eiriksdal kraftverk som eies av Statkraft Energi AS.

Kommunene er kreditor for eiendomsskatten, men oppgaven med å fastsette eiendomsskattegrunnlag for kraftanlegg er overlatt til staten v/Sentralskattekontoret for Storbedrifter (SFS), jf. eiendomsskatteoven § 8B-1 jf. skatteloven § 18-5.

Saken i tingretten gjaldt gyldigheten av eiendomsskattegrunnlaget for SKS Produksjon AS for skatteåret 2018. Videre gjaldt saken gyldigheten av eiendomsskattegrunnlagene til Statkraft Energi AS for Eiriksdal kraftverk fastsatt for skatteårene 2015, 2016, 2017 og 2018.

I desember 2018 har SFS fastsatt eiendomsskattegrunnlag for de to kraftverkene også for skatteåret 2019. Hvordan eiendomsskattegrunnlaget for dette skatteåret kan bringes inn i saken, vil vi komme tilbake til i et senere prosesskriv.

Saken gjelder konkret tolkningen av verdsettelsesreglene i skatteloven § 18-5. Partene er enige om at formålet med bestemmelsen er å finne frem til kraftverkets markedsverdi. Partene er videre enige om at for anlegg som er satt i drift brukes nåverdiberegningen i første til fjerde ledd, mens for anlegg under bygging brukes investert kapital som beskrevet i sjette ledd.

Tolkningen av bestemmelsen reiser igjen to hovedproblemstillinger: For det første er det et spørsmål om hva som skal til for at et kraftverk skal anses for å være satt i drift i henhold til skatteloven § 18-5 sjette ledd. Med andre ord – på hvilket tidspunkt er kraftverket ikke lenger under bygging. Tingretten har kommet til at et kraftverk ikke lenger er under bygging når anlegget er koblet til og kraftverket har begynt å produsere strøm. Spørsmålet oppstår fordi kraftanleggene i nærværende sak begynte å produsere kraft før de var

ferdigstilt. Kommunene gjør gjeldende at det er overtakelsestidspunktet som er skjæringstidspunktet for når et kraftverk er satt «i drift»/ikke lenger er under bygging.

For det andre reiser saken spørsmål om *hvilken verdsettelsesmetode* som skal legges til grunn for fastsettelsen av kraftverkets eiendomsskattegrunnlag det året kraftverket går fra å være under bygging til å være satt i drift. Tingretten har kommet til at verdsettelsesmetoden i skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd skal anvendes fra det året kraftanlegget går fra å være under bygging til å settes i drift. Kommunene gjør gjeldende at det kun er kraftanleggets *hele driftsåret* som skal tas med i beregningen ved fastsettelse av eiendomsskattegrunnlag etter skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd ved oppstart av nye anlegg. Kommunens syn innebærer at skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd anvendes ett år senere enn hva tingretten har lagt til grunn.

I tillegg til ovennevnte problemstillinger, reiser saken spørsmål om inntektene fra vannfall kan omdisponeres også før det aktuelle kraftanlegget har kommet i drift. Problemstillingen gjelder bare Eiriksdal kraftverk, og bare for inntektsåret 2015/skatteåret 2017.

3 Nærmere om ankegrunnene

3.1 Kort om rettsgrunnlaget

Det følger av eiendomsskatteoven § 8B-1 første ledd at eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg skal «*reknast ut etter verdet (taksten) som anlegget vert sett til ved fastsetjinga av formues- og inntektsskatt året før skatteåret*».

Med «*verdet (taksten) som anlegget vert sett til ved fastsetjinga av formues- og inntektsskatt*» siktes det til formuesverdien. Når det står «*formues- og inntektsskatt året før skatteåret*» betyr det at taksten bygger på inntekter eller investeringer foretatt inntil ett år før inngangen til skatteåret. Dette medfører for eksempel at inntektene i 2016 (inntektsåret) danner grunnlag for eiendomsskattegrunnlaget i 2018 (eiendomsskatteåret).

Formuesverdien for kraftanlegg fastsettes ved hjelp av verdsettelsesregelen i skatteloven § 18-5. Bestemmelsen har som nevnt ulike verdsettelsesregler for kraftanlegg under bygging og kraftanlegg som er satt i drift.

For kraftanlegg under bygging gjelder sjettede ledd som sier at: «*Formue i et kraftanleggs anleggsdeler som ikke er satt i drift, settes lik investert kapital pr. 1. januar i skattefastsettingsåret. [Vår understrekning]*».

For kraftanlegg, som er i drift, gjelder § 18-5 første til fjerde ledd, som gir anvisning på en nåverdiberegning. Utgangspunktet for verdsettelsen fremgår da av skatteloven § 18-5 første ledd hvor kraftanlegg skal «*verdsettes til antatt salgsverdi pr. 1. januar i fastsettingsåret ved taksering av fremtidige inntekter og utgifter over ubegrenset tid*». Bestemmelsen tar sikte på å finne kraftanleggets nåverdi basert på en gjennomsnittsberegning av kraftanleggets (historiske) inntekter og utgifter over de fem siste inntektsårene, jf. skatteloven § 18-5 andre og tredje ledd. Kraftverk som har vært i drift i færre enn fem år omfattes av regelen i skatteloven § 18-5 andre ledd andre setning: «*Har kraftverket vært omfattet av denne bestemmelsen i færre enn fem år, legges gjennomsnittet av disse årene til grunn.*»

Det følger av forarbeidene at beregningen etter skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd skal gjenspeile anleggets markedsverdi, jf. bl.a. Innst. O. nr. 62 (1995-1996) kapittel 8.

3.2 Feil rettsanvendelse

Retten vurderer sakens første hovedproblemstilling – dvs. spørsmålet om hva som skal til for at et kraftverk skal anses for å være satt i drift i henhold til skatteloven § 18-5 sjette ledd – i dommen på side 9 flg. På side 12 legger retten oppsummeringsvis til grunn at *«formålet med reguleringa i nåverande skattelov § 18-5 var å kome fram til eit grunnlag for eigedomsskatt for kraftanlegg som burde reflektere anlegget sin marknadsverdi ut frå venta framtidige innteningsmoglegheiter, men regelverket skulle også bli enklare å praktisere og mindre skjønnsprege enn det tidlegare regelverket»*.

Dette utgangspunktet er kommunene enige i. Retten går imidlertid bort fra dette utgangspunktet i den videre vurderingen. På side 13 legger retten til grunn at det *«er nok»* for at et kraftverk skal være *«satt i drift»* etter skatteloven § 18-5 sjette ledd at det *«har begynt å produsere kraft»*. Retten begrunner standpunktet med at det ikke står *«i full drift»* i ordlyden, og at dette er en enklere regel som ikke åpner opp for skjønn. Videre uttaler retten at dersom *«tidspunktet for når eit kraftanlegg blir rekna for å være «i drift» [skulle] vere seinare enn frå den datoen anlegget begynner med «faktisk produksjon», som til dømes frå overtakingsdatoen eller frå den datoen anlegget er i full drift, vil det lett kunne føre til tvistar»*.

Etter kommunenes syn er tingrettens dom i strid både med lovens ordlyd og lovgivers formål om å finne kraftverkets markedsverdi.

En naturlig språklig forståelse av ordlyden «i drift» tilsier at det skal noe mer til enn at anlegget bare er koblet til – produksjonen må være satt i normal eller ordinærdrift. Ved vurderingen av hva som er ordinærdrift, vil det være naturlig å se hen til hva som er forventet årsproduksjon. Retten har dermed stilt lavere (eller mindre) krav til driften enn det ordlyden tilsier.

Govddesåga kraftverk består av tre aggregater, hvor to av aggregatene ble satt i prøvedrift 1. oktober 2016. Det siste – og største – aggregatet ble satt i drift 1. mai 2017. Anlegget ble overtatt 28. februar 2018. Eiriksdal kraftverk består av to aggregat, som ble satt i prøvedrift henholdsvis 15. november og 4. desember 2013. Overtakelsen skjedde 26. juni 2014. Kommunene mener at Govddesåga kraftverk ble satt i drift i 2018 og Eiriksdal kraftverk ble satt i drift i 2014.

Ved vurderingen av hva som er skjæringstidspunktet mellom verdsettelsesregelen i § 18-5 sjette ledd og § 18-5 første til fjerde ledd, har retten oversett at forarbeidene legger til grunn at verdsettelsesregelen i sjette ledd gjelder så lenge kraftverket er under bygging, jf. eksempelvis NOU 1992: 34 punkt 6.4.1. Retten har videre ikke vurdert betydningen av at både verdsettelsesregelen i sjette ledd og verdsettelsesregelen i første til fjerde ledd har som formål å treffe markedsverdien, og at dette bare vil skje dersom investert kapital benyttes som verdsettelsesregel til og med det året utbyggingen av kraftverket blir ferdigstilt.

Retten har videre oversett at det å benytte overtakelsestidspunktet som skjæringstidspunkt for når et kraftverk er satt i drift/ikke lenger er under bygging – slik kommunene anfører – ikke er i strid med det skisserte utgangspunktet retten har lagt til grunn (gjengitt ovenfor). Tvert imot er det kommunenes forståelse av bestemmelsen som best treffer formålet ved verdsettelsesreglene om å treffe markedsverdien. Samtidig vil regelen være enkel å praktisere og mindre skjønnspreget enn det reglene var før kraftskattereformen.

Etter denne sides syn er dommen dermed også mangelfullt begrunnet, ved at retten overhodet ikke drøfter hvordan kommunenes forståelse av regelverket står seg i forhold til formålet. Det er for eksempel ikke nærmere begrunnet hvorfor overtakelsestidspunktet vil medføre en mer skjønnsmessig regel enn å legge til grunn tidspunktet for *«dagen eit kraftanlegg har begynt å produsere kraft»*. Retten har dessuten ved vurderingen av skjæringstidspunktet fullstendig oversett det tredje formålet med bestemmelsen som er

fremhevet i forarbeidene – nemlig å sikre stabile inntekter for kommunene. Dette hensynet tilsier klart at bestemmelsen tolkes i samsvar med kommunenes syn.

Kommunene anfører at et kraftverk er under bygging, og dermed ikke satt «i drift», så lenge bare deler av anlegget er tatt i bruk og det foregår prøvedrift – med dertil tilhørende testing, driftsavbrudd, justeringer og utbedringer.

Ved vurderingen av den andre hovedproblemstillingen – dvs. om skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd først kommer til anvendelse på hele kalenderår – legger retten på side 14 til grunn at ordlyden «*faktisk produksjon*» i skatteloven § 18-5 andre ledd tilsier at bestemmelsen kommer til anvendelse uansett når på året produksjonen begynte.

I den etterfølgende drøftelsen på side 15, synes retten langt på vei å være enige i kommunenes argumentasjon. Det fremgår blant annet at retten ikke finner å kunne legge vekt på etterarbeid, og at uttalelser i juridisk teori støtter opp under kommunenes forståelse av bestemmelsen. Videre legger retten uttrykkelig til grunn at formålet med verdsettelsesmetoden i skatteloven § 18-5 taler for å bruke investert kapital i sjette ledd som grunnlag for fastsettelsen av eiendomsskatten på kraftanlegg «*fram til og med det førte heile året anlegget har vore i drift*».

Til tross for at retten finner at både formålet og juridisk teori kan tilsa en annen løsning, mener den at ordlyden «*taler så klart for at verdsetting av nybygde kraftanlegg skal skje ut frå metoden i første til fjerde ledd alt frå det året anlegget har blitt sett i drift uansett når på året det skjedde*», at formålet med bestemmelsen ikke kan tillegges større vekt en lovens ordlyd:

«Sagt på ein annan måte må det ved konflikt mellom ordlyd og formål vere opp til lovgivar å pålegge ein skatteytar byrder som ikkje har ein noko lunde klar forankring i ordlyden. Dersom det skulle vere slik at det er ein lakune i regelverket, er det også lovgivar og ikkje domstolane som ut frå legalitetsprinsippet, har kompetanse til å pålegge skattytarar ei ny byrde.»

Etter denne sides syn er dette feil rettsanvendelse. Retten legger her til grunn et strengere legalitetsprinsipp enn det er grunnlag for i rettskildene. Både lovens formål, forarbeidene og juridisk teori tilsier at et kraftverk skal anses for å være under bygging etter § 18-5 sjette ledd til og med det inntektsåret anlegget går fra å være under bygging til å settes i drift.

Kommunene anfører at det bare er hele driftsåret som skal regnes med ved verdsettelse av kraftverk etter hovedregelen i bestemmelsens første til fjerde ledd. Det året kraftverket er under bygging, skal verdsettelsesmetoden i § 18-5 sjette ledd benyttes.

Konsekvensene av tingrettens dom er at man bygger på nåverdiberegning av inntekter i et år der det ikke har vært «drift», men kun prøvedrift deler av året, noe som ikke gir et representativt bilde på hvilke inntekter kraftverket vil komme til å generere i et vanlig, fullt driftsåret. Ved en slik fremgangsmåte vil nåverdien bli vesentlig lavere enn den reelle markedsverdien og lovens uttalte formål om å verdsette kraftanlegget til antatt markedsverdi oppnås dermed ikke.

Valget av verdsettelsesregel påvirker ikke bare verdsettelsen i det året kraftverket settes i drift, men i fem til syv år. Årsaken er at verdsettelsen i skatteloven § 18-5 første til fjerde ledd bygger på et rullerende femårsnitt der inntekter og utgifter i inntektsåret og de fire foregående årene brukes til å estimere markedsverdien. I tillegg er eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg begrenset nedad og oppad av de såkalte minimums- og maksimumsverdiene fastsatt i medhold av eiendomsskatteloven § 8B-1 fjerde ledd. Disse verdiene bygger på et rullerende syvårsnitt av produksjonen i kraftanlegget de årene kraftanlegget har vært i drift.

Kommunene fastholder derfor at eiendomsskattegrunnlagene er fastsatt i strid med skatteloven § 18-5 og følgelig er ugyldige.

Høyanger og Balestrand kommuner gjør dessuten gjeldende at det hefter en tilleggsfeil ved eiendomsskattegrunnlaget til Eiriksdal kraftverk for skatteåret 2017 fordi SFS har tatt med inntekter fra inntektsårene 2011 og 2012 fra det nedlagte kraftanlegget Høyanger II. (Det er bare for skatteåret 2017 inntekter fra disse inntektsårene er tatt med i beregningsgrunnlaget.)

For inntektsåret 2015 er inntekter fra inntektsårene 2011 og 2012 tatt med i beregningen av eiendomsskattegrunnlaget for Eiriksdal. Dette er i realiteten inntekter fra et annet og mindre kraftanlegg som er nedlagt. Partene er enige om at det ikke var drift i Eiriksdal i 2011 og 2012. (Staten anfører at Eiriksdal kraftverk ble satt i drift i inntektsåret 2013. Høyanger og Balestrand kommuner anfører at kraftanlegget ble satt i drift i 2014.) Kommunene gjør gjeldende at inntekter fra tiden før et kraftanlegg var satt i drift ikke kan inngå i det rullerende femårsnittet, jf. skatteloven § 18-5 andre ledd, heller ikke som følge av reglene om omdisponering av vannfall. Forskriftsbestemmelsene om omdisponering må anvendes innenfor de rammer ordlyden i § 18-5 andre ledd gir. Det samme gjelder for beregningen av minimums- og maksimumsverdiene, jf. eiendomsskatteoven § 8B-1 fjerde ledd.

Ovennevnte innebærer at eiendomsskattegrunnlaget for Eiriksdal kraftverk for 2017 under enhver omstendighet må oppheves som ugyldig.

3.3 Feil bevisbedømmelse

De ankende parter kan i hovedsak slutte seg til tingrettens fremstilling av saken på side 2 til 4 i dommen. Etter kommunenes syn er det imidlertid sider av saken som burde ha vært bedre klarlagt. Tingrettens dom bygger dermed på et ufullstendig faktum.

Retten skriver i dommen på side 3 og 4 at den ikke kjenner til hvor «nær den faktiske produksjonen i dei enkelte åra var den planlagde årsproduksjon» på henholdsvis 58 GWh og 320 GWh. Dette til tross for at RF-skjemaene (som kan betegnes som skatteytters «selvmelding til skatteetaten» og hvor årsproduksjonen fremgår,) ble gjennomgått i hovedforhandlingen. Poenget med å gjennomgå RF-skjemaene var nettopp å dokumentere at kraftverkene først kom opp i planlagt årsproduksjon etter overtakelsestidspunktet. Dette er etter kommunenes syn et sentralt moment ved vurderingen av når et kraftverk kan anses å være satt i normal eller ordinær «drift». Når kraftverket produserer kraft langt under det som er planlagt produksjon, fordi anlegget er under prøvedrift, er ikke kraftanlegget satt «i drift» i henhold til skatteloven § 18-5 sjette ledd.

Retten skriver videre på side 18 dommen at «Sidan Eiriksdal kraftverk blei sett i drift 15. november 2013, skal grunnlaget for eignedomsskatt for anlegget fastsettast ut frå metoden i skattelova § 18-5 første til fjerde ledd frå og med det året. I vedtak av 20. november 2017 av sentralskattekontoret står det at Høyanger II som følge av utbygginga av Eiriksdal kraftverk, har fått nedsett utrekningsgrunnlaget for brutto salsinntekter med 100 % pr. 1. januar 2015. Ut frå det finn retten at det var korrekt å overføre utrekningsgrunnlaget for brutto salsinntekter for Høyanger II i inntektsårene 2013 og 2014 til Eiriksdal kraftverk». Også på dette punkt har retten lagt til grunn feil faktum, da SFS for skatteåret 2017 også har tatt med inntekter fra Høyanger II før Eiriksdal kraftverk ble satt i drift, dvs. fra årene 2011 og 2012.

4 Vitner og annen bevisførsel

Vi vil komme tilbake til behovet for vitneførsel.

For øvrig fremsetter de ankende parter de samme anførsler og bevis som i tingretten.

5 Prosessuelt – anmodning om forening av saker

Som nevnt innledningsvis, har Borgarting lagmannsrett allerede en sak til behandling hva gjelder gyldigheten av et vedtak fra SFS om fastsettelse av eiendomsskattegrunnlag for kraftanlegg etter eiendomskatteloven § 8B-1 jf. skatteloven § 18-5. Begge sakene gjelder spørsmålet om hvorvidt kun hele driftsår skal inngå ved beregningen av nåverdien i medhold av første til fjerde ledd.

Etter tvisteloven § 15-6 kan saker som reiser likeartede spørsmål, og som skal behandles med samme sammensetning av retten og etter hovedsakelig de samme saksbehandlingsregler, forenes til felles behandling og til felles avgjørelse. Det bes derfor om at denne saken forenes til felles behandling med Borgarting lagmannsretts sak nr. 18-025473ASD-BORG/03.

De sentrale tema i sakene vil langt på vei være likeartede både faktisk og rettslig. Det er videre samme saksøkte i begge sakene, slik at hensynet til prosessøkonomi og en rasjonell avvikling av sakene tilsier at de behandles samlet. En forening av sakene vil også kunne gi et bedre samlet avgjørelsesgrunnlag, slik at sakene også ut fra forsvarlighets- eller hensiktsmessighetsbetraktninger bør behandles sammen. Ved at sakene behandles i sammenheng, vil alle sider at problemstillingen blir bedre belyst. Den forståelse tingretten har lagt til grunn i disse sakene, slår særlig uheldig ut for Beiarn, Høyanger og Balestrand kommuner, ettersom kraftanleggene i disse sakene ble satt i drift helt mot slutten av året. I saken til Beiarn kommune ble videre det største av tre aggregat først satt i drift først året etter inntektsåret. Det betyr at vesentlige investeringer ble gjort etter at første kilowattime ble produsert, noe som medfører at det vil ta flere år før verdien av denne investeringen vil bli skattlagt.

Byklesaken er allerede berammet 4. og 5. juni 2019, og det er satt av 1 ½ dag. Foreliggende sak ble behandlet i tingretten over to dager og Byklesaken ble behandlet over 1 ½ dag. Vi ber derfor om at det settes av ytterligere 1 ½ dag til saken, dvs. totalt 3 dager til ankeforhandlingen.

6 Påstand

Det nedlegges slik påstand:

1. Eiendomsskattegrunnlaget til SKS Produksjon AS for Govddesåga kraftverk for eiendomsskatteåret 2018 er ugyldig
2. Eiendomsskattegrunnlaget til Statkraft Energi AS for Eiriksdal kraftverk for eiendomsskatteårene 2015, 2016, 2017 og 2018 er ugyldig.
3. Staten v/Sentralskattekontoret for storbedrifter dømmes til å betale sakens omkostninger for tingretten og lagmannsretten.

* * *

Dette prosesskrivet er lastet opp i Aktørportalen.

Oslo, 5. februar 2019
Advokatfirmaet Lund & Co DA

Chirsti Erichsen Hurlen
Advokat

Videresendt melding:

Fra: Berit Anne Laastad <berit.laastad@essensi.no>

Dato: 8. februar 2019 kl. 20:49:36 CET

Til: "monika.sande@beiarn.kommune.no" <monika.sande@beiarn.kommune.no>, "Ole Petter Nybakk" <ole.p.nybakk@beiarn.kommune.no>, Petter Jørgen Pedersen <pedpet@gildeskal.kommune.no>, "Helge D. Akerhaugen" <akehel@gildeskal.kommune.no>

Kopi: Geir Arne Solbakk <Geir.Arne.Solbakk@beiarn.kommune.no>, Jørn Solli <jorn@sjofossen-snu.no>, "kirkeverge@kirken.beiarn.no" <kirkeverge@kirken.beiarn.no>, Merethe Selfors <merethe.selfors@gmail.com>

Emne: Til info etter styremøte i SNU

Hei.

I forbindelse med siste styremøte i Sjøfossen Næringsutvikling as forrige fredag, drøftet og behandlet styret hvordan vi kan bistå kommunene ift ønsket om å «dele selskapet».

Med utgangspunkt i mandatet som vi fikk, ble vi enige om dette ift vårt videre arbeid:

1) Modell:

- a. Vi drøftet alternativene med fisjon kontra salg av aksjer, og fant at den løsningen som synes mest egnet er salg/kjøp av aksjer. Det er en enklere operasjon, og krever ikke splitting i to selskaper. Vi vil derfor anbefale å arbeide videre med denne modellen.

2) Verdier:

- a. Vi drøftet videre hvordan det synes mest riktig å fastsette verdi på aksjene i selskapet, og vil i det arbeide videre med å kvalitetssikre balanseverdiene – og i størst mulig grad legge et revidert regnskap pr 31.12.18 til grunn.
- b. Styret vedtok at Geir Arne får mandat til å arbeide med dette, sammen med regnskap/revisjon og Berit/Jørn. Herunder bl.a. kontrollere fremtidige pensjonsforpliktelser mv.

3) Videre arbeidsplan:

- a. Vi avslutter nå regnskap 31.12.18 med snarlig revisjon, og vil deretter arbeide med verifisering av balansen og andre poster som har betydning for aksjeverdien. Vi vil da fremlegge et forslag, og utkast til avtale for
  - i. Aksjesalg i SNU mellom kommunene og
  - ii. Aksjesalg mellom SNU og Beiarn kommune for selskap lokalisert i Beiarn.

Beiarn Kommune		
Ar.Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar.
16/461	22	807/19
11 FEB 2019		
Ark.kode P	250	
Ark.kode S		
Avdel.	Saksbeh. <i>OPN</i>	
Kasj. nr.	Gradering	

- b. Styret vil behandle saken i nytt møte 5/3, og håper at vi er kommet langt til da.
- c. Så tenker vi at begge kommunene må ha tid til å behandle saken i respektive kommunestyre 4. april/mai
- d. Vi ser for oss **ordinær generalforsamling 28/5**, og hvis alt er klart kan man også benytte dette som anledning til å signere salgs-/kjøpsavtale.
  - i. Dette er ikke en sak for generalforsamlingen, men vi ser at det kan være en anledning til å markere at samarbeidet går over i en ny form.
  - ii. En ny drift med ny eierstruktur vil da kunne være klar senest 1/7-19.

Dette til info.

Ønsker dere alle en god helg 😊.

Med vennlig hilsen

Berit Anne Laastad
Daglig leder/partner

Tlf 971 60626, www.essensi.no
Sandgt 5 A i Bodø. Postboks 343, 8001 Bodø

GODKJENNING AV PROTOKOLL - KOMMUNESTYRET

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 19/97

Arkiv: 033

Saksnr.:   **Utvalg**   **Møtedato**
1/19   Beiarn Kommunestyre

22.02.2019

NÆRINGSBYGG TRONES - FINANSIERING

Saksbehandler:	Frank Movik	Arkiv: U04
Arkivsaksnr.:	16/370	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
38/16	Beiarn Kommunestyre	22.06.2016
2/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Rådmannens innstilling:

Beiarn næringsbygg KF gis fullmakt til å ta opp lån inntil kr. 31,7 mill for realisering av nytt næringsbygg på Trones og kjøp av eksisterende bygning til Beiarn VTA.

Lånet tas opp med 40 års nedbetalingstid.

Saksutredning:

Det har over flere år vært arbeidet med realisering av nytt næringsbygg på Trones, med avsatte midler på budsjett 2016 (100'), 2017 (500') og 2018 (23 500').

Planprosessen har vært omfattende og tidkrevende, og med sterk medvirkning fra planlagte leietakere. Særlig har avklaring og aksept fra Mattilsynet tatt lang tid. Planprosessen har også medført at prosjektet har vokst noe i omfang i forhold til opprinnelige skisser.

Prosjektet har vært ute på anbud, med anbudsfrist i januar 2019, og det kom inn pristilbud fra én tilbyder. Anbudssum er 30.757.725,- inkludert mva.

I 2017 gjorde Norconsult en kostnadsberegning på ca. 22,7 mill for nytt næringsbygg, basert på en størrelse på ca. 600 m². Norconsult har oppdatert sin kostnadsberegning til ca. 30 mill, basert på en størrelse på ca. 715 m².

Beiarn næringsbygg KF har i styremøte vurdert tilbudet fra Moldjord Bygg og Anlegg AS opp mot ny kostnadsberegning fra Norconsult. Tilbudet er også gjennomgått i eget møte med tilbyder, spesielt i forhold til poster som divergerer fra Norconsults beregning. Det konkluderes med at foreliggende anbud sannsynligvis representerer faktisk markedspris for å bygge et slikt bygg i Beiarn.

For én av produksjonlinjene i planlagt næringsbygg foreligger det ikke intensjonsavtale om leie. Det kan forventes en besparelse på ca. 2,3 mill hvis dette arealet tas ut av prosjektet, men også en betydelig høyere kostnad hvis arealet senere skal tilbygges.

Kostnader:	Planprosess/anbud	1 300 000
	Anbudssum	30 757 725
	Uforutsett 5%	1 592 275
	Kjøp bygning (VTA)	2 550 000
	Byggelånsrente	900 000
	Totalt	37 100 000

Finansiering:	Låneopptak	31 700 000
	Tilbakeføring mva	5 400 000
	Totalt	37 100 000

Vurdering:

Det er inngått intensjonsavtaler om leie for det meste av arealene i næringsbygget - med basis i antatt markedsleie. Husleie alene vil ikke kunne dekke Beiarn næringsbygg KF sine finans- og driftskostnader, og det antas å bli behov for et årlig bidrag fra Beiarn kommune i størrelse ca. 1,2 mill.

Ovennevnte medfører at en relativt stor del av kommunens næringsfond i overskuelig framtid vil være bundet opp i drift av dette næringsbygget, med en mulig negativ konsekvens for andre viktige næringssetninger.

Vedlegg:

GODKJENNING AV NY GRAFISK PROFIL

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk Arkiv: 070
 Arkivsaksnr.: 19/48

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
4/19	Formannskapet	30.01.2019
3/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Formannskapets behandling:

Innstilling til kommunestyret:

Normalregler for bruk av kommunevåpenet til Beiarn kommune godkjennes slik de fremgår av vedlegg.

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Linda Moen

Rådmannens innstilling:

Normalregler for bruk av kommunevåpenet til Beiarn kommune godkjennes slik de fremgår av vedlegg.

Saksutredning:

For blant annet å følge opp en av kommunens fire utvalgte og vedtatte verdier, stolt, og å gjøre verdiordet om til praktisk og håndterbar handling, arbeider administrasjonen nå målbevisst med bedre informasjonsrutiner og ny grafisk profil.

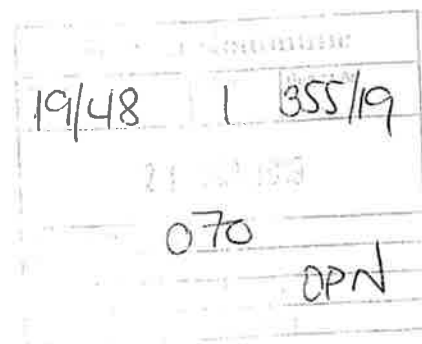
En viktig del av vår nye grafiske profil er kommunevåpenet vårt. Dette er som kjent ikke godkjent av overordnet myndighet på området, men likevel og absolutt å se på som et varemerke og vår logo. Kommunestyret avgjorde normalreglene for bruken av kommunevåpenet i Beiarn da dette ble godkjent. Når det nå foreslås noen mindre justeringer finner vi det rett å fremme ny sak slik at normalreglene blir gått kritisk gjennom og forankret på øverste politiske nivå.

I tilknytning til at saken fremmes vil vår nye grafiske profil bli presentert. Arbeidet har vært fulgt opp av en dedikert administrativ ressurs som etter kommunestyrets budsjettbehandling nå utgjør 50 % stilling.

Betydningen av klart språk, god kommunikasjon, en informativ og oppdatert hjemmeside og aktiv bruk av sosiale medier i den hensikt å fremme kommunen både omdømmemessig og i forbindelse med rekrutteringsarbeidet er innbakt i satsingen. Vi vil gjerne bruke denne saken til å orientere bredt om hvordan vi arbeider med disse temaene.

Logo – normalregler

- Normalregler for bruk av kommunevåpenet til Beiarn kommune

§ 1 KOMMUNENS VÅPEN

1. **Varemerke** | Beiarn kommunes våpen har ikke offisiell godkjenning og er derfor å betrakte som et varemerke/ logo.
2. **Våpenet** | Våpenet er: En furu i ren gulfarge på grønn bunn.
3. **Flagg** | Beiarn kommunes våpen/ logo kan ikke benyttes i flagg. Kommunens våpen/ logo kan gjengis på vimpel, banner, faner og lignende.
4. **Våpenets og vimpelens innehaver** | Kommunen har rettighetene til våpenet. Kommunen bestemmer våpenets og vimpelens praktiske bruk.

§ 2 GENERELL BESTEMMELSE

Våpenet og vimpelen skal alltid framstå som viktige symboler for kommunen på en klar og entydig måte med en tilfredsstillende kvalitet uten å være plassert sammen med uvedkommende kjennetegn, bilder eller tekst.

§ 3 HVEM SOM KAN BRUKE VÅPENET

1. Våpenet kan brukes av kommunens folkevalgte organer, administrasjon og etater.
2. Andre skal ikke bruke våpenet uten at å ha innhentet skriftlig tillatelse fra kommunen. For å gi slik tillatelse kan kommunen sette vilkår, blant annet for hvordan våpenet skal bli gjengitt og anvendt.
3. Andre kan likevel fritt bruke våpenet som ren dekorasjon, til informasjon, folkeopplysning og lignende, men bare hvis slik bruk ikke kan gi inntrykk av å være foretatt av kommunen.

§ 4 NÅR VÅPENET KAN BRUKES

1. Våpenet kan kommunen bruke når den utøver kommunal myndighet. Denne bruken kan være som kjennetegn, eiermerke eller til annen identifikasjon.
2. Våpenet kan kommunen bruke i informasjon, folkeopplysning, kommunikasjon og dekorasjon, for eksempel som lite jakkemerke i metall.
3. Våpenet kan kommunen bruke til kjennetegn, informasjon og dekorasjon blant annet på brevpapir, internett, kunngjøringer, gjenstander, bygninger, kjøretøy, skilting og andre steder der våpenet egner seg. Beiarn kommune kan ikke bruke våpenet ved offentlig flagging.

§ 5 HVORDAN VÅPENET SKAL BRUKES

1. Bruk av kommunens logo skal skje i tråd med profilhåndbokens beskrivelse.
2. Ved sammenstilling med riksvåpenet, skal rekkefølgen være at dette blir satt foran kommunens våpen. Andre statlige våpen og kjennetegn som har heraldisk karakter eller som er i fast og varig bruk, settes etter kommunens våpen. Fylkeskommuners våpen settes foran kommuners våpen. Øvrige statlige og fylkeskommunale merker skal normalt ikke brukes sammen med kommunens våpen.
3. Ved sammenstilling med andre fylkeskommuners og kommuners våpen, skal rekkefølgen ha saklig grunn, så som alfabetisk eller geografisk nærhet. De sammenstilte våpnene bør ha en samordnet formgivning.
4. Våpenet skal ikke brukes på en måte som gjør at det kan bli oppfattet som privat kjennetegn, for eksempel firmamerke, varemerke, foreningselement eller lignende.
5. Privat kjennetegn, logo eller annet merke bør ikke stilles sammen med våpenet.

§ 6 VÅPENETS FORM OG UTFØRELSE

1. Våpenets farger skal gjengis i henhold til profilhåndboken.
2. Våpenet kan gjengis med ulike teknikker og materialer, på betingelse av at våpenets innhold er den samme.
3. Våpenet skal utformes og gjengis i en god teknisk kvalitet. Dårlig kvalitet på grunn av slitasje eller lignende, skal ikke forekomme.

§ 7 BRUK AV BORDFLAGG, VIMPEL, BANNER OG FANER

1. Flagget kan utføres som bordflagg, tverrsåret eller som vimpel, til kommunens bruk. Bordflagg kan gis som gave til vennskapskommune eller slik kommunen bestemmer.
2. Flagget kan utføres som vimpel med våpenfigur ved stangen.
3. Ideelle foreninger og organisasjoner som hører hjemme i kommunen, kan etter søknad få tillatelse til å bruke våpenet. Det grafiske uttrykket skal godkjennes av kommunen før det tas i bruk.

§ 8 MISBRUK

Beiarn kommune er ikke underlagt den samme rettslige vern mot uhjemlet bruk eller misbruk som godkjente kommunevåpen, men via lov om opphavsrett til åndsverksloven. Brudd på normalreglene vil bli håndtert deretter.

STEMMEKRETSINDELING VED VALG - NEDLEGGELSE AV LARSOS KRETS

Saksbehandler: Anita Selfors
 Arkivsaksnr.: 19/39

Arkiv: 014

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
1/19	Valgstyret	30.01.2019
4/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Valgstyrets behandling:**Innstilling til kommunestyret:**

Fra valget 2019 innlemmes Larsos i Moldjord krets med stemmested Moldjord skole.

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Andre Kristoffersen.

Rådmannens innstilling:

Fra valget 2019 innlemmes Larsos i Moldjord krets med stemmested Moldjord skole.

Bakgrunn/Saksutredning:

Kommunen er delt inn i 4 stemmekretser; Branhei, Trones, Larsos og Moldjord.

Tidligere stemmested Larsos skole er nå i private hender, og lokalet tilfredstilte heller ikke kravet om universell utforming. I dag har vi ikke tilgang til noen godkjente lokaler i denne stemmekretsen.

Det er viktig å legge til rette for at alle velgere i kommunen får muligheter til å gjøre sin borgerplikt.

Alle har muligheter til å be om å få stemme hjemme. Dette gjøres ved henvendelse Servicetorget, og to valgfunksjonærer vil da i siste uke før valgdagen kunne dra til stemmekretsen, og motta stemme fra velgere som har bedt om dette.

Det er også mulig å avgi tidligstemme fra 1.juli og forhåndsstemme fra 1.august. En kan avgi slik stemme i alle kommuner, uavhengig av bostedskommune.

Vurdering:

Det er strenge regler for stemming ved valg, og det er mye arbeid å legge til rette for at valg skal gå riktig for seg. Likevel, ved å innlemme Larsos stemmekrets i Moldjord krets vil en kunne ha lovlige lokaler, og alle velgerne vil få gode muligheter for å avgi sin stemme.

I § 9-3, forskrifter for Valgloven heter det;

”Kommunestyret, eller valgstyret etter delegering, avgjør hvor mange stemmekretser kommunen skal ha. Folkeregistermyndighetene skal orienteres om endringer i stemmeinndelingen innen 31.mars i valgåret.”

Det vil da også være mulig å stemme på søndag på Moldjord skole.

FRIVILLIGPLAN

Saksbehandler: Janne Berntsen
 Arkivsaksnr.: 18/222

Arkiv: 144

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
3/19	Driftsutvalget	07.02.2019
5/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Driftsutvalgets behandling:**Innstilling til kommunestyret:**

Framlagte forslag til kommunens første Frivilligplan, godkjennes av Driftsutvalget og sendes videre til kommunestyret for endelig godkjenning.

Enstemmig vedtatt

Saksordfører: Helge Osbak.

Rådmannens innstilling:

Framlagte forslag til kommunens første Frivilligplan, godkjennes av Driftsutvalget og sendes videre til kommunestyret for endelig godkjenning.

Saksutredning:

Beiarn kommune har i 2018 skrevet under på en ny 4-årig samarbeidsavtale med Frivilligsentralen. Dette er en oppfordring fra KS og regjeringen og skal styrke samarbeidet mellom offentlig sektor og frivillig sektor. Administrasjonen har sammen med Frivilligsentralen og med innspill fra frivillige, arbeidet fram et forslag til en Frivilligplan for Beiarn kommune. Denne legges nå fram til behandling. Frivilligplanen er en temaplan.

Bakgrunn:

Frivilligplanen er ny i Beiarn kommune. Den er utarbeidet i samarbeid med Frivilligsentralen, frivillige, lag og foreninger. Det er i forkant gjort en kartlegging av frivilligheten gjennom en spørreundersøkelse og et arbeidsmøte. Kartleggingen er brukt i denne planen. Den er samtidig utarbeidet på bakgrunn av de tendenser og utvikling man har i observert i lokalsamfunnet over tid.

Vurdering:

Det er en utfordring å realisere alle innspill, behov og utfordringer med de forutsetningene kommunen har. Disse forutsetninger er tidligere beskrevet i planstrategien, kommuneplanens samfunnsdel og kunnskapsgrunnlaget/folkehelseplanen. Frivilligplanen skal være forankret i kommuneplanen. På bakgrunn av det, skal også Frivilligplanen gi noen reelle veivalg for hvordan vi skal nå de målene man har satt for Beiarn kommune.

Vedlegg:

Frivilligplan for Beiarn kommune.

BEIARN
kommune

FRIVILLIGPLAN

Innhold

Hva er en frivilligplan?	s 2
Frivilligplanens tilknytning til Folkehelse	
Aktiviteter er kompetansefremmende	
Frivilligheten før og nå	
Frivilligregister	
Lokaler og møteplasser	
Frivillig engasjement i Beiarn	
Felles utfordringer for frivilligheten	
Felles fordeler	
Innspill fra kafédialog	
Kommunen som tilrettelegger	s 7
Høringsinstanser	
Informasjon og veiledning	
Disponering av lokaler	
Gratis offentlige tjenester	
Tilskuddsordninger	
Andre bidrag	
Frivilligsentralen som tilrettelegger	s 9
Mål og Tiltak	s 10
Mål	
Tiltak	

Hva er en frivilligplan?

I forbindelse med fornyelse av samarbeidsavtalen mellom Beiarn kommune og Frivilligsentralen, ble det gjort et vedtak om å lage en Frivillighetsplan. Dette er en oppfordring fra KS og regjeringen til å styrke samarbeidet mellom offentlig sektor og frivillig sektor. Frivillighetsplanen er utarbeidet i samarbeid med Frivilligsentralen, frivillige, lag og foreninger. Det er i forkant av planen, gjort en kartlegging av frivilligheten gjennom en spørreundersøkelse og arbeidsmøte. Kartleggingen er brukt i denne planen. Det er en utfordring å skulle realisere alle innspill, behov og utfordringer, men de gir en pekepinn på noen veivalg.

Frivilligheten strekker seg over mange samfunnsarenaer innen kultur, idrett, helse og omsorg, friluftsliv, beredskap, religion og miljø. Det er en egen sektor som fyller ut det tilbudet som offentlig forvaltning ikke kan levere. Frivillighet er muligheten til å engasjere seg i og dyrke egne interesser. Det skaper også et sosialt samvær og bidrar til å ivareta et sosial lokalsamfunn. Det er et mangfold av aktiviteter blant de som er aktive. Behovene er forskjellige blant lag og foreninger. Denne planen skal beskrive noen tiltak som kan bistå frivilligheten generelt. Den skal også sette noen rammer i forhold til gjennomføringsevnen av kommunale tiltak, dvs. hvordan man skal prioritere oppgavene og ressursene.

FRIVILLIGHET:

IKKE-OBLIGATORISK ARBEID, DET VIL SI DEN TIDEN EN PERSON BRUKER PÅ Å UTFØRE EN ELLER FLERE AKTIVITETER - ENTEN GJENNOM EN ORGANISASJON, ELLER DIREKTE OVERFOR ANDRE UTENFOR EGEN HUSHOLDNING - UTEN Å TA BETALT. TJENESTEN MÅ VÆRE TIL FORDEL FOR SAMFUNNET, MILJØET ELLER ANDRE ENN NÆRE SLEKTNINGER.

Frivillighetsplanens tilknytning til Folkehelse

I kommuneplanens samfunnsdel skal *folkehelse ha en grunnleggende verdi av stor betydning for både individ og samfunn. Folkehelsearbeidet skal inngå som en viktig del av kommunens virksomhet i alle enheter og forankres både planmessig, organisatorisk, faglig og økonomisk.* Beiarn Kommune har inngått en ny samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune for 2018-2021, og får et tilskudd på 195.000 kroner hvert år til folkehelsearbeid. Dette er midler som kommunen bruker til tilrettelegging.

Frivillig sektor har her en viktig rolle og bidrar med deltakelse, aktivitet, tilhørighet og livskvalitet. Frivillige er det den viktigste aktøren i et folkehelseperspektiv og er med på å fylle lokalsamfunnets behov.

Aktivitet og attraktivitet

En attraktiv kommune er en kommune med mange varierte aktivitetstilbud. Det er frivilligheten som driver aktivitetene gjennom arrangement, fritidstilbud og medlemsaktiviteter. Dette er tilbud vi må ha for å skape trivsel, bolyst, besøks- og tilflyttertrang.

Aktivitet er kompetansecfremmende

Lag og foreninger sitter med en kompetanse innenfor sine aktivitetsfelt, som også kan brukes mer i samarbeid med andre. Frivillige ordninger finnes i Helse- og omsorgssektoren, som Demensforeningen, Sanitetsforeningene og enkeltpersoners frivillige innsats, bl.a. som besøksvenner. Hesteskoen er et åpent dagsenter for alle og et tilbud for de som ønsker å treffe andre i hverdagen. Helse og omsorgssektoren er avhengige av de frivillige tjenestene i hverdag og i høytid.

Det er mye frivillig arbeid gjennom FRISKLIV sine aktiviteter for barn. Idrettslaget Stormfjell IL legger ned mye arbeid med skiløyper på fjellet og Reinhornrennet. Frivilligsentralen gjennomfører Villmarksdagan hvert år med store ressurser fra frivillige. Granli IL arrangerer Trollbergløpet, NBI og Stormfjell IL arrangerer Beiardilten, Beiarn skytterlag arrangerer skytterstevne, Beiarn Challenge gjennomføres hvert år med hjelp av frivillig innsats. Røde Kors hjelpekorps er en bidragsyter og utgjør en viktig del av folkehelsestjenesten i kommunen. Frivillige korps, mannskor, damekor, familiekor, jeger- og fiskeforening, turlag, idrettslag, skytterlag, husflidslag, grotteklubb, hjelpekorps, bygdekvinnelag, ungdomslag, historielag, lokalradio. I tillegg er det ukentlige kommunale aktivitetstilbud gjennom FRISKLIV. Til sammen utgjør de årlige arrangementene og tiltak et stort og variert kompetansecfelt som arrangerer på de ulike arenaer. I tillegg sitter Frivilligsentralen på en kunnskap som arrangør og koordinator. Denne kompetansen bør kunne flyttes på flere slik at oppgavene omkring arrangement også kan fordeles. Det er et mål at man slår sammen mer av den frivillige aktiviteten, slik at man sammen kan utnytte all kompetansen.

Frivilligheten før og nå

Frivilligheten har fungert som en samfunnsbygger i Norge, der det offentlige og det private kommer til kort. I dag er ikke dugnadsformen og samfunnsengasjementet like sterkt, og yngre som voksne generasjoner velger gjerne prosjektrelatert engasjement. Det er også de små eller store samfunn som bestemmer mye av frivilligheten og hvordan nettverket fungerer i et lokalsamfunn. Hva har endret seg de siste årene?

- Det langvarige medlemskapet er der ikke lenger. Man shopper heller aktiviteter, som kortvarige prosjekt, festivaler o.l.
- Vi er mye mer selektive. Det er en viktigere motivasjon hva vi selv får igjen for frivillig innsats, og det får utslag på hvordan frivillige organisasjoner arbeider.
- Beslutningsprosesser, ansvar og styring blir påvirket av endringene. Man vil helst ikke binde seg for mye til arbeidet.

- Det er lettere å forlate frivillig engasjement, enn å uttrykke sin misnøye hvis man er uenig i noe. Man ønsker mindre forpliktelser.
- Nye kommunikasjonskanaler (sosiale medier) er en enklere og raskere kommunikasjonsform og gjør det lettere å engasjere seg i større organisasjoner.
- Det er lettere å gi penger enn å selv bruke tid på frivillig arbeid. Det positive med frivillig arbeid, er at man får venner, styrker det sosiale nettverket, opplever meningsfulle aktiviteter for seg og for samfunnet.
- Frivillige organisasjoner er tilpasningsdyktige i forhold til endringer. De er innovative, strategisk bevisste og sikrer seg gjerne ved å ha flere finansieringskilder. Det er 61 % av befolkningen over 16 år, som bidrar med frivillig arbeid¹.

Frivilligregister

Det er 19 foreninger fra Beiarn som er registrert i Frivilligregisteret. Registeret er inngangen til viktige nasjonale tilskudd og *momskompensasjonsordningen* basert på kjøp av varer og tjenester (eks. kurs og seminarer) i slutten av året.

Alle foreninger er med i en lokal oversikt på Frivilligsentralen og Beiarn kommunes hjemmeside. Foreningene selv er ansvarlig for at oversikten blir oppdatert. Kommunen bruker listene og de kontaktpersonene som er oppnevnt her. Dette er en forutsetning for god kommunikasjon. Dette er også viktig for andre som ønsker å finne informasjon om aktiviteter i Beiarn.

Lokaler og møteplasser

Lag og foreninger har enten egne lokaler eller lokaler som kan disponere gratis av kommunen. Respondentene i spørreundersøkelsen er stort sett fornøyd med lokalene. Frivilligsentralen benyttes mye til møtevirksomhet av frivillige. Kommunen skal være tilrettelegger for å utvikle bedre møteplasser, der frivillige kan samarbeide rundt aktivitetene sine og hvor flere aktiviteter kan foregå samtidig på dagtid, ettermiddag, på kvelden og i helgene.

Oversikt over lokaler i bruk:

Trones skole, Moldjord skole, Lassbrenna skytterhus, Innerjorda idrettshus, Trones gamle skole, Grendehus Arstad, Trones og Gråtådal, Røde Kors-hytta, Hytte på Trones, Prestegården på Bygdetunet, Beiarvekst.

---

¹ Institutt for samfunnsforskning

Frivillig engasjement i Beiarn

Det er ca. 25 aktive lag og foreninger i Beiarn. Lag med aktiviteter ukentlig eller månedlig. Mange har flere passive medlemmer/ støttemedlemmer enn aktive medlemmer. Gjennom en spørreundersøkelse, kom det inn 11 svar, hvor aktiviteten er beskrevet slik:

Forening	Antall aktive medlemmer	Antall passive medlemmer	Aktivitet	Lokaler
Beiarn Bygdekvinnelag	16	0	1 gang i mnd.	Beiarvektst
Beiarn Husflidslag	26+20	70	Ukentlig	Bygdetunet/Laftehytta
UL Enighet/ Ungdomslag	20	30	10 ganger i året	Eget klubbhus
Røde kors hjelpkorps	30	50	Minst månedlig	Gamle Trones skole
KORinteran	18	0	1 gang i uken	Begge skolene
Beiarn Jeger og Fisk	60	0	Månedlig	Frivilligsentralen/egne hytter
Beiarn mannskor	18	18	En gang i uken	Moldjord skole
NBI	30-40	20?	5-6 treninger pr uke	Eget klubbhus
Granli IL	43	20	Hele året, mest vår.	Eget klubbhus
Sanitetsforening Tollå N.K.S.	8	2	2 ganger i mnd.	Hytte på Tollå
Tempo	20	20	Hver uke	Moldjord skole

Det er fra 8 til 60 aktive medlemmer, og 2 til 70 passive. I 4 foreninger er alle medlemmene aktive. Flere har medlemmer som også er aktive i andre lag.

Felles utfordringer for frivilligheten i Beiarn:

Høy alderssammensetning
Lav befolkningsvekst
De mest aktive er med i flere foreninger
Få medlemmer har lyst til styreansvar
Det er vanskelig med rekruttering

Felles fordeler:

Sosialt nettverk
Egen utvikling
Aktiviteter
Trivsel
Samarbeid
Gleden av å få til noe

Innspill fra kafédialog***Hvordan kan kommunen tilrettelegge for frivilligheten og bedre rammevilkårene?***

Økonomien er ikke utslagsgjørende. Det er antall hoder og hender

Lokaler tilpasset universell utforming

Mer samarbeid mellom frivillige

Mer utlån av utstyr

Bedre kanaler for kontinuerlig innspill og spørsmål

Bedre synliggjøring av hva kommunen kan bidra med

Hjelp til tilskuddsordninger

Engasjer og rekrutter ungdom

Hvordan kan frivilligheten gi økt livskvalitet?

Flere sosiale sammenkomster

Gi unge ansvar for aktivitet

Ett felles idrettslag med Allidrett vil ikke tære så mye på ressursbruken

Inviter med folk inn i foreningene

Lage gode møtesteder

Hvordan kan frivilligheten bidra til at Beiarn blir en attraktiv kommune å bo i?

Ta initiativ og få med flere.

Lokaldelsutvalg.

Områdetiltak som kan forskjønne områdene.

Snakke om de mange aktivitetene som dekker flere interesser.

Føle at man utretter noe og i sammen med andre.

Involvere nye.

Aktiviteter for de minste, drar med foreldrene.

Etablere faste sosiale møteplasser.

God informasjon og annonsering.

En god velkomstpakke.

Mange tilbakemeldinger er de samme utfordringene som ble belyst i *Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2024*, og slik det gjenspeiler seg i spørreundersøkelsen.

Aktiviteten blant disse foreningene er allikevel relativt høy. Antall timer som er brukt i eksempelvis samfunnssalen på Moldjord for 2018, fordeler seg over hele uka og er i gjennomsnitt 5.5 timer hver dag. Dette er kun fysisk aktivitet og da er ikke andre brukere på andre områder tatt med.

I Beiarn er det 2 store idrettslag som driver mesteparten av idrettslige aktivitetstilbud for barn og unge. Det er fotball og ski som har vært hovedaktiviteten, men de er også engasjert med andre tilbud. I det senere har idrettslagene startet et samarbeid med idrettslag i nabokommunen om disse aktivitetene. De har funnet det nødvendig, og lønnsomt å samarbeide om framtidige oppgaver. Erfaring tilsier også at det ikke er medlemsantallet som styrer den frivillige sektoren, men aktivitetsnivået. Dette er også momenter som vi tar med, når vi lager målsetningene for frivillig arbeid i Beiarn.

Kommunen som tilrettelegger

Beiarn kommune har fra 2018 undertegnet en ny 4-årig avtale om å opprettholde Frivilligsentralen i Beiarn. Dette er et samarbeid om frivillighetspolitikken i kommunen, hvor sentralen bistår med tilrettelegging av aktiviteter i offentlig og frivillig sektor. Samarbeidet mellom kommune og frivilligsentral har lagt kommunens *verdigrunnlag* i bunn og er vedtatt i kommunestyret.

Verdigrunnlaget:

VILJE

Vi skal være optimistisk og ha trua på framtiden. Vi må ha vilje til omstilling og nytenkning og evne til langsiktig planlegging for å skape forandring og forbedring.

SAMHOLD

Vi - hele kommunen, alle innbyggerne, unge som gamle, næringsaktører, lag, foreninger og organisasjoner - utgjør tilsammen den ressurs som skal til for å skape et godt samfunn, også for framtiden, i Beiarn.

ÅPENHET

Vi må tørre å være åpne. Åpne for alt og alle. På den måten kan vi skape gode relasjoner til våre egne innbyggere, tilflyttere, besøkende, samarbeidspartnere og alle andre. Vi må være oppdaterte på det som skjer rundt oss og medvirke til en positiv samhandling med alle aktuelle aktører utenfor kommunegrensen. Det være seg nabokommuner, fylkeskommunen, staten, utdannings- og forskningsmiljøer og næringsliv.

STOLTHET

Vi skal ta vare på og verne om det som er bra, og det må være en plikt for alle å aktivt peke på og fortelle om positive ting. Våre naturgitte omgivelser forsterker vår stolthet. Dette skal vi forvalte på en god måte.

Høringsinstanser

I mange saker som angår frivillighet, er uttalelser og bestemmelser lagt til de politiske utvalgene i kommunen. Det er i tillegg noen brukerråd ved spesielle høringer. Dette er i dag et idrettsråd, et kulturråd/musikkråd med møter to ganger i året, et eldreråd og et råd for likestilling av funksjonshemmede. De to sistnevnte er kommunen forpliktet til å bruke som høringsparter. Dette er høringsorganer som brukes i saker der det er relevant å hente inn uttalelser og erfaringer i forholdet mellom det private og offentlige. I prinsippet er det høringsinstanser i alle kommunale planprosesser.

Disponering av lokaler

Det stilles gratis øvings- og aktivitetslokaler til disposisjon for organiserte lag og foreninger. Det er Musikkbingen på Trones, Gamle Trones skole og Moldjord skole/ samfunnssal. I regi av aktiviteter innenfor Voksenopplæring, er kommunen pålagt å legge til rette for gratis lokaler. Det kommer fram i spørreundersøkelsen at lag og foreninger som i dag er aktive, har tilgang på lokaler.

Gratis offentlige tjenester

Beiarn kommune kjøper tjeneste av Scenekunst i Nordland, som gir hjelp til lag og foreninger med alle typer sceneproduksjon som musikk, teater, kulturkvelder osv. Årlig søknadsfrist er 1. desember. De blir ikke brukt så mye som man burde og kanskje må man vurdere å si opp ordningen.

I tillegg til gratis lokaler, er lys- og lydanlegg i samfunnssalen gratis når formålet ikke er kommersielt. Kommunen bidrar med arbeidsressurser til Nordland Jeger og Fisk for å arrangere Villmarkscampen, gjennom Barne- og ungdomsarbeider.

Tilskuddsordninger

Kulturavdelingen som har faste tilskuddsordninger til lag og foreninger som jobber innenfor dette formålet. Ordningen gjelder tilskudd til aktiviteter og ikke ordinær drift eller vedlikehold. Det finnes imidlertid en rekke andre offentlige tilskuddsordninger til frivillig arbeid. Helse og omsorg gir tilskudd til kafédrift i Hestekoene, som er et daglig tilbud.

Det lyses ut årlige tilskuddsmidler, for de som ønsker å bidra med aktiviteter for andre i Beiarn. Tilskudd må ha det formålet at de er aktivitetsrettet og bidrar til økt og gjerne nytt tilbud til befolkningen. Fra 2019 gjelder disse tilskuddsordningene:

AKTIVITETSTILSKUDD TIL LAG OG FORENINGER	92.000
TILSKUDD TIL IDRETTSLAG OG IDRETTSANLEGG	153.000
TILSKUDD TIL AKTIVITETER FOR BARN OG UNGE	20.000
TILSKUDD TIL HOPPETUSSA, SPRÆKINGEN OG BEIARN TURLAG	7.000
VILLMARKSCAMPEN (NORDLAND JEGER OG FISK)	10.000
KULTURSTIPEND (HVERT 3. ÅR)	5.000
KULTURPRIS (HVERT 3.ÅR)	10.000
TOTALT	297.000

Andre bidrag

Beiarn kommune kan yte bistand til foreninger, når en forening ønsker igangsetting av en ny aktivitet og trenger hjelp til søknader om tilskuddsmidler fra andre offentlige instanser. Kommunen kan også gi råd og veiledning innenfor sine fagområder. Kommunen stiller pc og printer til disposisjon på biblioteket, der det også er enklere å henvende seg til de rette avdelinger ved hjelp på spørsmål om søknader, regnskap, momskompensasjon mv. Annen tilrettelegging i frivillig sektor vil skje innenfor den ressursrammen kommunen til enhver tid har.

FRISKLIV er et folkehelseiltak, og et tilrettelagt tilbud om fysisk aktivitet for barn og voksne. For 2019 er det tilbud om treningsstudio, sirkeltrening, svømming, volleyball, fotball, badminton og allaktivitet for barn. Det er frivillige som leder de forskjellige aktivitetene.

Informasjon og veiledning

Frivillige kontakter kommunen når de har et behov for konkret informasjon og veiledning. Den generelle informasjonsflyten fra kommunen går gjennom hjemmesiden. Det kan ofte være et behov for hjelp til å skrive søknader eller finne fram til relevante søknadsordninger. Dette er noe frivillige kan få hjelp med, enten via kommunen eller Frivilligsentralen.

Beiarn har ingen frivilligkoordinator, men det er kontaktpersoner innenfor ulike sektorer som jobber i relasjon til frivillig sektor. Alle henvendelser bør gå gjennom servicetorget, som fordeler muntlige spørsmål, epost og brev til rett saksbehandler.

Kontakter i Beiarn kommune:

Kultur, idrett og friluftsliv: Janne Berntsen/ Fagleder Kultur
Folkehelse, FRISKLIV: Therese Brodersen/ Folkehelsekoordinator
Nærings samarbeid: Bjørnar Brændmo/ Næringskonsulent

Det er også viktig at frivillige foreninger bekrefter en leder, slik at kommunen vet hvem man skal kontakte, jfr frivilligregisteret og Frivilligsentralens lister.

Frivilligsentralen som tilrettelegger

Frivilligsentralen drives på en statlig/ kommunal tilskuddsordning. Frivilligsentralenes funksjon er i hovedsak å initiere, mobilisere og samordne lokal frivillig innsats. Den er bindeledd, brobygger og en møteplass mellom frivilligheten og det offentlige. Den kan koordinere samarbeid mellom frivillige og tjenester i offentlig sektor. Eksempelvis helse- og sosialtjenesten, og generelt samarbeid mellom frivillige lag og foreninger.

Frivilligsentralen er en arena for lokalt utviklingsarbeid og nærmiljøarbeid. Den motiverer til ansvar for lokalsamfunnet, og rekrutterer nye frivillige.

Frivilligsentralen er et redskap for å gi organisasjoner bistand til nødvendig kunnskap og kompetanse, gjennom støtte fra Frivillighet Norge og Norges frivilligsentraler. Dette formålet skal gjøre det lettere å drive en frivillig organisasjon.

Kommunen kan i samarbeid med Frivilligsentralen, være med å legge til rette for kurs og kompetanseheving innenfor organisasjonsledelse, økonomi og søknadsskriving. Dette er etterspurt i forbindelse med egen utvikling. Enkeltmennesker, lag, foreninger og kommunen kan melde sine behov av frivillige til frivilligsentralen og frivillige kan få melde inn på hvilke områder og hvordan en ønsker å bidra.

Mål og tiltak

Frivilligsektoren er for alle og den skal ikke på noen måte styres av det offentlige. Det er samtidig viktig å ha gjensidig respekt og kunnskap om hvordan frivilligheten, og hvordan den kommunale sektoren fungerer.

Å være aktivt med i frivillig arbeid, er en inngangsdør til en større sosial *trygghet og tilhørighet*. Det er også viktig for alle tilflyttere å finne sin plass her.

Inkludering er et formål frivilligheten må ha. Noen foreninger er forpliktet gjennom intensjonsavtaler med IMDI, der de får støtte til sitt arbeid med informasjon og veiledning til nyankomne innvandrere i lokalsamfunn. Inkludering angår alle og handler om deltakelse og ansvar for å engasjere tilflyttere med i sin sosiale hverdag. Nye hender og hoder er en ressurs.

Dagens frivillighet er ikke nødvendigvis det den oppvoksende generasjon ønsker å ta del i. Barn og unge er en gruppe som har et lite permanent aktivitetstilbud i kommunen, og det må man styrke. Det er viktig å lytte til signalene herfra og finne de rette satsningsområdene. En enkel spørreundersøkelse blant ungdomstrinnet, viser at det er få av de 25 registrerte aktivitetstilbud som fanger interessen, med unntak av noen treff på Beiarn skytterlag og Beiarn Jeger og Fisk. Frivillig engasjement oppstår sjelden før man nærmer seg voksen alder. Det gjenspeiler seg også i alderssammensetningen blant de frivillige. Engasjementet hos unge foregår gjerne i andre forum. Det er derimot frivilligheten som bidrar til å aktivisere barn og unge på flere arenaer, og det må kommunen fortsette med å tilrettelegge for. Man må skape et grunnlag og en motivasjon slik at yngre generasjoner ønsker å bosette seg i et lokalsamfunn, der det er tilbud for alle.

Det er omstilling og nytenking, som er tråden i denne frivilligplanen. Det er også en realitetsorientering om hva vi kan få til og hva som må velges bort - jfr kommunens verdigrunnlag – *vilje til omstilling*.

Gjennom de siste årenes kommunale planarbeid, har man erfart at det ikke er flere ressurser å spille på eller med. Det er kommunens oppgave å fokusere på hvordan vi kan samle og fordele ressursene man har, og ikke hvor bredt vi kan klare å strekke dem. Det blir ikke flere hender av den grunn. Hvilke tiltak skal man sette inn?

Vi opplever at idrettslag og korps har begynt å tenke i andre baner. De har slått sammen hoder og hender, lokalt og i sammen med nabokommunen. Resultatet vil bli at de kan bedre gjennomføre sine aktiviteter. Dette vil også gjøre det enklere for kommunen å etablere samarbeid. Foreningene blir større, ressursene øker og flere vil dra nytte av de tiltakene som settes i gang. Eksempelet bør etterfølges.

MÅL

- Bidra til samfunnsutvikling gjennom rekruttering til mer arbeidskraft.
- Tilrettelegging skal ha fokus på tilbud for barn og unge.
- Beiarn kommune skal være en god støttespiller for frivilligheten.
- Tilrettelegge for mer aktivitet gjennom etablering av Flerbrukshallen - en ny felles møteplass, som stimulerer til samarbeid og aktivitet for alle aldersgrupper.
- Støtte opp om frivillige organisasjoner som vil slå sammen ressursene sine til en større enhet.
- Stimulere til medansvar, aktivitet og engasjement i lokalsamfunnet.
- Både kommune og frivillig sektor skal jobbe for at alle skal ha et tilrettelagt tilbud og få mulighet til å holde på med en aktivitet, som de finner meningsfullt.
- Styrke folkehelsen gjennom tilrettelegging.

TILTAK

- Beiarn kommune skal gjennom Flerbrukshallen, opprette en fysisk møteplass og samordne arbeidsressursene mellom Barne- og ungdomsarbeider, Frivilligsentralen, Beiarn folkebibliotek og frivillige.
- Beiarn kommune skal jobbe for å bedre informasjonskanalen på hjemmesiden og sosiale medier. Det skal være enklere vei til å finne fram til informasjon og veiledning.
- Beiarn kommune vil i samarbeid med Laftehytta og produsentene, etablere en velkomstpakke med informasjon om det frivillige tilbudet i kommunen.
- Beiarn kommune skal ha oversiktlige og gode tilskuddsordninger for frivillige som engasjerer og etablerer aktiviteter for andre. Disse kan søkes via hjemmesiden.
- Frivillige skal bli enda bedre på å synliggjøre sine aktiviteter og informere om det gjennom kommunens hjemmeside. Beiarradioen kan også være en informasjonskanal.
- Lag og foreninger skal ha en plan eller målsetting om å rekruttere og inkludere.
- Det skal etableres et fast årlig møte mellom lag, foreninger, frivilligsentralen og kommunen. Møtet skal være en inspirasjonskonferanse med dialogmøte, kommunikasjons- og opplæringsarena.
- Frivillige må satse på å rekruttere medlemmer eller slå sammen sine ressurser med andre. Det skal være enkelt å delta som frivillig, og enda enklere hvis man er flere.

INNFØRING AV FJELLOVEN

Saksbehandler: Thomas Sørensen
 Arkivsaksnr.: 17/329

Arkiv: 020

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
10/19	Plan og ressursutvalget	30.01.2019
5/19	Formannskapet	30.01.2019
6/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Formannskapets behandling:

Innstilling til kommunestyret:

Beiarn kommune stiller seg bak USS' høringsuttalelse til Statsallmenningslovutvalget NOU 2018:11, med særlig hovedvekt på punkt 3.2 – Virkeområde, der det presiseres fra USS at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms, som fastslått av høyesterett i Utmarkskommissjonens dom den 26. april 1990.

Kommunestyret viser også til Beiarn kommunes vedtak i sak 25/17 om innføring av fjelloven, der det presiseres at statens arealer i Beiarn allerede er statsallmenning, og at fjelloven er gjeldende. Landbruks og Matdepartementet er kjent med kommunens vedtak.

Beiarn kommune kan ikke akseptere at kommunene i Nordland og sørlige del av Troms blir forskjellsbehandlet i forhold til resten av landet og forlanger at Fjelloven også skal gjelde hos oss

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Gudbjørg Navjord.

Behandling/vedtak i Plan og ressursutvalget den 30.01.2019 sak 10/19

Vedtak:

Beiarn kommune stiller seg bak USS' høringsuttalelse til Statsallmenningslovutvalget NOU 2018:11, med særlig hovedvekt på punkt 3.2 – Virkeområde, der det presiseres fra USS at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms, som fastslått av høyesterett i Utmarkskommissjonens dom den 26. april 1990.

Plan og ressursutvalget viser også til Beiarn kommunes vedtak i sak 25/17 om innføring av fjelloven, der det presiseres at statens arealer i Beiarn allerede er statsallmenning, og at fjelloven er gjeldende. Landbruks- og Matdepartementet er kjent med kommunens vedtak.

Enstemmig vedtatt.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 30.01.2019 sak 5/19

Behandling:

Saksbehandler Thomas Sørensen presenterte saken og la frem plan og ressursutvalgets innstilling fra møte samme dag:

«Beiarn kommune stiller seg bak USS' høringsuttalelse til Statsallmeningslovutvalget NOU 2018:11, med særlig hovedvekt på punkt 3.2 – Virkeområde, der det presiseres fra USS at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms, som fastslått av høyesterett i Utmarkskommisjonens dom den 26. april 1990.

Plan og ressursutvalget viser også til Beiarn kommunes vedtak i sak 25/17 om innføring av fjelloven, der det presiseres at statens arealer i Beiarn allerede er statsallmenning, og at fjelloven er gjeldende. Landbruks og Matdepartementet er kjent med kommunens vedtak».

Ordføreren støtter plan og ressursutvalgets innstilling med følgende tillegg:

«Beiarn kommune kan ikke akseptere at kommunene i Nordland og sørlige del av Troms blir forskjellsbehandlet i forhold til resten av landet og forlanger at Fjelloven også skal gjelde hos oss»

Plan og ressursutvalgets innstilling med ordførers tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Beiarn kommune stiller seg bak USS' høringsuttalelse til Statsallmeningslovutvalget NOU 2018:11, med særlig hovedvekt på punkt 3.2 – Virkeområde, der det presiseres fra USS at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms, som fastslått av høyesterett i Utmarkskommisjonens dom den 26. april 1990.

Kommunestyret viser også til Beiarn kommunes vedtak i sak 25/17 om innføring av fjelloven, der det presiseres at statens arealer i Beiarn allerede er statsallmenning, og at fjelloven er gjeldende. Landbruks og Matdepartementet er kjent med kommunens vedtak.

Beiarn kommune kan ikke akseptere at kommunene i Nordland og sørlige del av Troms blir forskjellsbehandlet i forhold til resten av landet og forlanger at Fjelloven også skal gjelde hos oss

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Gudbjørg Navjord.

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune stiller seg bak USS' reviderte høringsuttalelse til Statsallmeningslovutvalget NOU 2018:11, med særlig hovedvekt på punkt 3.2 – Virkeområde, der det presiseres fra USS at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms, som fastslått av høyesterett i Utmarkskommisjonens dom den 26. april 1990.

Statsallmenningslovutvalget har gjennom NOU 2018:11 sett på muligheten for å forenkle og modernisere forvaltningen av statsallmenningene. Utvalget har utarbeidet et forslag til ny fjellov som skal erstatte den gamle fjelloven samt statsallmenningsloven. Før arbeidet med NOUen tok til ble det gitt overordnede mål og rammer i utvalgets mandat. Det ble samtidig gjort klart fra regjeringens side at utvalget skulle avgrense sitt lovforslag til kun å gjelde i de statsallmenninger som befinner seg sør for Nordland grense, og at eventuelle utvidelser av lovenes geografiske dekningsområde **ikke** inngikk i utvalgets mandat. Regjeringen konkluderte med at en eventuell ny lovgivning for forvaltning av grunneierrettigheter i hele det tradisjonelle samiske området og bruksrettigheter i Nordland og Troms heller skulle vurderes i forbindelse med oppfølgingen av Samerettsutvalgets utredning NOU 2007:13.

I noen av punktene som er vurdert av utvalget er det kommet flere forslag der utvalget har delt seg i et flertall og mindretall.

Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) har i samarbeid med KS og med innspill fra utvalgte utmarkskommuner utarbeidet en høringsuttalelse til Statsallmenningslovutvalgets utredning NOU 2018:11.

USS har støttet de fleste av forslagene som utvalget har lagt frem. I noen av punktene har man støttet seg til flertallet mens i andre punkter har man støttet mindretallets syn. Av sentrale tema som USS **ikke** støtter er at utvalget ikke finner grunn til å styrke kommunenes rolle i statsallmenningene, samtidig som at utvalget vil at fjellstyret skal være å anse som privat rettssubjekt.

Som USS har lagt frem i høringsuttalelsen fremgår det i utvalgets mandat punkt 2.1.5 blant annet at «Handlingsrommet til det lokale selvstyret bør videreføres, og helst styrkes. Lovutvalget skal også vurdere det er formålstjenlig å bringe kommunene sterkere inn i forvaltningen av statsallmenningene, samt hvordan lovverket kan bidra til å fremme verdiskapning og effektiv, bærekraftig ressursutnyttelse.» I lys av det klare mandatet har et samlet utvalg ikke funnet grunnlag for å trekke kommunene inn i forvaltningen av statsallmenningene. I tillegg påpekes det fra USS at utvalget har foreslått nye regler for oppnevning av fjellstyret som innebærer at kommunenes rolle i oppnevningen av fjellstyrene svekkes. Det er fra utvalgets side verken gjort noen drøftelser av hvilke oppgaver eller myndighet som kunne tenkes lagt til kommunene, eller gjort noen drøftelser for hvorfor utvalget konkluderer med at det ikke er formålstjenlig å trekke kommunene sterkere inn i forvaltningen.

Utvalgets forslag om at fjellstyrene skal være private rettssubjekter, påpekes det fra USS at ikke vil føre til en videreføring av det lokale selvstyret men heller en endring i forhold til fjellstyrenes rettslige status i dag, der fjellstyret er ansett som et forvaltningsorgan. USS påpeker at «lokal forvaltning og lokalt selvstyre er begreper som benyttes om det lokale forvaltningsnivået, det vil si kommunene, ikke om private rettssubjekter.

Selv om utvalget ikke har tatt stilling til eventuelle utvidelser av lovens virkeområde, presiserer USS i sitt hørings svar om at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms. De viser da til at dette er fastslått av Utmarkskommisjonen og senere lagt til grunn av høyesterett i Utmarkskommisjonens dom den 26. april 1990.

Vurdering:

USS har gjennom sin høringsuttalelse belyst viktige momenter til Statsallmenninglovutvalgets utredning NOU 2018:11 som Beiarn kommune støtter opp om. Som USS påpeker vil en omdefinering av fjellstyrene til å være et privat rettssubjekt samt at kommunene ikke skal gis noen rolle i forvaltningen av statsallmenningen svekke det lokale selvstyre. Dette vil være en ulempe for fjellstyrene, både når det gjelder legitimitet og gjennomslagskraft. Skal fjellstyrene opprettholde sin legitimitet som et organ for lokal forvaltning og lokalt selvstyre må det skje gjennom demokratiske prosesser på lokalt forvaltningsnivå, det vil si i kommunene. Forankringen til kommunene vil være avgjørende for å sikre at den nødvendige tillit til at forvaltningen av fellesskapsressursene som ligger i allmenningene nå og i fremtiden skjer etter demokratiske prosesser. Bare på denne måte vil man skape tillit til de kryssende hensynene og de ulike interessene i allmenningene ivaretas på en god måte.

Beiarn kommune støtter særlig USS sin presisering om at lovens virkeområde i høyeste grad gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunn i Nordland og Troms, da dette for lengst er fastslått av Utmarkskommisjonen og senere lagt til grunn av høyesterett i Utmarkskommisjonens dom. Samtidig må man atter en gang skuffet konstatere at staten velger å trenere arbeidet med å innlemme Nordland og Troms i fjelloven.

Vedlegg:

Revidert utkast - Høringsuttalelse fra Utmarkskommunenes Sammenslutning til NOU 2018: 11 Ny fjellov

Landbruks- og matdepartementet
Levert elektronisk på departementets nettsider

Deres ref: 18/875

Vår ref: 118562 - 89

Oslo, 8. februar 2019

(REVIDERT UTKAST) HØRINGSUTTALELSE FRA UTMARKSKOMMUNENES SAMMENSLUTNING – USS - TIL NOU 2018: 11 NY FJELLOV

1 USS HØRINGSUTTALELSE

1.1 Innledning

Det vises til høringsbrev av 29. august 2018 fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) om Statsallmenningslovutvalgets utredning *NOU 2018:11 Ny fjellov*. Høringsfristen er 28. februar.

Utmarkskommunenenes sammenslutning (USS) har 95 medlemskommuner i 15 fylker fra Agder i sør til Finnmark i nord. Medlemskommunene i USS kjennetegnes ved sine store utmarksområder, om lag 40 % av fastlandsarealet i Norge ligger innenfor kommunegrensene i en USS-kommune. Formålet til organisasjonen er å fremme medlemskommunenenes interesser i utmarksspørsmål av enhver art, herunder å styrke det lokale selvstyret i saker om forvaltning av utmark og å bedre samspillet mellom hensynet til natur- og miljøvern og lokal næringsutvikling.

53 av USS medlemskommuner i Sør-Norge har en eller flere statsallmenninger. 96 statsallmenninger ligger i en USS kommune. USS har også deltatt i SRU II-utvalget (NOU 2007:13), hvor USS også representerte NFS. USS mener derfor å ha, både som organisasjon og gjennom sine medlemskommuner, en betydelig interesse, kompetanse og erfaring med de spørsmål og problemstillinger som utvalget har behandlet.

Nedenfor i punkt 1.2 og 1.3 følger USS merknader til mandatet og hvilke spørsmål som er av særlig interesse for USS medlemskommuner. USS overordnede syn på statsallmenningslovutvalgets forslag fremgår av punkt 2, mens punkt 2 til 16 er kommentarer til de ulike kapitlene i statsallmenningslovutvalgets innstilling.

1.2 Mandatet – styrking av det lokale selvstyret og kommunenes rolle i forvaltningen av statsallmenningene

I utvalgets mandat punkt 2.1.5 fremgår blant annet at *«Handlingsrommet til det lokale selvstyret bør videreføres, og helst styrkes. Lovutvalget skal også vurdere om det er formålstjenlig å bringe kommunene sterkere inn i forvaltningen av statsallmenningene, samt hvordan lovverket kan bidra til å fremme verdiskaping og effektiv, bærekraftig ressursutnyttelse.»*

Utmarkskommunenenes Sammenslutning - USS

Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00 | Fax: (+47) 947 47 000
Org. nr : 97648712 | Bankgiro: 5005 05 73742 | www.utmark.no

I lys av det klare mandatet hadde USS store forventninger til at utvalget ville foreta grundige, begrunnede drøftinger og på det grunnlag foreslå at kommunene blir gitt en større plass i forvaltningen av statsallmenningene. USS registrerer imidlertid, jf. «Alminnelige merknader» kap 3.1 s 30 om mandatet, at et samlet utvalg uttaler at det «*ikkje [har] funne grunnlag for å trekke kommunane inn i forvaltninga av statsallmenningane.*». I stedet foreslår utvalget nye regler for oppnevning av fjellstyret som innebærer at kommunenes rolle i oppnevningen av fjellstyrene svekkes. De eneste grep i favør av kommunene er flertallets forslag om at kommunene skal kunne bestemme om det skal være ett eller flere fjellstyrer i en kommune og om statsallmenningene skal forvaltes etter bygdeallmenningsloven. – Det innebærer ingen styrking av det lokale selvstyret.

Det er ingen drøftelser av hvilke oppgaver eller myndighet som kunne tenkes lagt til kommunene. Det er heller ingen drøftelser for hvorfor utvalget konkluderer med at det ikke er formålstjenlig å trekke kommunene sterkere inn i forvaltningen. Det er USS sitt syn at utvalget ikke har besvart denne delen av mandatet.

Som det fremgår innledningsvis har 53 av USS medlemskommuner i Sør-Norge en eller flere statsallmenninger. USS har siden stiftelsen i 1996 fremhevet verdien av lokal forvaltning i alle sine møtepunkter med representanter for de sentrale myndigheter. Gjennom USS deltakelse i SRU II (NOU 2007:13), og senere i møter med Landbruksdepartementet samt i anmodningen om å få et medlem i statsallmenningsutvalget, har USS påpekt behovet for at kommunene kunne bringes sterkere inn i forvaltningen også av statsallmenningene. Likevel, og på tross av at et enstemmig landsmøte ba om at USS fikk delta i utvalget, fikk USS ingen representant i utvalget. USS har heller ikke vært invitert til noen av de møtene som utvalget har hatt med andre aktører. Så vidt vites gjelder dette også KS. Slik USS ser det bærer innstillingen preg av dette ved at kommuneperspektivet nærmest er fraværende i innstillingen. USS' omfattende høringsuttalelse må leses i lys av dette.

1.3 Utvalgets forslag – Spørsmål av særlig interesse for USS medlemmer

Statsallmenningsutvalet er enig i en mange spørsmål, men er delt i flere av spørsmålene som etter USS mening også er av sentral prinsipiell betydning. Selv om det er det samme flertallet og mindretallet i mange spørsmål, er dette ikke konsekvent. I punkt 3 til 16 fremgår USS syn på forslagene fra hhv flertallet og mindretallet.

Følgende temaer er av særlig betydning for kommunene:

- Forenkling (sammenslåing styrer (fjellstyrer/allmenningsstyrer og lover).
- Styrking av den lokale forvaltningen / kommunenes myndighet i utmarka.
- Fjellstyrets rettslige status.
- Kommunenes rolle ved oppnevning av fjellstyrene, sammensetning.
- Allmenningsrettighetenes dynamiske karakter.
- Avhending/feste.
- Selvfinansiert/statlig finansiering.
- Skog/virkesrett.
- Oppsyn.
- Geografisk virkeområde.

2 OVERORDNEDE SYNSPUNKTER

2.1 Forslag som støttes av USS

USS overordnede syn er at fjelloven må sikre *reell lokal forvaltning* og at verdien av utmarksressursene i *størst mulig grad blir igjen i de lokalsamfunnene hvor verdiene skapes*.

USS er positiv til og støtter utvalgets forslag til hovedgrep. USS er følgelig enig med utvalget i at

- Det bør etableres en felles lov for fjellstyrene og for statsallmenningstyrene (dvs at fjelloven og statsallmenningsloven slås sammen),
- Statskogs rolle som grunneier bør rendyrkes.

2.2 Forslag og uttalelser som USS er uenig i

Som det fremgår ovenfor i punkt 1.2, mener USS at flere av utvalgets forslag (både flertallet og mindretallet) medfører en *svekkelse* av kommunenes stilling i forvaltningen av allmenningene. Dette gjelder særlig forslagene om at:

- Fjellstyret skal, i motsetning til situasjonen i dag, være et privat rettssubjekt (se straks nedenfor, samt punkt 3.1, 6.1 og 6.3)
- Kommunestyret skal være bundet ved sin oppnevning av fjellstyremedlemmer (se nedenfor i punkt 3.1 og 6.6)
- Kommunene ikke skal gis noen rolle i forvaltningen av statsallmenningene (se ovenfor punkt 1.2 og nedenfor punkt 3.1)

USS mener at bare ved det å bringe kommunene sterkere inn i forvaltningen av statsallmenningene vil den lokaldemokratiske forankring styrkes. Styrket lokal forvaltning som alternativ til statlig forvaltning, krever at det lokale organet er et offentligrettslig objekt. En omdefinering av fjellstyrene til et *privat rettssubjekt*, innebærer ingen styrking av det lokale selvstyre. Å definere fjellstyrene som private rettssubjekter vil dessuten vanskeliggjøre en innføring av fjelloven i Nordland og Troms. Skal fjellstyrene opprettholde sin legitimitet som et organ for lokal forvaltning og lokalt selvstyre må det skje gjennom demokratiske prosesser på lokalt forvaltningsnivå, dvs. i kommunene. Forankringen til kommunene vil være avgjørende for å sikre at den nødvendige tillit til at forvaltningen av fellesskapsressursene som ligger i allmenningene nå og i fremtiden skjer etter demokratiske prosesser. Bare på denne måte vil man skape tillit til at de kryssende hensynene og de ulike interessene i allmenningene ivaretas på en god måte. USS er også av den formening at det er gjennom fjellstyrenes lokalpolitiske forankring og politisk engasjement fra lokalt til sentralt nivå at fjellstyrenes posisjon og ivaretagelse av bruksrettene har vært sikret og vil sikres best for fremtiden.

2.3 Forslag fra flertallet om sentrale spørsmål som støttes av USS

Det er videre et grunnleggende hensyn i all arealforvaltning at man legger et langsiktig perspektiv og et føre-var-prinsipp til grunn, jf. plan- og bygningslovens formålsangivelse: «*Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.*» Av denne grunn støtter USS flertallet i at

- Det lovfestede avhendingsforbudet som hovedregel bør videreføres i ny lov,

USS er også enige i flertallets forslag om å

- Styrke finanseringen av fjellstyrene (se likevel USS forslag til endret ordlyd nedenfor i punkt 6.9)
- Styrke det lokale oppsynet

Når det gjelder de øvrige forslagene vises til gjennomgangen nedenfor i punkt 3 følgende.

2.4 Forholdet til annen lovgivning

Utvalget har en gjennomgang i kap 6 om «Tilhøve til andre lover». Nederst i punkt 6.1, se innstillingen side 71, heter det at «*Kommunene har fått delegert myndighet etter dei fleste av lovene som ligg til grunn for areal- og landbruksforvaltninga. Det er derfor særleg viktig å sikre samhandling mellom aktørane i statsallmenningen og kommunane*».

Utvalget overser med dette et grunnleggende rettslig utgangspunkt: kommunene er *den primære planmyndighet* etter plan og bygningsloven, m.a.o. at den ikke kun er gitt delegert myndighet. Og selv om utvalget påpeker et behov for samhandling, foreslås det ingen regler for hvordan slik samhandling skal være.

3 TIL UTVALGETS KAPITTEL 3 – ALMINNELEGE MERKNADER

3.1 Til kapittel 3.1 - Mandatet

I mandatet punkt 2.1.1 fremgår at lovrevisjonen i første rekke skal ta sikte på *forenklinger* i lovverk og administrasjon. USS er enig i at dette er et viktig formål. Flere av forslagene som fremmes av utvalget, og særlig flertallsforslaget om oppnevning til fjellstyrene ivaretar imidlertid etter USS syn *ikke* dette hensynet.

I mandatet punkt 2.1.2 fremgår at siktemålet er å utarbeide en samlet lov for statsallmenningene. USS er enig i det bør vedtas en felles lov for fjellstyrene og statsallmenningstyrene. Virkesretten er i stor grad knyttet til eiendommer som også har jordbrukstilknyttede rettigheter i statsallmenningene. Slik USS ser det, tilsier dette at det kunne vært gjort ytterligere forenklinger, særlig hva gjelder oppnevning til fjellstyrene og fjellstyrenes ivaretagelse av de bruksberettigedes interesser.

I mandatet punkt 2.1.3 fremgår at utvalget skal ta utgangspunkt «*i de grunnleggende rettslige forholdene som gjør seg gjeldende i statsallmenningene, der staten er grunneier, og der retten til jordbrukstilknyttet allmenningsbruk ligger til bygder som fra gammel tid har slik rett*». Også USS legger dette utgangspunktet til grunn for sin høringsuttalelse.

USS støtter flertallet i utvalget som mener at forslaget om at all styring og alle inntekter og utgifter ved skog med virkesrett blir ført over til fjellstyrene er i samsvar med overordnet mål i mandatet. På samme måte som i SRU II, støtter USS forslaget om at loven skal ha en regulering av forholdet til folkeretten og at samisk reindrift skal ha to representanter i fjellstyrene.

Etter mandatet punkt 2.1.4 skal de «*sentrale rettigheter og prinsipper i allmenningsretten ... videreføres, herunder prinsippene for tilkjennelse og bortfall av bruksretter*». Et flertall i utvalget mener at dette åpner for at det også, under visse forutsetninger og med vurdering hvert tiende år,

kan gis tillatelse til tidligere bruker til å bruke seterhus, i tilfelle der eiendommen ikke lenger har allmenningsrett. Et mindretall mener at dette er et markert brudd med prinsippene i allmenningsretten, og at det ikke er i samsvar med det som er overordnet mål. USS mener at tidligere bruker kan gis tillatelse til å bruke seterhus om andre ikke har behov, men at det i så fall bør inngås festeforhold om dette.

Når det gjelder spørsmålet om at bruksrettene skal kunne utøves på en måte som er i samsvar med rasjonell bruk og som er naturlig etter «*tida og tilhøva*», er USS enig med flertallet, se innstillingen kapittel 7.2 og nedenfor i punkt 5.1.

Mandatet punkt 2.1.5 fastsetter som nevnt innledningsvis at handlingsrommet for det lokale selvstyret skal videreføres og helst styrkes. Utvalget uttaler at det har lagt vekt på at fjellstyra skal være selvstendige, og at de ikke skal kunne styres eller overprøves av statlige organ, likevel slik at departementet som i dag på nærmere vilkår kan styre utøvelsen av jakt og fiske. Bruksregler for de jordbrukstilknnyttede bruksrettene skal gis lokalt.

USS er enig i målsetningen om at det lokale selvstyret skal videreføres og styrkes. Videre er USS enig i at bruksreglene for de jordbrukstilknnyttede bruksrettene skal gis lokalt. Utvalgets forslag om at fjellstyrene skal være *private rettssubjekter* innebærer imidlertid etter USS syn ikke en *videreføring* av det lokale selvstyret. Tvert imot innebærer forslaget en *endring* i forhold til fjellstyrenes rettslige status i dag, jf. utvalgets innstilling side 111 (med videre henvisning til forarbeidene til fjelloven, komiteinnstillingen (1969) s. 48, og Justisdepartementets lovavdeling uttalelse i 1983) at lovgiver har ansett fjellstyret som et forvaltningsorgan.

Etter USS oppfatning trekker utvalget videre en uriktig slutning når det legger til grunn at et privat rettssubjekt innebærer en styrking av det lokale selvstyret. *Lokal forvaltning og lokalt selvstyre* er begreper som benyttes om det lokale *forvaltningsnivået*, dvs. *kommunene*, ikke om private rettssubjekter.

Utvalget fremhever at fjellstyrene ikke skal kunne styres eller overprøves av statlige organ. USS er enig i at dette er et viktig hensyn, men mener at dersom fjellstyret skulle anses som *forvaltningsorgan*, innebærer ikke det nødvendigvis at statlige eller kommunale organ kan instruere eller overprøve fjellstyrene, slik utvalget synes å forutsette. Det finnes mange eksempler på særskilt oppnevnte offentlige utvalg som ikke kan overprøves eller instrueres av andre offentlige organer¹.

En omdefinering av fjellstyrenes rettslige status fra forvaltningsorgan til privat rettssubjekt harmonerer videre også dårlig med flertallets forslag om at det lokale oppsynet i regi av fjellstyret skal styrkes.

At fjellstyrene omdefineres til private rettssubjekt, sammenholdt med at kommunenes rolle i oppnevningen av fjellstyrene svekkes, vil etter USS syn være en ulempe for fjellstyrene, både når

---

¹ Eksempelvis eiendomsskattetakstnemndene som oppnevnes av kommunestyrene etter eiendomsskatteloven av 1975.

det gjelder legitimitet og gjennomslagskraft. Det samme gjelder utvalgets uttalelse om at det ikke ser det formålstjenlig å trekke kommunene nærmere inn i forvaltningen.

I lys av det klare mandatet i punkt 2.1.5 hadde USS store forventninger til utvalget når det gjaldt å styrke kommunens rolle i statsallmenningene. Det er beklagelig at utredningen i relasjon til sammensetning og oppnevning av fjellstyrene peker i motsatt retning av det regjeringen har forutsatt.

3.2 Til punkt 3.2 – Virkeområde

Utvalget legger til grunn at loven gjelder for statsallmenningene, men presiser at dersom Kongen vedtar det, kan loven også gjøres gjeldende på andre område som staten eier. Dette er i samsvar med gjeldende rett. USS støtter derfor utvalget på dette punkt. Det vil etter USS syn være aktuelt å legge fjelloven til grunn både der det kjøpes inn erstatningsarealer og på tidligere innkjøpt statsgrunn.

Mandatet for utvalget ble begrenset til områdene som allerede er underlagt fjelloven og statsallmenningsloven. Spørsmålet om å gi fjelloven anvendelse i Nordland og Troms er ikke behandlet av utvalget.

USS mener at fjelloven allerede gjelder på den såkalte opprinnelige statsgrunnen i Nordland og Troms. USS viser her til at det er fastslått av Utmarkskommisjonen og senere lagt til grunn av Høyesterett² at det finnes statsallmenninger også i Nordland. USS viser videre til Stortingets anmodningsvedtak nr. 837, 8. juni 2017, hvor Stortinget ba regjeringen «*utrede å gi fjelloven samme anvendelse i Nordland og Troms som sør for Nordland grense.*» Landbruks- og matdepartementet har så langt ikke fulgt opp vedtaket. USS mener departementet i det videre arbeidet med den nye fjelloven bør påskynde dette arbeidet. Det er en klar oppfordring og i tråd med siktemålet om forenkling og mest mulig ens forvaltning at også utmarksområdene eid av Statskog i Nordland og Troms blir omfattet av prinsippene i fjelloven, og slik underlagt lokalt forvaltning og medvirkning.

3.3 Til punkt 3.3 – Formål

Et samlet utvalg foreslår at fjelloven får en egen formålsbestemmelse, men er delt i spørsmålet om hvordan den skal utformes. - Flertallet foreslår at formålet med loven skal være «*å legge til rette for ein berekraftig bruk av statsallmenningane, til beste for dei med allmenningsrett, for samisk reindrift, for allmenningsbygdene og for allmenta*». - Mindretall mener formålet skal være «*å fremje næringslivet i bygdene gjennom å legge til rette for berekraftig styring og bruk av statsallmenningane.*»

USS mener begge forslagene har elementer som bør være med i den endelige utformingen av formålsbestemmelse. Forslaget fra flertallet inneholder et dynamisk element, noe som klart fremgår av deres henvisning til at «*[d]et må leggest til rette for at statsallmenningane både skal dekke behova brukarane har i dag og vere i stand til å gjere det i framtida*», og favner slik prinsippet om at allmenningsbruken skal være rasjonell og naturlig etter «*tida og tilhøva*», jf.

² Utmarkskommisjonens dom 26 april 1990: «*Etter Utmarkskommisjonens mening må det være riktig å si at statsgrunn i Nordland og Troms fortsatt er statsallmenning så langt slik grunn ikke ved eller via andre rettsendrede omstendigheter har mistet sin karakter av allmenning.*», jf. Rt 1991-1311

mandatet 2.1.4. Mindretallet viser til at flertallsforslaget «*ikkje [femnar] grunneigar og kommunen*» hva gjelder næringsutvikling og at det må fremgå at loven skal «*fremje næringslivet i allmenningsbygdene.*», og ivaretar slik mandatet punkt 2.1.5 om vektlegging av det lokale selvstyret.

USS foreslår at lovteksten kan formuleres slik (USS forslag bygger på flertallets med tillegg av det som er med uthevet skrift):

§ 1-1 Formål

Denne lova har til formål å fremje næringslivet i bygdene gjennom å legge til rette for berekraftig styring og bruk av statsallmenningane, til beste for dei med allmenningsrett, for samisk reindrift, for allmenningsbygdene og for allmenta. Bruk og styring av statsallmenningane skal skje slik at allmenningsbruk, medrekna jakt og fiske for innanbygdsbuande, og samisk reindrift kan utøvast slik bruksrettshavarane og reindriffta har rett til. Statsallmenningane skal også brukast slik at tilgangen til jakt, fiske og friluftsliv blir sikra for allmenta.

4 TIL KAPITLENE 4, 5 OG 6 – SÆRLIG OM «SAMHANDLING MED KOMMUNENE»

Kapitlene 4 og 5 redegjør for henholdsvis allmenningsretten og allmenningene i dag. Kapittel 6 omhandler forholdet til andre lover. USS vil påpeke at utvalget synes å ha uteglemt friluftsløven, hvor kommunene i lovens § 21 er gitt en sentral rolle som «friluftsmyndighet».

Som nevnt innledningsvis skriver utvalget at kommunene «*har fått delegert myndighet etter dei fleste av lovene som ligg til grunn for areal- og Landbruksforvaltninga*». USS finner grunn til å presisere at kommunene ikke kun har fått delegert myndighet. Det følger eksempelvis av plan og bygningsloven at kommunene er den *primære arealmyndighet*.

Utvalget skriver videre at kommunenes rolle etter lovgivningen innebærer det er «*særleg viktig å sikre samhandling mellom aktørane i statsallmenningane og kommunane*». USS mener dette er et godt utgangspunkt, men påpeker at utvalget i liten grad kommer med forslag til når og hvordan slik samhandling bør skje. Det bør følges opp i det videre lovarbeidet, etter en særskilt utredning.

Når det gjelder utvalgets forslag til endringer i de aktuelle lovene som er nevnt³, har USS ingen merknader.

5 TIL KAPITTEL 7 – HOVEDSPØRSMÅL OM JORDBRUKSTILKNYTTETE BRUKSRETTIGHETER

5.1 Til punkt 7.2 – Det dynamiske elementet i allmenningsretten

USS er enig med utvalget om at innholdet i bruksrettene som er etablerte gjennom lang tids bruk, kan ikke oppheves ved lov uten erstatning.

Et samlet utvalg foreslår allmenningsretten fortsatt skal kunne «*utøvast på ein måte ... som er naturleg etter tida og tilhøva*», jf. lovforslaget § 2-2 første ledd, andre punktum, jf. NOU 2018:11 s. 270. Det dynamiske elementet etter gjeldende fjelloven § 2 og statsallmennings-loven § 2-2 skal

³ Se NOU 2018:11 s 285 flg.

videreføres, jf. utredningen s. 241. Utvalget har imidlertid delt seg i et flertall og to mindretall om det nærmere innholdet i begrepet «*tida og tilhøva*».

Flertallet mener det dynamiske elementet åpner for nye bruksmåter i tilfeller der andre ikke lenger blir brukt, og uttaler at «*nye bruksmåtar kan vere tillatne som del av allmenningsretten, så lenge dei skjer i samband med jordbruksdrifta og er avgrensa til det garden har behov for*». Medlemmene viser særlig til at utviklingen i jordbruket nødvendiggjør det «*å opne for nytt innhald i bruksrettane for at statsallmenningane fortsatt skal kunne vera ein god ressurs for landbruket i allmenningsbygdene*».

Mindretallet, medlemmet Smistad, mener nye rettigheter bør «*tildelast i lovs form*» og at «*nye former for utnytting av allmenningene bør baserast på avtale*», og uttaler at flertallets syn innebærer at en gruppe blir tildelt «*kostnadsfri tilgang på ressursane til fellesskapet*» og også at «*[u]kritisk utvising av rettane medfører at eigedomsretten til staten blir uthola*». Mindretallet, medlemmet Utgård, uttaler at han «*ikkje ser grunn til å gå inn på ei teoretisk vurdering av innhaldet i tida og tilhøva*», men tilføyer samtidig at innføringen av adgang til utleie av allmenningsrett vil være «*ei grunnleggande uheldig nyskaping*».

USS er enig i flertallets forståelse av begrepet «*tida og tilhøva*».

5.2 Til punkt 7.3 – Innholdet i bruksretten

Under dette punktet omtaler utvalget det som er omtalt som en *prinsipiell endring* av innholdet i den jordbrukstilknyttede bruksretten. Utvalget foreslår å *lovfeste* reguleringen av bruksrettighetene til erstatning for regulering i forskrifts form (den såkalte seterforskriften fra 22. juni 1984 mnr 1302, med tilhørende rundskriv M-1/2016). Utvalget foreslår videre at det skal utarbeides bruksregler for allmenningene, som skal være gjenstand for legalitetskontroll hos fellesorganisasjonen (i dag Norges fjellstyresamband) og forslaget om at det ikke skal være noen form for forvaltningsklage for bruksrettighetene, men at de som skulle mene at bruksreglene er i strid med loven kan få prøvet spørsmålet for domstolene.

USS er langt på vei enig i forslaget, og støtter utvalgets understrekning av at fjellstyret skal ha «*ei avgjerande rolle når det gjeld forvaltninga av bruksrettane*».

USS mener likevel det er problematisk at avgjørelser om bruksrettigheter ikke kan være gjenstand for klage, og foreslår derfor at det vurderes en adgang til å klage til kommunen.

5.3 Til punkt 7.4 – Registrering av allmenningsrettigheter

Utvalget foreslår at det for hver statsallmenning skal føres et register over alle eiendommer med allmenningsrettigheter. Registeret skal føres av fjellstyret, og skal danne grunnlag for innkalling til årsmøte (se nedenfor) og for hvem som er valgbare som representanter for dem med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter. Det vil også erstatte registeret Statskog SF har over setre og tilleggsjord i statsallmenningene.

USS viser til det dynamiske elementet i allmenningsretten, og mener det må presiseres at manglende registrering *ikke under noen omstendighet skal føre til tap av allmenningsrettigheter*. USS mener også det må utredes nærmere om registrering av alle allmenningsrettigheter er

praktisk mulig og økonomisk forsvarlig. Etter USS' syn bør det også vurderes om forslaget er forenlig med at fjellstyret etter utvalgets syn skal være et privatrettslig rettssubjekt. En registrering av rettigheter knyttet til eiendommene i en bygd har karakter av offentlig forvaltning og det bør vurderes om dette bør være en kommunal oppgave.

5.4 Til punkt 7.5 – Årsmøte

Utvalget foreslår en ordning med årsmøter som organ også for de med jordbrukstilknyttede rettigheter, etter modell fra den gjeldende statsallmenningensloven. Etter utvalgets forslag vil både de med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter og de virkesberettigede kunne delta i årsmøtet, til forskjell fra dagens ordning som bare omfatter de virkesberettigede.

USS støtter forslaget om et årsmøte, men mener at kommunen *ikke* kan være bundet av årsmøtet ved oppnevning av medlemmer til fjellstyret (se straks nedenfor).

6 TIL KAPITTEL 8 - ADMINISTRASJON OG ORGANISATORISKE REGLER

6.1 USS overordnede syn på nye regler om fjellstyrene

USS mener at kommunestyret også i fremtiden må stå fritt i oppnevningen av fjellstyrene, se nedenfor i punkt 6.6. Dette har dels sammenheng med at USS, i motsetning til hva utvalget legger til grunn, mener at må fjellstyrene vurderes som *forvaltningsorganer*.

USS viser særlig til at en lokaldemokratisk forankring vil sikre en bærekraftig forvaltning av verdiene i statsallmenningene, hensynet til de kryssende interessene i allmenningene og allmennings-bygdene. USS vil særlig understreke at lokaldemokratisk forankring er vesentlig for å ivareta hensynet til allmennhetens tillit til fjellstyrene, og at dette er av avgjørende betydning all tid fjellstyrene forvalter store verdier også på vegne av innbyggerne i allmenningsbygdene. USS begrunnelse for at fjellstyret må anses som forvaltningsorgan utdypes i punkt 6.3 nedenfor.

6.2 Til punkt 8.2.1 – Det nye fjellstyret

Et samlet utvalg foreslår at det skal opprettes et nytt felles fjellstyre til erstatning for dagens ordning med separate fjellstyrer og allmenningsstyrer. USS er enig i dette forslaget.

Utvalget forutsetter at det nye fjellstyret får ansvaret forvaltningen av de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene og rettighetene til jakt, fangst og fiske. Fjellstyret har videre ansvaret for utleie av overskudd av fornybare ressurser til andre enn dem som har allmenningsrett. USS er enig også i dette forslaget.

Fjellstyrets oppgave om å tilrettelegge for friluftslivet

Utvalget mener tilrettelegging for friluftsliv skal være en sentral oppgave for fjellstyrene. Flertallet foreslår at fjellstyret «*må ha hovedansvaret for å legge til rette for friluftsliv i allmenningene*», men presiserer samtidig at dette «*må gjerast i samarbeid med Statskog SF og andre aktørar*», se utredningen s. 96. Mindretallet, medlemmet Østerås, mener likevel det skal være en begrensning ved at tilrettelegging skal skje «*når ressursar og økonomi i allmenningen gjer dette mogleg*».

USS kan ikke se at utvalget har vurdert forholdet til friluftsløven, og dermed heller ikke fjellstyrets rolle i sammenheng med rollen til de andre friluftslivorganene, jf. friluftsløven § 21. Som det fremgår av § 21 i friluftsløven er *kommunen* angitt som en av fem friluftslivorganer, og kommunenes roller

er omtalt i en rekke av lovens bestemmelser⁴. USS mener utvalgets forslag og omtale av fjellstyres oppgaver når det gjelder friluftsliv kan gi rom for uklarhet, og foreslår at det i loven presiseres at fjellstyret må forholde seg til friluftorganene og at fjellstyrets kompetanse gjelder innenfor rammene av friluftsløven.

Motorferdsel

Utvalget foreslår at fjellstyrene skal kunne forby og redusere motorferdsel i statsallmenning.

Flertallet mener fjellstyret også skal avgjøre søknader om motorferdsel, og selv fastsette vilkår.

Mindretallet, Utgård, Jåma, Omma og Smistad mener fjellstyret bare skal kunne «*tillate motorferdsel som ikke krev tilrettelegging over lengre tid*», og presiserer at etableringer som krever disponering av grunnen krever avtaler med Statskog SF.

USS støtter flertallets forslag om at fjellstyret skal samtykke til motorferdsel i allmenningene, forutsatt at fjellstyrets kompetanse er på vegne av de bruksberettigede. I lov om motorferdsel § 4 a kan departementet gi *kommunestyret* myndighet til å fastsette løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. USS forutsetter m.a.o. at fjellstyrets kompetanse ikke er ment å komme i stedet for kommunestyrets myndighet til å gi forskrift om scooterløyper, men at fjellstyrets rolle blir tilsvarende grunneieres kompetanse til «*å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom*», jf. motorferdselloven § 10.. USS mener at dette må presiseres i det videre arbeidet med ny fjellov.

Hundetrening

Utvalget er videre enige om å regulere spørsmål om hundetrening, og flertallet foreslår at fjellstyret skal gi tillatelse til hundetrening i statsallmenningene og fastsette vilkår for dette, samt at eventuelle inntekter skal gå til fjellkassen. Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma og Smistad, mener fjellstyret skal ha kompetanse til å gi enkeltstående tillatelser som ikke krever tilrettelegging, og at tilfeller hvor treningen krever tilrettelegging skal behandles som grunndisponeringer. Dersom treningen skal vurderes som grunndisponering tilfaller inntektene grunneierfondet, for øvrig inngår de i fjellkassen.

USS støtter forslaget fra flertallet.

6.3 Nærmere om punkt 8.2.1.3 – Status for fjellstyret

Utvalget legger som nevnt til grunn – uten nærmere drøftelser – at fjellstyret skal være et «*privatrettsleg rettssubjekt*» med oppgaver av både privatrettslig og offentligrettslig karakter. Utvalget legger videre til grunn at forvaltningen av de jordbrukstilknnyttede bruksrettighetene skal administreres gjennom bruksregler, og tillatelser i enkeltsaker som utvisning av setrer og tildeling av beiteareal som oppgaver av privatrettslig karakter. Administrasjonen av de alminnelige rettighetene til jakt og fiske vil være oppgaver av offentligrettslig karakter.

Som påpekt i punkt 3.1 og 6.1 mener USS, i motsetning til hva utvalget legger til grunn, at fjellstyret må anses som et *forvaltningsorgan*. USS kan ikke se at utvalget har foretatt noen drøftelse av fjellstyrenes rettslige status. I og med at fjellstyret så langt har vært ansett som

⁴ Se friluftsløven §§ 2, 3, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 24, 35 og 40.

forvaltningsorgan, jf. beskrivelsen av gjeldende ordning i NOU 2018:11 kap 9.1.1.1 s. 111, mener USS at det burde ha vært foretatt en grundig utredning av konsekvensene av å *endre* statusen for fjellstyret til et privat rettssubjekt. USS viser videre til at for så vidt gjelder Finnmarkseiendommen FEFO – uttaler Sivilombudsmannen 19. oktober 2009 i sak 2007/2041 at «*Finnmarkseiendommen er en del av den offentlige forvaltningen, og dermed i utgangspunktet omfattet av ombudsmannsloven § 4*».

Sentralt for vurderingen av spørsmålet om rettslig status er, etter USS syn, at statsallmenningene samlet dekker om lag 26 millioner dekar i Sør- og Midt-Norge, og at fjellstyrenes oppgaver med oppsyn etter flertallets forslag skal styrkes. Dette alene tilsier, etter USS syn, at fjellstyret bør anses som forvaltningsorgan. Utvalget foreslår selv at så vel forvaltningsloven som offentlighetsloven skal komme til anvendelse på saker om jakt, fiske og friluftsliv. Det samme bør selvsagt gjelde for oppsynet. Videre foreslår utvalget at de nevnte lovene skal komme til anvendelse «*så langt dei høver*» ved beslutninger av privatrettslig karakter, jf. lovforslaget §§ 10-1 og 10-2 og utredningen punkt 9. 2. USS mener det vil gi et mer enhetlig regelverk om de samme forvaltningsrettslige rammene som utgangspunkt blir gjeldende for fjellstyrets virksomhet. Det vil være en bedre lovteknisk løsning, og i samsvar med systemet i offentlighetsloven, hvor reglene gjelder for all virksomhet i rettssubjekter som er omfattet av loven. Skillet mellom allmenne og brukstilknyttede rettigheter i allmenningene kan være flytende, og beslutninger knyttet til de privatrettslige rettighetene kan ha betydning for andre rettigheter. En bør også ta hensyn til at innholdet av de rettighetene som nå er vurdert som henholdsvis privatrettslige og offentligrettslige kan endre seg over tid.

USS understreker at allmenningene som fellesgode bør forvaltes på en måte som sikrer tilliten til forvaltningen av verdiene, og mener sikring av fjellstyrene som offentligrettslige rettssubjekter vil være et viktig grep for å sikre en forvaltning som allmenheten i allmenningsbygdene og ellers fortsetter å ha tillit til.

USS viser også til at rollen som offentligrettslig rettssubjekt vil være en styrke med hensyn til fjellstyrets foreslåtte ansvar for utøvelse av bestemmelsene i samsvar med folkeretten om urfolk og minoriteter som senere omtalt i punkt 12 nedenfor.

Det er således etter USS syn mer korrekt å legge til grunn som utgangspunkt at fjellstyret er et forvaltningsorgan, med unntak av saker av faktisk karakter om de private brukerrettighetene.

6.4 Nærmere om punkt 8.2.1.4 - 8.2.1.6 - Fjellstyrer som omfatter flere allmenninger eller flere kommuner

Utvalget er delt i et flertall og et mindretall i flere spørsmål om antall fjellstyrer og sammensetningen av fjellstyrene, og har utformet hvert sitt forslag til ny fjellov § 3-1 *Fjellstyret* og § 3-3 *Val av fjellstyre frå fleire kommunar*. Medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Østerås og Øygard, utgjør flertallet, mens medlemmene Utgård, Jåma, Omma, Smistad og Velure utgjør mindretallet.

Flertallet foreslår for det første at hovedregelen skal være at det er *ett fjellstyre* i hver kommune, men åpner samtidig for at det kan være flere fjellstyrer i kommuner med flere allmenninger. Flertallet foreslår at det er *kommunestyret* som skal avgjøre spørsmålet om en eller flere

allmenninger, men likevel slik at avgjørelsen skal tas etter forslag fra fellesorganisasjonen som igjen får forslag om dette fra fjellstyret eller andre berørte, som for eksempel kommunen. Flertallet mener fleksibiliteten som ligger i muligheten til å utnevne flere fjellstyrer er *«nødvendig for at ein skal kunne få ein styringsstruktur som er tenleg i dei mange ulike situasjonane ein kan ha innanfor ein kommune»*.

Mindretallet mener det skal være et fjellstyre for hver kommune. Mindretallet viser særlig til at det vil være en fordel å se større områder samlet i forvaltningen av jakt og fiske, og at det hverken i relasjon til disse rettighetene eller i relasjon til friluftslivet, er behov for flere fjellstyrer. Mindretallet mener også et samlet fjellstyre kan håndtere spørsmålene knyttet til bruksrettighetene til jordbruket og at et fjellstyre vil være en fordel for reindriftsnæringen.

USS er enig i at det bør være en målsetning om ett fjellstyre per kommune, men støtter likevel flertallet i at det bør åpnes for at det kan være flere fjellstyrer i en kommune med flere statsallmenninger der geografiske eller andre hensyn taler for det. USS legger vekt på at tilliten til lokaldemokratiets evne til å treffe korrekte og hensiktsmessige ordninger ivaretas gjennom en slik fleksible lovbestemmelse.

Utvalget er enige om at fjellstyrene i utgangspunktet skal ha fem medlemmer. For fjellstyrer som omfatter flere allmenninger, mener flertallet at fem medlemmer skal være hovedregelen, men at det samtidig skal kunne være mulig å utvide medlemstallet gjennom representasjon for de med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter fra hver av allmenningene fjellstyret har ansvar for. Flertallet mener det er årsmøtet som avgjør om vedkommende allmenning skal ha en representant i fjellstyret. De foreslår også at kommunestyret *«sikrar ei balansert røysting»* i tilfeller hvor det blir flere medlemmer med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter, og at dette skjer ved deling av stemmene slik at disse medlemmene samlet får ned til to stemmer i styret. Mindretallet mener fjellstyrene i disse tilfellene skal ha fem medlemmer, men at det samtidig *«skal leggast vekt på geografisk spreing av dei som blir valde til fjellstyret»*, jf. mindretallets forslag til § 3-1 femte ledd.

USS støtter mindretallet når det gjelder antall medlemmer i fjellstyret. Prinsippet om representasjon sikrer at alle interesser ivaretas.

Et samlet utvalg foreslår at ordningen med felles fjellstyre skal videreføres som en fast regel i tilfeller hvor en statsallmenning ligger i flere kommuner eller har bruksrettighetshavere fra flere kommuner. Flertallet foreslår at medlemmene skal *«veljast etter ei ordning som kommunestyret fastset etter forslag frå fellesorganisasjonen»*, men i forslaget til lovtekst, flertallets forslag til ny § 3-4 først ledd, er det bare vist uttrykkelig til medlemmer med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter. Mindretallet foreslår at sammensetningen skal være den samme som ellers, altså etter forslaget fra disse medlemmene, og at det for øvrig *«bør vere opp til fellesorganisasjonen i samråd med kommunane å finne ei god løysing på korleis valet nærare skal ordnast»*.

USS støtter mindretallets forslag.

6.5 Nærmere om punkt 8.1.8 - Sammensetning

Flertallet mener som nevnt i punkt 5.2 ovenfor, at det skal være «*minst*» to medlemmer med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter i fjellstyret og at det vil være aktuelt med mer enn to representanter i tilfeller hvor fjellstyret omfatter flere allmenninger som nevnt ovenfor. Flertallet argumenterer for at mulig representasjon fra alle allmenningene fjellstyret omfatter vil kunne være en fordel ettersom representantene «*i større grad enn dei øvrige bundne til den allmenningen der dei utøver sine rettar*» og at de også vil kunne sikre «*verdfull kunnskap inn i fjellstyret om bruk og andre tilhøve i allmenningane*». Mindretallet mener det alltid skal være to representanter med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter, og viser særlig til hensynet til balanse mellom de ulike interessene i allmenningene og vektlegger særlig at «*statsallmenningane er eit fellesgode, og at fjellstyret tek vare på interesser langt ut over bruksrettane*».

USS støtter her mindretallet. (Mindretallets argumentasjon viser for øvrig også hvorfor fjellstyret bør anses som forvaltningsorgan).

Flertallet foreslår en videreføring av bestemmelsen i gjeldende fjellov om at jakt, fiske og friluftsliv og allmenne interesser skal være representert i fjellstyret. Mindretallet foreslår i stedet en tallfesting, og at det således skal være en representant for de innenbygdsboende med rett til jakt og fiske, en representant for friluftslivet medregnet jakt og fiske for andre og en representant for allmenne interesser.

USS støtter flertallet.

Et annet flertall, det samlede utvalget med unntak av medlemmene Utgård og Smistad, foreslår å videreføre bestemmelsen i den någjeldende fjellov om at reglene i kommuneloven om hvem som kan velges til kommunale nemnder skal gjelde tilsvarende for valg av fjellstyrer, likevel med unntak for representanter for samisk reindrift. Mindretallet mener denne bestemmelsen er overflødig, ettersom medlemmene etter deres forslag vil ha lokal tilknytning ved å være representanter for dem med jordbrukstilknyttede bruksrettigheter og for de som har kollektivt bruksrett til jakt.

USS støtter flertallet.

Dette mindretallet mener også at *kommunestyret* skal fastsette godtgjørelse for medlemmer av fjellstyret slik som i dag, jf. forslag til § 3-2 (7). Resten av utvalget mener denne avgjørelsen skal ligge til fjellstyret selv.

USS støtter mindretallet.

Et samlet utvalg foreslår at det i fjellstyrene for allmenninger som ligger helt eller delvis innenfor det samiske reinbeiteområdet skal være to representanter for samisk reindrift. USS er enig i dette forslaget.

6.6 Nærmere om punkt 8.2.1.9 – Oppnevning

Et samlet utvalg foreslår at de *bruksberettigede* skal oppnevne sine representanter gjennom *årsmøtet* og at *distriktsstyret* skal oppnevne representantene for *reindriften*. Representantene for

jakt og fiske, friluftsliv og allmenne interesser skal oppnevnes av *kommunestyret* på samme måte som etter gjeldende fjellov. *Kommunestyret* skal på samme måte som i dag velge leder og nestleder i fjellstyret, jf. lovforslaget § 3-2 første ledd. Utvalget foreslår også at det skal innføres krav om representasjon av begge kjønn i fjellstyrene ved at lov om likestilling og diskriminering § 28 skal gjelde ved oppnevningen.

I relasjon til reindriftsnæringen og de bruksberettigede uttaler utvalget følgende:

«Kommunestyret er bunde til å nemne opp medlemmar for bruksrettshavarane og reindriftn i samsvar med framlegga frå årsmøtet og frå distriktsstyret. Kommunestyret må velje mellom dei som er foreslått, og følge prioriteringa så langt råd er.» (understreket her)

Når det gjelder de bruksberettigede er det foreslått at årsmøtet overfor kommunestyret fremmer *«minimum to representantar til kvar plass i fjellstyret»*, jf. lovforslaget § 3-2 andre ledd, og at kommunestyret så kan velge mellom de foreslåtte. Kommunestyret har likevel plikt til å følge årsmøtets prioriteringer *«så langt råd er»*, jf. lovforslaget § 3-2 fjerde ledd. I forslaget til tredje ledd i bestemmelsen skal representanter for samisk reindrift foreslås på samme måte av reinbeitedistriktet.

Etter utvalgets forslag står kommunestyret fritt til å oppnevne medlemmer blant dem som har jordbrukstilknyttet bruksrett, dersom det ikke er fremmet forslag fra bruksrettshaverne selv eller det er foreslått færre medlemmer enn det som er krevet.

Når det gjelder representanter for jakt, fiske og friluftsliv mener utvalget at kommunestyret skal stå *«fritt»*, men det presiseres samtidig i forslaget at valget skal skje *«mellom anna etter forslag frå organisasjonar»*, jf. forslaget § 3-2 femte ledd.

USS støtter forslagene om at de bruksberettigede og reindriften selv skal komme med forslag til oppnevning av medlemmer til fjellstyret, men mener at forslaget om at kommunestyret skal være bundet av forslagene vil være i strid med mandatet punkt 2.1.5, og i realiteten innebærer en svekkelse av kommunenes rolle i forvaltningen av allmenningene. Etter lovforslaget § 3-2 første ledd skal *«Kommunestyre nemne opp fjellstyre»*, men bestemmelsen står ikke i sammenheng med tredje ledd hvor det fremgår at *«Kommunestyret skal nemne opp medlemmane mellom dei det er gjort framlegg om ... og følge prioriteringane så langt råd er»*. Dersom kommunestyret får plikt til å velge representanter for de bruksberettigede bare blant dem årsmøtet har foreslått, og i tillegg har plikt til å følge årsmøtets prioriteringer, blir den kommunale oppnevningen av disse medlemmene i realiteten illusorisk.

6.7 Til punkt 8.2.2 – Kommunesammenslåing

Utvalget foreslår at fjellstyret kan fortsette ut valgperioden ved en kommunesammenslåing. Etter utløpet av valgperioden skal kommunestyret ta stilling til hvor vidt fjellstyrene skal bli slått sammen, eller om det alternativt skal være flere fjellstyre i den nye kommunen. USS støtter forslaget.

6.8 Til punkt 8.2.3 – Administrasjon

Utvalget foreslår at fjellstyrene kan ha en lokal administrasjon med ansvar for informasjon, veiledning og saksforberedelse. Flere fjellstyrer kan også ha en felles administrasjon. USS støtter forslaget, men savner en nærmere grensegang mot kommunenes rolle som plan og friluftsmyndighet.

6.9 Til punkt 8.2.4 - Fjellkassa

Utvalget mener fjellstyrene skal ha en viss egenkapital, og forutsetter at en egenkapital på i overkant av ett års omsetning er i samsvar med kravene til forsvarlig forretningsdrift. Utvalget mener også at statsallmenningene ikke bør kunne ta opp lån. Utvalget mener videre eventuelt overskudd i fjellkassa i første rekke skal benyttes til drift og tiltak i allmenningen, og dernest til tiltak for næringsdriften bruksrettshavere eller samiske reindriftsutøvere har i allmenningen og til tiltak som fremmer jakt og fiske i allmenningen og så til slike tiltak med tilknytning til allmenningen. Utvalget foreslår også at noe av overskuddet kan benyttes til allmenne formål i allmenningsbygdene, uten at dette krever tillatelse fra departementet. Medlemmet Østerås foreslår i tillegg at det i bestemmelsen skal fremgå at det før eventuelle utdelinger skal avsettes tilstrekkelige midler til sikring og forbedring av allmenningen.

USS støtter flertallet.

USS mener imidlertid, på samme måte som for *formålsbestemmelsen*, at det i lovens ordlyd bør fremgå at midlene i fjellkassen ikke utelukkende skal tjene de bruksberettigedes, utøvere av samisk reindrift og innenbygdsboendes interesser i jakt og fiske, men også å styrke næringsgrunnlaget i allmenningsbygdene. I kommentaren til paragrafen fremgår at ny ordlyd er ment å være en videreføring av dagens fjellov § 11. Likevel er ordlyden endret når det gjelder bruken av overskuddet. USS foreslår derfor at forslag til ny lovbestemmelsen eksempelvis endes slik (USS forslag til endring er med uthevet skrift):

§ 3-7 Fjellkasse

Kvart fjellstyre skal ha ei fjellkasse. Inntekter til fjellstyret går inn i fjellkassa.

*Fjellstyret disponerer midlar i fjellkassa til bruk til eiga drift og tiltak i allmenningen. Dernest kan fjellstyret tildele midlar til bruksrettshavarar, utøvarar av samisk reindrift, og til innanbygdsbuande for jakt og fiske. Slike midlar skal først tildelast tiltak innanfor allmenningen. **Er overskotet større enn det som trengst til tiltak innan allmenningen, kan det av det overskytande løyvast midlar til føremål som tek sikte på å styrkje næringsgrunnlaget i dei bygdene som har rett til allmenningsbruk.***

Fjellstyret skal kunngjere at det kan søkast om midlar til tiltak og til allmennyttige formål.

6.10 Til punkt 8.2.5 – Statskog SF' oppgaver

Utvalget foreslår en rendyrking av Statskog SF sin rolle som grunneier, og at selskapet således ikke lenger skal ha myndighetsutøvelse som oppgave i allmenningene. Utvalget mener Statskog sine oppgaver skal omfatte slik som utvikling av eiendommene, inngåelser av avtaler om utleie og feste, og eventuelt salg, samt andre grunn disposisjoner. USS er enig i forslaget.

6.11 Til punkt 8.2.6 – Fellesorganisasjon for fjellstyrene

Utvalget foreslår å lovfeste ordningen med en fellesorganisasjon for fjellstyrene, som til nå har vært Noregs Fjellstyresamband. USS reiser spørsmål om en lovfesting er nødvendig og hensiktsmessig.

Flertallet, medlemmene, Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Omma, Parmann, Østerås og Øygard, mener fellesorganisasjonen skal fremme forslag til *kommunestyret* om at en allmenning skal kunne forvaltes etter bygdeallmenningsloven når det gjelder skog og virkesrett. Medlemmene Utgård, Jåma og Smistad, mener fellesorganisasjonen skal gjøre selve vedtaket, så fremt Statskog SF samtykker. USS støtter flertallet.

Utvalget foreslår også lovfesting av regler om landsmøte og styre som organer for fellesorganisasjonen. Når det gjelder styreoppnevningen er utvalget delt i tre, flertallet, medlemmene Borgnes, Broch, Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure og Øygard, foreslår at styret skal bestå av representanter fra fjellstyrene, og at det skal ha to representanter for samisk reindrift og to representanter for de ansatte i fjellstyrene. Mindretallet, Utgård, Jåma, Omma og Smistad foreslår at styret skal være sammensatt på samme måte som et fjellstyre, og mindretallet Østerås mener styret skal bestå av medlemmer fra ulike fjellstyrene og at disse skal representere ulike brukergrupper. USS gir sin subsidiære tilslutning til flertallet.

Flertallet i utvalget, medlemmene Borgnes, BrochHauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygard, foreslår at det skal lovfestes at *grunneierfondet* skal yte tilskudd til fellesorganisasjonen. Mindretallet, medlemmene, Utgård, Jåma, Omma og Smistad mener fellesorganisasjonen bare skal finansieres bare ved bidrag fra fjellstyrene. USS støtter flertallet.

6.12 Til punkt 8.2.7 – Oppgaver for kommunen

Flertallet foreslår at kommunestyret skal avgjøre om det skal være et eller flere fjellstyrene i kommunen, og om det skal være felles fjellstyre for allmenning som ligger i flere kommuner eller har bruksberettigede i flere kommuner, og videre om en statsallmenning skal forvaltes etter bygdeallmenningsloven når det gjelder skog og virkesrett.

USS viser til merknadene i punkt 3.1 om at fraværet av vurdering av nye oppgaver til kommunene er i strid med mandatet for statsallmenningslovutvalget.

Et mindretall i utvalget, medlemmene Utgård og Smistad, foreslår også en videreføring av dagens ordning hvor kommunestyret fastsetter godtgjørelse for fjellstyret. Flertallet mener fjellstyret skal gjøre dette selv.

USS mener det er problematisk at organer utnevnt av kommunestyret selv skal fastsette egen godtgjørelse, og støtter derfor mindretallets syn.

7 TIL KAPITTEL 9 – SAKSBEHANDLING

Utvalget forutsetter at fjellstyrets privatrettslige og offentligrettslige oppgaver begrunner ulike krav til saksbehandlingen. Oppgaver knyttet til administrasjonen av jakt, fangst, felling og fiske er etter utvalgets syn av offentligrettslig karakter, og fjellstyret skal ved slike avgjørelser følge saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og offentlighetsloven. Utvalget foreslår også at

habilitetsreglene i forvaltningsloven skal gjelde ved all saksbehandling i fjellstyret. Utvalget foreslår videre at fjellstyrene skal følge prinsippene i forvaltningsloven og offentlighetsloven «*så langt dei høver*» i alle saker, jf. lovforslaget §§ 10-1 og 10-2. USS viser til sin merknad i punkt 6.3 om at fjellstyret fortsatt bør være forvaltningsorgan. Utvalgets begrunnelse for at habilitetsreglene i forvaltningsloven bør gjelde for all saksbehandling i fjellstyret, jf s. 114 hvor det vises til at medlemmer i fjellstyret er inhabile i saker som gjelder *egen* bruksrettsutøvelse, illustrerer etter USS syn at det blir feil å anse fjellstyret som privat rettssubjekt. Adgang til å delta i avgjørelsen om egne rettigheter og plikter er nettopp et kjennetegn på privatrettslige organer, i motsetning til offentlige organer hvor det vil foreligge inhabilitet i slike saker.

Henvisningen til at reglene i forvaltningsloven og offentlighetsloven skal gjelde «*så langt dei høver*» åpner etter USS syn for stor grad av usikkerhet for både fjellstyret og andre parter, herunder om hvilke prinsipper i de to lovene som skal gjelde og i hvilke saker prinsippene gjør seg gjeldende. Dette tilsier at utgangspunktet bør snus, at de nevnte lovene kommer til anvendelse, med mindre det er tale om rene faktiske avgjørelser.

I lovforslaget § 10-4 foreslår utvalget en gjensidig uttalerett for fjellstyrene og Statskog SF, der den som ikke tar den aktuelle avgjørelsen har rett til å uttale seg dersom det er tale om større inngrep eller disposisjoner. USS mener at også *kommunene* bør være omfattet av uttaleretten etter bestemmelsen, og viser til at dette vil være i samsvar med mandatet punkt 2.1.5 og enkelt vil bringe kommunene tettere inn i forvaltningen av allmenningene. USS viser til at kommunens rolle som blant annet primær planmyndighet etter plan- og bygningsloven og friluftsgesamtalen etter friluftslagsloven gjør det hensiktsmessig med adgang til å uttale seg overfor Statskog SF og fjellstyrene.

8 TIL KAPITTEL 10 – ØKONOMI, KONTROLL OG RAPPORTERING

Utvalget mener fellesorganisasjonen skal ha som oppgave å tilrettelegge for forsvarlig og god økonomistyring i fjellstyrene. Utvalget foreslår også å videreføre regnskapsplikten for fjellstyrene gjennom en lovfesting med henvisning til regnskapsloven. Fjellstyrene vil etter utvalgets forslag også få en rapporteringsplikt overfor fellesorganisasjonen, hvor sistnevnte kan be om årsrapporter om virksomheten i statsallmenningene.

USS støtter forslagene.

9 TIL KAPITTEL 11 – OPPSYN

Når det gjelder oppsyn i statsallmenningene har utvalget delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygard ønsker en videreføring av ordningen med egne oppsyn i statsallmenningene. De mener denne ordningen sikrer et feltapparat med nær tilknytning til de aktuelle områdene, og med god lokalkunnskap og viser også til at det er ressurseffektivt at fjelloppsynet kan utføre naturoppsyn og privatrettslig oppsyn på samme tid. Om det nærmere innholdet i flertallets forslag vises til innstillingen kap 11. Flertallet vil også videreføre ordningen med statlig grunnfinansiering av fjellstyrene, og at refusjonsordningen fortsatt skal dekke oppsyn, skjøtsel og saksbehandling. For å sikre en langsiktig løsning mener de også det bør etableres egne poster knyttet til de ansvarlige departementene i statsbudsjettet for den lovpålagte refusjonsplikten. De foreslår at

fellesorganisasjonen skal være mottaker av den statlige refusjonen, og de i samarbeid med fjellstyrene skal legge frem et samlet budsjett for oppsyn for det kommende året til departementet og så tildele midlene videre til fjellstyrene i samsvar med budsjettforslaget.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma og Smistad, ønsker en ny modell hvor SNO overtar ansvaret for offentligrettslig oppsyn i statsallmenningene. De mener det bør trekkes et klart skille mellom offentligrettslig oppsyn, regulert etter naturoppsynsloven, og tilsyn på privatrettslig grunnlag for bruksrettighetene og jakt, fangst og fiske. Mindretallet viser særlig til hensynet til uavhengighet og objektivitet, og er «*betenkte over rolleblandinga som ligg i at fjellstyra som har inntekter frå jakt og fiske med hytteutleige og anna, og som representerer bruksrettshavarane, også skal ha rolla på vegner av offentlege myndigheiter med å stå for eiobjektiv og uavhengig handheving av lovreglar.*» Mindretallet mener også en ordning med særlig grunnfinansiering er både prinsipielt og praktisk uheldig, og at dette vil gi staten som yter av tilskudd en problematisk styring over allmenningene.

USS viser til at medlemskommunene har gode erfaringer med dagens fjelloppsyn, og støtter derfor flertallets forslag, her under også finansieringen. USS mener at fjellstyrets oppsynsmyndighet tilsier at fjellstyret skal anses som forvaltningsorgan.

10 TIL KAPITTEL 12 – FORVALTNING OG UTVIKLING AV EIENDOMMENE

10.1 Til punkt 12.2. 1 – Grunn disponering

Et samlet utvalg vil videreføre kravene til involvering av bruksrettshaverne ved gjennomføring av grunn disposisjoner. De vil også at den nye loven viderefører prinsippet om at fjellstyret har myndighet til å administrere bruken av rettigheter og lunnende så langt ikke annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov og prinsippet om at grunn disposeringstiltak bare kan gjøres av grunneier, med mindre annet er særskilt fastsatt. USS er enig i dette.

Utvalget er delt i spørsmålet om hva som utgjør en grunn disposering, og har foreslått hver sin definisjon til den nye loven.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygard, foreslår at følgende definisjon: «*[m]ed grunn disposering blir meint større, varige fysiske inngrep i grunnen som ikkje er ein konsekvens av bruksrettsutøving eller følger av anna særskilt rettsgrunnlag.*»

Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma og Smistad, mener grunn disposeringer derimot skal omfatte «*fysiske inngrep i grunnen og anna disponering som ikkje er konsekvens av bruksrettsutøving eller følger av anna særskilt rettsgrunnlag.*».

USS støtter flertallets definisjon.

10.2 Til punkt 12.2.2 - Avhending

Utvalget er delt i spørsmål knyttet til utvidelse av unntakene fra avhendingsforbudet.

Flertallet, medlemmene, Borgnes, Broch Hauge, Jåma, Helmen, Hjelle, Omma, Parmann, Østerås og Øygard, mener unntakene fra avhendingsforbudet i gjeldende lov skal videreføres. De viser

generelt til at statsallmenningene skal dekke fellesbehov i et langsiktig perspektiv, og det derfor ikke er ønskelig med privatisering av områder i allmenningene.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Smistad og Velure, mener det bør kunne åpnes for at grunneier kan vurdere om det er riktig å selge fremfor å feste bort, og at det bør åpnes for innløsning av festetomter for fritidsboliger. Mindretallet viser til at salg av bortfestede tomter ikke vil føre til mer oppstyking, og understreker at det ikke kan etableres nye tomter uten en bred prosess som involverer fjellstyret, og hvor kommunen har styringen etter plan- og bygningsloven.

Et annet mindretall, medlemmene, Utgård og Smistad, vil også åpne for salg av større kraftverk.

USS viser til sin merknad i punkt 2 om det grunnleggende hensynet til at arealforvaltningen må skje i et langsiktig perspektiv og at lovgivningen skal være underlagt et føre-var-prinsipp, og støtter derfor videreføringen av avhendingsforbudet⁵. Det er en prinsipiell forskjell mellom avhending og bortfeste, se nedenfor i 10.4. Om større kraftverk vises til punkt 10.5.

10.3 Nærmere om punkt 12.2.2.2 – Tomtefeste og salg av hyttetomter

Et samlet utvalg mener muligheten til å etablere avtaler om feste av tomter i statsallmenningene bør videreføres. Det vises til at tomtefeste gir langsiktige inntekter, som vil kunne gjelde i mange generasjoner fremover. I spørsmålet om tomtefeste skal være den eneste muligheten for etablering av fritidsboliger i statsallmenningene er utvalget imidlertid delt.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Jåma, Helmen, Hjelle, Omma, Parmann, Østerås og Øygaard, mener at det ikke skal kunne åpnes for salg av tomter til fritidsboliger i statsallmenningene. Disse medlemmene viser særlig til betydningen statsallmenningene har som beiteområder for småfe, storfe, tamrein og villrein, og adgangen til å avtale at festetomter ikke skal gjerdes inn, jf. tomtefesteloven § 16.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Smistad og Velure, mener det er grunn til å utvide unntaket fra forbudet mot avhending i loven til å gjelde byggetomter for fritidsboliger. Disse medlemmene mener den nye loven bør kunne åpne for at Statskog SF kan velge å selge tomter til fritidsboliger fremfor å feste dem bort. En absolutt forutsetning for å tillate salg, skal være at arealbruken ikke kommer de andre allmenningsinteressene for nære. Om den nærmere begrunnelsen vises til innstillingen

USS viser til sine merknader ovenfor og støtter flertallets syn.

10.4 Nærmere om punkt 12.2.2.3 – Innløsning etter tomtefesteloven

Utvalget er delt også i spørsmålet om det bør gjøres endringer av innløsningsforbudet for festetomter i allmenningene.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Jåma, Omma, Parmann, Øygaard og Østerås, mener unntaket fra innløsningsretten etter tomtefesteloven skal videreføres i den nye

---

⁵ Utkastet til høringsuttalelsen støtter seg her på tidligere vedtak i landsstyret og i på landsmøte i 2008 om tilsvarende problemstilling for SRU II. Landsstyret i USS har ikke tatt stilling til dette spørsmålet nå.

loven. Flertallet viser blant annet til at festeinntektene gir fjellstyrene stabile inntekter, at en innløsningsrett vil føre til en fragmentering av allmenningene og at innløsningsretten vil kunne pådra grunneierfondet store sakskostnader ved eventuelle skjønn om tomteverdien.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Smistad og Velure, mener det bør åpnes for innløsning av festetomter for fritidsboliger. De peker på at festeavtaler i dag er evigvarende, og derfor i realiteten er det samme som et salg. Med hensyn til økonomien, mener mindretallet også at en langsiktig plassering i varierte fondsløsninger vi gi høyere realavkastning enn festeinntektene. Mindretallet, medlemmet Smistad, mener også det er problematisk at halvparten av festeinntektene går til fjellstyrene, og da at dette er urimelig overfor grunneierfondet.

USS mener det er avgjørende forskjeller på feste og salg, herunder at bortfeste sikrer stabile inntekter for allmenningene, og støtter derfor flertallets syn.

10.5 Nærmere om punkt 12.2.2.4 – Utbygging av større vannkraftverk

Utvalget er delt i spørsmålet om forbud mot avhending av fallrettigheter til utbygging av kraftverk i statsallmenningene.

Flertallet mener det ikke er behov for å gjøre unntak fra avhendingsforbudet for salg av fallrettigheter til utbygging av kraftverk i statsallmenningene. Flertallet viser til at spørsmålet ikke har vært godt nok drøftet i utvalget, og mener Statskog SF som grunneier bør kunne få konsesjon til selv å bygge ut slike kraftverk.

Mindretallet, medlemmene Utgård og Smistad, mener det bør gjøres unntak fra forbudet mot avhending for salg til utbygging av kraftverk i statsallmenningene. Medlemmene viser til kravet om offentlig eierskap etter vannfallsrettighetsloven, og at Statskog etter gjeldende rett hverken kan selge fallrettigheter eller selv bygge dem ut.. Mindretallet peker på hensynet til minnelige løsninger, og foreslår at det «*bør opnast for avhending av fall i tilfelle der det ikkje vil vere mogleg å få nytta eit fall på annan måte*».

USS er uenig både i flertallet og mindretallets forslag. Flertallets forslag om at Statskog SF skal ha mulighet til selv å bygge ut kraftverk i allmenningene er i strid med gjeldende eierskapspolitikk, jf. Meld. St. 27 (2013–2014) *Et mangfoldig og verdiskapende eierskap*:

«Regjeringens vurdering er at Statskog SFs investeringer i fornybar energi ikke er innenfor foretakets kjernevirksomhet og -kompetanse, og de innebærer økt risiko og usikker gevinst. Hoveddelene av inntektene fra kraftproduksjon vil komme fra utleie av fallrettigheter, og regjeringen mener derfor at Statskog SF bør begrense virksomheten til dette.»

USS viser til at flertallets forslag fremstår i strid med hva som ble lagt til grunn i Meld. St. 27 (2013–2014), men uten at dette er vurdert. Når det gjelder mindretallets forslag vil det kunne åpne for salg av kraftrettigheter i statsallmenningene til utbyggere fra andre kanter av landet utenfor de berørte lokalsamfunnene, i strid med lokalsamfunnets interesser.

USS kan ikke se at verken flertallet eller mindretallet har gjort reelle vurderinger av det konsesjonsrettslige regelverket som gjelder for vannkraftsektoren⁶. Når det gjelder statens kraftrettigheter mener USS det må være opp til staten selv og konsesjonsmyndighetene om det skal foretas kraftutbygginger og i tilfelle av hvem.

10.6 Til punkt 12.2.3 – Forvaltning av skogen i statsallmenningene

Utvalget er delt i spørsmål om den fremtidige forvaltningen av skogen i statsallmenningen, og da særlig i spørsmålet om oppgavefordelingen mellom Statskog og fjellstyrene. Utvalget er enige om at forvaltningen av skog hvor det ikke er virkesrett fortsatt skal ligge hos Statskog, men er delt i spørsmålet om skogsforvaltningen i allmenninger hvor det er virkesrett.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Omma, Parmann, Velure, Østerås og Øygard, foreslår at fjellstyret skal overta forvaltningen av skogen i allmenningene som har virkesrett. Flertallet viser særlig til mandatet punkt 2.1.5 om videreføring og styrking av det lokale selvstyret, og mener det å gi fjellstyrene slik kompetanse vil innebære en styrking av det lokale selvstyret. Flertallet mener at kompetansen mange kommuner har som skogbruksmyndighet vil kunne bli tatt i bruk mer aktivt. De viser også til at fjellstyrene har gode forutsetninger for å tilpasse driften til lokalsamfunnene, og at overføring av forvaltningen av skogen vil gi en god samlet forvaltning i statsallmenningene.

Flertallet foreslår å lovfeste at fjellstyret har forvaltningsansvaret for skogen. Fjellstyret blir ikke skogeier etter skogbruksloven, men vil etter forslaget påta seg ansvaret som ellers ligger hos skogeier og bli ansvarlig for å overholdelse av reglene i skogbruksloven og annet lovverk knyttet til skogforvaltning. Flertallet foreslår også å lovfeste at fjellstyret må ha tilknyttet personer med skogfaglig kompetanse. For allmenninger med mindre skogsarealer forutsetter flertallet at det inngås avtaler om kompetanseinnhenting på annet vis enn ved ansettelse, og påpeker at det vil være nærliggende med et samarbeid med skogfaglig ansatte i kommunene eller lokale skogeierlag. Etter flertallets forslag skal fjellstyrene overta ansvaret for utarbeidelse skogbruksplan for allmenningene. Fjellstyret skal be om uttalelse fra Statskog som grunneier før endelig vedtagelse av planen.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma og Smistad, foreslår en videreføring av dagens ordning, med Statskog SF som skogforvalter i statsallmenningene. Mindretallet foreslår at forvaltningen skal skje i samråd med fjellstyrene, og mener eksempelvis at Statskog skal samarbeide med fjellstyret om skogbruksplan. Mindretallet mener dagens ordning vil være mest ressurseffektiv i et langsiktig perspektiv. Medlemmet Jåma understreker at det er viktig for reindriften at Statskog fortsatt her en viktig rolle i statsallmenningene.

---

⁶ Det følger av vannfallrettighetsloven § 5 at bare «Foretak som er organisert etter lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak og norske kommuner og fylkeskommuner kan få konsesjon til å erverve eiendomsrett til vannfall på de nærmere vilkår Kongen fastsetter. Konsesjon kan også gis til et bestemt selskap, foretak eller lag eller en bestemt sammenslutning som direkte eller indirekte er eid av et statsforetak eller en av eller flere kommuner eller fylkeskommuner på en slik måte at statsforetaket, kommunen eller fylkeskommunen alene eller sammen direkte eller indirekte innehar minst to tredeler av kapitalen og stemmene, og organiseringen er slik at det åpenbart foreligger reelt offentlig eierskap.»

USS mener det er positivt at forvaltningen av skog med virkesrett forvaltes lokalt, og støtter her flertallet.

10.7 Nærmere om punkt 12.2.3.5 – Forvaltning av statsallmenninger etter bygdeallmenningsloven

Et samlet utvalg mener ordningen med at skog og virkesrett i statsallmenninger er blitt forvaltet etter bygdeallmenningsloven har fungert godt for de statsallmenningene der dette har blitt gjort, og ønsker derfor at denne ordningen skal holde frem slik den er i dag. Utvalget foreslår at den nye fjelloven skal presisere hvilke deler av loven som skal gjelde for disse allmenningene, og at dette skal være delene om allmenningsretten generelt, om administrasjon og organisasjon, om jordbrukstilknyttede bruksrettigheter og om jakt, fangst, felling og fiske. Et samlet utvalg vil også videreføre muligheten for at flere statsallmenninger kan forvaltes etter denne ordningen, men er delt i spørsmålet om vedtagelse av forvaltningsmodellen. Flertallet foreslår at kommunestyret skal fatte slike vedtak etter forslag fra fellesorganisasjonen.

Mindretallet foreslår at Statskog må samtykke, og også at det er fellesorganisasjonen som skal ta den endelige avgjørelsen etter at kommunestyret har fått mulighet til å uttale seg.

USS mener hensynet til det lokale selvstyret tilsier at myndigheten til å ta den endelige avgjørelsen i spørsmålet om en allmenning skal forvaltes etter bygdeallmenningsloven bør tilligge kommunen. USS viser også til at mindretallets forslag betyr at fellesorganisasjonen som privatrettslig rettssubjekt får overført betydelig forvaltningsmyndighet, og mener dette er prinsipielt problematisk.

10.8 Til punkt 12.2.4 - Økonomi

Utvalget mener at *grunneierfondet*, som lukket ordning hvor midlene bare kan brukes i statsallmenningene, skal videreføres. Utvalget vil også videreføre ordningen med at Statskog skal administrere fondet, og legger til grunn at fondet skal dekke kostnader med utøvelsen av grunneierrollen. Utvalget er delt i spørsmål knyttet til fordelingen av inntektene.

Om de ulike forslagene vises til innstillingen kap 12.2.4.

USS støtter alle forslagene fra flertallet knyttet til økonomi.

10.9 Til kapittel 12.2.5 - Kapitalforvaltning

Utvalget foreslår at finanskapital – kapital som kommer i stedet for løpende inntekter, som eksempelvis erstatninger ved ekspropriasjon og salg av fast eiendom eller fallrettigheter, skal plasseres i et fond for den enkelte allmenning, og at det er fellesorganisasjonen for fjellstyrene som skal styre fondet. Etter forslaget skal hver allmenning med penger i fondet ha separate kontoer, og i tillegg må kontoen for hver allmenning splittes i to dersom kontoen både skal gjelde for erstatninger for vern av skog og for andre kilder. Utvalget foreslår videre at reglene i stiftelsesloven § 18 om forvaltning av kapital også skal gjelde for plassering av finanskapital i statsallmenningen, og legger til grunn at fellesorganisasjonen dermed regelmessig må vurdere hvordan finanskapitalen er forvaltet og gjøre endringer etter som det er nødvendig.

Forslaget om fremleggelse av kapitalplasseringsplan i forslaget til ny stiftelseslov, NOU 2016: 21, er lagt til grunn å gi fjellstyrene god informasjon om kapitalforvaltningen i deres allmenning.

USS støtter forslaget.

10.10 Til kapittel 12.2.6 - Vern av statsallmenning

I relasjon til områdevern i statsallmenningene, mener utvalget det er viktig at bruksrettshaverne og samiske reindriftsrettighetshavere blir involverte tidlig i prosessen i vurderingen av eventuelle vedtak, for å finne løsninger som er minst mulig til hinder for utøvelsen av bruksrettighetene og foreslår at Statskog SF etter avtale med vedkommende fjellstyre kan benytte midler fra erstatning for vern til å kjøpe ny skog som går inn i en allmenning som er vernet. Det nye arealet blir en del av statsallmenningen, og skal både være med å dekke virkesretten og kunne benyttes til alle bruksrettigheter.

USS støtter forslaget.

11 TIL KAPITTEL 13 – DE JORDBRUKSTILKNYTTETE BRUKSRETTIGHETENE

11.1 Til punkt 13.2.1 – Regulering av bruksrettighetene

Utvalget mener de mest sentrale rettighetene bør reguleres i loven, men tar ikke sikte på en uttømmende regulering.

Utvalget foreslår å videreføre de generelle reglene om de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene, som lovfester prinsippene for hvordan bruksrettshaverne kan benytte bruksrettighetene, og ønsker at bruksrettighetene skal reguleres fullt ut gjennom den nye loven med tillegg av lokale bruksregler, og at de slik ikke skal være gjenstand for forskriftsregulering.

USS har ingen merknader til forslaget.

11.2 Til punkt 13.2.2 – Begrepene jordbrukseiendom og jordbruksdrift

Når det gjelder utvalgets forslag om tilkjøp av jord, leiejord og leie av ledig beite, støttes disse av USS.

Utvalget fastholder også utgangspunktene fra Rt-2011-390, Molordommen, om at det ikke er krav om husdyrhold for at det skal være tale om en jordbrukseiendom og at jordbruksaktiviteten ikke må ha direkte sammenheng med bruk av allmenningsrettighetene.

11.3 Til punkt 13.2.3 – Bortfall av allmenningsrett og bruksrett

Flertallet, alle utenom medlemmet Borgnes, mener at regelen i statsallmenningsloven om at jordbruksdriften må ha ligget nede i fem år før allmenningsretten fell bort også skal gjelde for de øvrige brukerrettighetene.

Mindretallet, medlemmet Borgnes, vil ikke videreføre regelen fra statsallmenningslova for de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene fordi regelen etter hans syn ikke er i samsvar med gjeldende fjelloven § 2 om bortfall av allmenningsrett.

USS støtter flertallet.

11.4 Til punkt 13.2.4 – Beite

USS støtter utvalgets forslag om regler for beite i innstillingen kap 13.2.4.

I spørsmål knyttet til den enkelte bruksrettshavers adgang til *utleie* av arealer er utvalget delt.

Flertallet mener det ikke skal være mulig for beitebrukeren å leie ut inngjerdet beiteareal.

Mindretallet, medlemmene Borgnes og Broch Hauge, mener at det som en del av allmenningsretten bør kunne åpnes for utleie av inngjerdet beiteareal, etter samtykke fra fjellstyret, når bruksrettshaveren i korte eller lengre perioder ikke selv har behov for å benytte hele ressursen. USS støtter mindretallet.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygard mener det bør være mulig for beitebrukeren å leie ut gjeterbu i perioder av året hvor det ikke er aktuelt å ha dyr på beite.

USS støtter også dette forslaget.

11.5 Til punkt 13.2.5 – Tilleggsjord

Utvalget er delt i spørsmålet om tilleggsjord som allmenningsrett og utleie av tilleggsjord.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Borch Hauge, Hjelle, Helmen, Parmann, Velure, Østerås, og Øygard viser til det dynamiske elementet i allmenningsretten og mener tilleggsjord er en ressurs som må nå er å regne som en bruksrett. Flertallet legger også til grunn at oppdyrking av tilleggsjorden i tillegg krever kommunal tillatelse til nydyrking.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma og Smistad, mener derimot at tilleggsjord ikke kan regnes som en bruksrett, og at utvisning av tilleggsjord fremdeles vil være ressursutnyttelse som ikke er basert på allmenningsrett.

USS støtter her flertallet.

Et samlet utvalg mener fjellstyre bare kan vise ut tilleggsjord dersom det ikke er til vesentlig skade eller ulempe for andre bruksrettshavere i allmenningen eller for samisk reindrift, og at de ikke bør utvises tilleggsjord i produktiv skog. Utvalget mener også det skal være en frist for å ta tilleggsjorden i bruk, og at dersom så ikke har skjedd i løpet av fem år, kan fjellstyret kreve ny søknad og dokumentasjon for at behovet fortsatt eksisterer. Utvalgt vil også videreføre regelen om at retten til utvist tilleggsjord bortfaller dersom den ikke blir brukt, men foreslår å utvide tidsrommet før retten opphører til ti år.

Flertallet forutsetter at det ikke skal være mulig for den som har fått utvist tilleggsjord å leie ut denne jorden, likevel slik at tilleggsjorden følger med ved utleie av hele gården. Mindretallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge og Velure, mener derimot bruksrettshaveren kan leie ut tilleggsjorden i korte eller lengre perioder der vedkommende selv ikke har behov for å benytte hele ressursen. Etter forslaget kan utleie bare skje med samtykke fra fjellstyret, og retten til utleie vil bare gjelde for bruk som fortsatt har allmenningsrett.

USS mener fjellstyret bør ha adgang til å utvise tilleggsjord i produktiv skog. Videre mener USS at fjellstyret kunne avgjøre om det i visse tilfeller bør være adgang til bortleie av tilleggsjord, og støtter mindretallet i dette spørsmålet.

11.6 Til punkt 13.2.6 – Seter

Et samlet utvalg mener det fortsatt skal være mulig å etablere nye setrer og drive seterdrift i statsallmenningene som et bidrag til den øvrige gårdsdriften. Utvalget mener det er uheldig at setrer som går ut av drift over tid blir frittliggende fritidsboliger i allmenningene, og foreslår at det kan stilles krav til at det er en plan å om holde dyr på seteren om sommeren for å få utvist ny seter. Etter utvalgets syn bør fjellstyret ha hjemmel til å sette vilkår for utvisning av nye setre.

Utvalget mener også at fjellstyret bør vise ut eksisterende setrer som ikke er i drift til nye seterbrukere der det er mulig, og at etablering av en ny seter normalt bare bør skje i tilfeller hvor det ikke er aktuelt å overta en eksisterende seter. Utvalget presiserer også at fjellstyret ikke kan utvise nye setrer dersom etableringen er til vesentlig skade eller ulempe for bruksrettshavere i allmenningen eller for samisk reindrift.

Et samlet utvalg vil også videreføre kravet i gjeldende fjellov § 18 om at seteren må tas i bruk i løpet av fem år, og at retten til den utviste seteren bortfaller om kravet ikke oppfylles. Flertallet, medlemmene Utgård, Broch Hauge, Hjelle, Jåma, Omma, Parmann, Smistad og Øygard, foreslår at det i tillegg skal gjelde et krav om at seteren skal drives i samsvar med vedtaket om utvist seter i ti år. Plikten skal gjelde fra utvisningen, og dersom seteren ikke blir drevet i samsvar med utvisningen vil det etter flertallets syn være grunnlag for bortfall av retten. Mindretallet, medlemmene Borgnes, Helmen, Velure og Østerås støtter ikke forslaget til utvidet krav om å ta seteren i bruk, og mener gjeldende krav er tilstrekkelige.

USS støtter mindretallet.

Utvalget vil lovfeste kravet til drift, og vil videreføre dagens krav om at en seter regnes for å være i bruk dersom setervollen blir høstet, eller er inngjerdet til beitedyr. Videre foreslås det at visse former for utleie av seteren skal aksepteres uten at det blir regnet som avbrudd i driften. Utvalget mener seterbrukeren, med samtykke fra fjellstyret, skal få adgang til å leie ut seterhusene opp til ti år som ledd i gårdstilknyttet næring, og at seteren i disse tilfeller skal vurderes som å være i bruk.

Utvalget foreslår å videreføre regelen om at 20 år sammenhengende opphold i seterdriften fører til at retten til utvist seter bortfaller. Utvalget vil også videreføre hovedregelen om at fjellstyret tilbyr seteren til en annen bruksrettshaver med behov for seter ved bortfall av retten til utvist seter. Dersom retten til seteren har falt bort på grunn av manglende drift de siste 20 årene, og den heller ikke blir utvist til annen allmenningshaver, råder fjellstyret over setervollen, og utvalget foreslår at fjellstyret i slike tilfeller kan vurdere å leie ut seteren til allmenne formål. Utvalget vil i tillegg videreføre ordningen der den tidligere seterbrukeren kan få avgiftsfri tillatelse til å beholde seteren for en periode på inntil 10 år. Adgangen til å gi slik tillatelse skal ligge til fjellstyret, og det vil også være adgang til å gi tillatelse på nytt og til å knytte vilkår til slike tillatelser.

USS støtter utvalgets forslag**11.7 Nærmere om punkt 13.2.6.6 – Setre som ligger til eiendom der allmenningsretten har bortfalt**

Utvalget foreslår å videreføre regelen om at retten til utvist seter bortfaller når en eiendom mister allmenningsretten, og at fjellstyret i slike tilfeller først skal tilby seteren til eiendom som har behov for seter.

Utvalget er imidlertid delt i spørsmålet om eventuell videreføring av adgang til feste av seterbygninger for tidligere seterbrukere.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Jåma, Omma, Parmann, Østerås og Øygaard foreslår at det ikke lenger skal være mulig å få festetomt til seterhusene som tidligere seterbruker. Flertallet mener det ikke er ønskelig med fritt omsettelige fritidsboliger i seterområdene, og viser til adgangen til avgiftsfri tillatelse for 10 år av gangen for den tidligere seterbrukeren dersom ingen har behov for seteren, og at denne ordningen muliggjør utvisning til landbrukseiendom med behov for seter i fremtiden.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Smistad og Velure mener det ikke skal være mulighet for den som ikke lenger har allmenningsrett til å få vederlagsfri tillatelse til bruk av seteren, da en slik ordning etter deres syn vil være i strid med grunnleggende prinsipper i allmenningsretten. Slike tillatelser vil i praksis, spesielt ved fornyelse, skape en egen form for rettigheter i allmenningene – i praksis til fritidsboliger. Mindretallet foreslår i stedet at det bør være adgang til å feste bort tomt for seterhusene, når allmenningsretten til eiendommen som har setra har falt bort og at Statskog i slike tilfeller også må stå fritt til å tilby salg i stedet for festekontrakt. Mindretallet viser også til at kommunen som reguleringsmyndighet vil sikre lokal medvirkning.

USS støtter flertallets forslag, men viser samtidig til at forslaget medfører betydelig uklarhet om fremtidige forhold, herunder forholdet mellom eiendommen som har mistet allmenningsretten medregnet retten til utvist seter og den tidligere seterbrukeren. Flertallet omtaler ikke hva som skjer i tilfeller hvor det er gitt vederlagsfritt løyve til den tidligere seterbrukeren og eiendommen som tidligere hadde allmenningsrett deretter selges. Hvor vidt løyvete til den tidligere seterbrukeren kan fornyes også etter et salg av gården er heller ikke omtalt. En tolking av ordlyden i flertallsforslaget, «*[f]jellstyret kan gi løyve til at seterbrukeren kan ha seterhusa med nødvendig tomt vederlagsfritt i opptil ti år om gongen*», kan være at det er seterbrukeren *personlig* som får løyve til å bruke husene. En slik tolking vil innebære at loven i seg selv ikke er til hinder for fornyelse til en tidligere seterbruker som ikke lenger er eier av eiendommen som stølsretten har vært knyttet til.

11.8 Til punkt 13.2.7 – Virkesrett

Et vesentlig spørsmål når det gjelder virkesretten, er hvordan den skal utøves. I dag skjer denne på to ulike måter – enkeltpersondrift eller fellesdrift.

Flertallet i utvalget, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygaard, foreslår at valg av driftsform for utøvelse av virkesretten skal reguleres i bruksreglene for det enkelte fjellstyre, og ikke i loven. Flertallet mener likevel at loven bør

regulere at virkesrettshaverne selv har rett til å hogge og drive frem utvist virke, og at kontantbeløp ikke kan erstatte retten til virke. Heller ikke muligheten til å dekke virkesretten gjennom virkestilskudd bør kunne erstatte retten til trevirke fra allmenningen. Flertallet forutsetter også at fjellstyret kan endre driftsform dersom forholdene i allmenningen endrer seg.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma og Smistad, foreslår en overgang til fellesdrift på samme måte som det er gjort i bygdeallmenningene, og viser til hensynet til ressurseffektiv drift av skogen i allmenningene og sparte driftskostnader. Mindretallet mener likevel det må være adgang til å velge enkeltpersondrift, og peker på at deres forslag i realiteten innebærer at man bytter hovedregel, men beholder fleksibiliteten.

USS støtter flertallets syn om driftsform ved utnyttelse av virkesrett.

11.9 Til punkt 13.2.8 – Om utbygging av mindre kraftverk/småkraftverk

Utvalget viser til *Vistra-dommen*, Rt. 1963 s.1263 hvor det ble fastslått at bruk av fallrettigheter til store kraftverk ikke er en bruksrett, men tilhører grunneier. I spørsmål knyttet til småkraftverk i den nye fjelloven har utvalget delt seg i tre.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Velure, Østerås og Øygard, mener at retten til å bruke fall til utbygging av mindre kraftverk må anses som en bruksrettighet. Bruksrettshaverne sin bruk av vann- og fallrettigheter i statsallmenningene har endret seg, og eldre bruksmåter er lite aktuelle.. Flertallet foreslår at grensen for små kraftverk bør følge vannfallrettighetsloven § 2, slik at fall som kan utbringe mindre enn 4000 naturhestekrefter blir regnet som småkraftverk. Flertallet mener også at det er fjellstyret som må bestemme hvorvidt slike utbygginger skal gjennomføres av en eller flere bruksrettshavere, eller av fjellstyret som fellestiltak. Om inntektene fra slike utbygginger foreslår flertallet at husbehovet skal være avgjørende og at overskytende inntekter tilfaller fjellstyret. Dersom utbyggingen blir gjennomført ved fellestiltak foreslås det at hele inntekten går til fjellstyret.

Mindretallet, medlemmene Utgård, Hjelle og Parmann, utelukker ikke at mikrokraftverk kan være allmenningsrett dersom det er tale en rett med formål å forsyne brukerne av en eller flere setrer eller et gardsbruk som ligger i allmenningen med strøm, men understreker at dersom det er tale om flere involverte, som for eksempel flere i en setergrend, eller det blir aktuelt med tilknytning til nettet for salg, passeres grensen for allmenningsbruk.

Et annet mindretall, medlemmene Jåma, Omma og Smistad mener retten til å nytte vannfall til små kraftverk ikke er en del av allmenningsretten, og mener retten til å utnytte vannfall til kraftproduksjon er vesensforskjellig fra retten til å «*ta vann til drift av gårdskverner og almenningssag, til jordvanning og til husholdnings- og husdyrbruk*», jf. Rt. 1963 s.1263. Mindretallet peker også på at inntektene fra slike evigvarende felles ressurser ikke bør tilfalle en enkelt bruksrettshaver, og at fall derfor bør bygges ut på vanlig måte etter kontrakt med grunneier og at utleie av fallrettigheter fremdeles må behandles som grunnDisponering. Inntektene fra utleie av fallrettighetene foreslås delt mellom grunneierfondet og fjellstyret.

USS støtter flertallet i at utbygging av små kraftverk kan anses som en bruksrett, men mener at problemstillingen knyttet til småkraftutbygging og hvem som eventuelt skal forestå denne dersom

utbyggingen vil gi en større produksjon enn de bruksberettigedes egne behov bør utredes nærmere. I slike tilfeller bør det vurderes om ikke dette er et område hvor kommunene vil være den som i tilfelle bør stå for utbyggingen.

11.10 Til punkt 13.2.9 – Bruksregler

Utvalget foreslår at det skal utarbeides lokale bruksregler for utøvelsen av de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene, etter modell fra statsallmeningsloven og bygdeallmeningsloven. Bruksreglene skal bare gjelde for de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene, ikke for jakt og fiske som blir regulert i loven og av eventuelle forskrifter. Bruksreglene er foreslått å være bindende for fjellstyret, og skal oppdateres minst hvert tiende år.

Utvalget er delt i spørsmålet om hvem som skal vedta bruksreglene.

USS støtter flertallets forslag om at fjellstyret skal vedta bruksregler, men slik at årsmøtet for de med jordbrukstilknyttet bruksrett skal fremme forslag til bruksregler for fjellstyret og at fellesorganisasjonen skal prøve om reglene er i strid med loven.

12 TIL KAPITEL 14 – SAMISK REINDRIFT OG SAMISK BRUK I STATSALLMENNINGENE

Som en oppfølging av SRU II foreslår utvalget både obligatorisk representasjon fra reindriftnæringen i fjellstyret og krav om at det skal gjøres vurderinger av hvordan tiltak i statsallmenningene vil påvirke utøvelsen av reindrift. Utvalget viser til at det i SRU II er foreslått at bestemmelser i den gjeldende fjelloven om utøvelse av bruksrettigheter, grunn disponering og avhending, også skal inkludere hensynet til samisk reindrift. Utvalget foreslår i stedet å innføre en generell regel om dette, men har delt seg i et flertall og et mindretall i spørsmålet om utforming.

Forslaget fra flertallet, medlemmene Utgård, Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Smistad, Velure, Østerås og Øygard, lyder:

«Fjellstyret eller Statskog SF kan ikkje ta avgjerd som er til vesentleg skade eller ulempe for bruksrettshavarar i allmenningen eller for samisk reindrift. Det skal særleg leggast vekt på omsynet til eksisterande bruk i området.»

Mindretallet, medlemmene Jåma og Omma, foreslår en formulering som ligger nærmere forslaget fra SRU II:

«Fjellstyret og Statskog SF kan ikkje ta avgjerder som er til urimeleg eller unødvendig skade eller ulempe for bruksrettshavarar i allmenningen eller for samisk reindrift. Det skal særleg leggast vekt på omsynet til eksisterande bruk i området.»

Utvalget foreslår også at denne generelle bestemmelsen skal vise til reindriftsloven § 63, slik at avgjørelser og tiltak til vesentlig skade for reindriften skal behandles etter reindriftsloven § 63 om eiendomsutnyttelse. Utvalget foreslår også at forholdet til folkeretten blir uttrykkelig regulert i den nye fjelloven og at dette bør gjøres på tilsvarende måte som i finnmarksloven § 3, og understreker samtidig at fjellstyrene, selv om de etter utvalgets syn er privatrettslige rettssubjekter, må bruke loven i samsvar med reglene i folkeretten om urfolk og minoriteter.

USS støtter flertallsforslaget.

13 TIL KAPITTEL 15 – RETT TIL JAKT, FANGST, FELLING OG FISKE

13.1 Til punkt 15.2.1 – Karakteren av retten til jakt og fiske

Utvalget velger å ikke ta stilling til om, eller i hvilken utstrekning, det er tale om en allmenningsrett til jakt og fiske for folk i allmenningsbygdene. Flertallet, alle utenom Smistad, legger likevel til grunn at mye talar for at det vil være rett å både jakt- og fiskeretten som en allmenningsrett for folket i bygda. Smistad mener det ikke er nødvendig å gå inn på disse spørsmålene.

13.2 Til punkt 15.2.2, 15.2.3 og 15.2.4 – Definisjonen av innenbygdsboende, fordeling av rettigheter og salg av pakker

Utvalget vil videreføre de to kategoriene for innenbygdsboende som følger av fjelloven i dag. Den ene kategorien er basert på tidligere kommunegrenser, og den andre kategorien gjelder bygd eller grend hvor innbyggerne fra gammel tid har utøvd allmenningsrett.

USS viser til de nærmere detaljene i utvalgets forslag, som må anses som en videreføring av dagens regler. Forslagene støttes.

13.3 Til punkt 15.2.5 – Administrering av jakt- og fiskeretten

Utvalget mener det bør presiseres i loven at fjellstyrene administrerer jakt-, fangst- og fiskerettighetene på vegne av alle med slik rett, og de som for tildelt jakt og fiske hos et fjellstyre ikke kan selge eller leie denne retten videre, med unntak for fordeling av jakt- og fiskekort til reiselivsbedrifter for videresalg.

USS støtter forslaget.

13.4 Til punkt 15.2.6 – Prorammer og differensiering for jakt- og fiskekort

Utvalget er delt i spørsmål om prorammer for jakt- og fiske.

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Jåma, Smistad, Parmann, Velure, Østerås og Øygaard, viser til at tilbudet om enkelte former for jakt er mindre enn etterspørselen. Flertallet foreslår derfor en prisramme fastsatt i forskrift, som vil utgjøre en maksimalpris på jaktkort, men likevel slik at fjellstyrene står fritt innenfor prisrammen, og at regelen i forskrift om jakt mv. i statsallmenning § 14 om at det skal være lik pris for innen- og utenbygdsboende for jakt på storvilt unntatt villrein bør videreføres i loven.

Mindretallet, Utgård og Omma mener det økonomiske potensialet som ligger i jakt og fiske bør utnyttes i større grad, og foreslår å åpne for at fjellstyret kan velge et prisnivå på linje med det nedre nivået av det private grunneiere krever. Mindretallet viser til at vedtak om pris kan klages inn til departementet som følge av klageretten over fjellstyrenes vedtak i saker om jakt og fiske, men understrekes likevel at det er prinsipielt riktig at også slike saker avgjøres lokalt og at det derfor må være en høy terskel for at departementet skal endre vedtak i fjellstyret her.

USS støtter flertallets forslag.

13.5 Til punkt 15.2.7 og 15.2.8 – Sanksjoner ved manglende rapportering og nektelse av jakt- og fiskekort

USS støtter utvalgets forslag om sanksjoner ved manglende rapportering og nektelse av jakt og fiskekort, og at terskelen for mulig utestengelse fra jakt og fiske som følge av regelbrudd bør senkes.

13.6 Til punkt 15.2.9 – Uttalelse fra kommunen

USS støtter utvalgets forslag om å videreføre kommunenes adgang til å uttale seg før det blir gjort vedtak i fjellstyret om småviltjakt, villreinjakt, større jakt- og fiskeområder, utleie og om fiske etter gjeldende fjellov, og at regelen også bør gjelde for vedtak fjellstyret fatter om jakt på storvilt utenom villrein.

USS mener at kommunen bør ha endelig avgjørelsesmyndighet dersom det er uenighet mellom fjellstyret og kommunen om saker om småviltjakt, villreinjakt og fiske, slik at disse ikke må fremlegges departementet for avgjørelse.

Utvalget legger til grunn at kommunen bør ha mulighet til å påvirke forvaltningen av jakt og fiske, og at kommunen har kompetanse til å uttale seg og viser her til at mange kommuner har viltnemnder eller vilt og innlandsfisknemnder. Utvalget mener det er nødvendig å gi kommunen denne muligheten, men likevel slik at det ikke skal gå ut over fjellstyret sin rett til å legge opp forvaltningen slik det passer best i det enkelte område.

13.7 Til punkt 15.2.10, 15.2.11 og 15.2.12 – Storviltjakt

USS støtter utvalgets forslag og merknader om storviltjakt i NOU 2018:11 kap 15.2.10-12.

13.8 Til punkt 15.2.14 og 15.2.15 – Innenbygdsboende og bostedskrav

Utvalget legger til grunn at fortrinnsretten til jakt og fiske kan videreføres innenfor rammen av EØS-avtalen. Utvalget mener at heller ikke kravet til bosetning i Norge er i strid med EØS-avtalen, og at bosetningskravet slik kan videreføres i den nye loven. Samtidig foreslår utvalget at kravet om bosetning i Norge over en periode på et år ikke bør videreføres i den nye loven. USS er enig i dette.

14 TIL KAPITTEL 16 – BRUK SOM IKKE ER BASERT PÅ ALLMENNINGSRETT

Utvalget mener det er viktig å videreføre mulighetene for utleie av areal som ikke blir benyttet av de bruksberettigede får å sikre en rasjonell utnyttelse av arealene i statsallmenningene. Utvalget påpeker at utleie ikke er en del av allmenningsretten, men mener likevel utleie av arealer til beite, gjeterbuer, tilleggsjord og setre bør ligge til fjellstyret ettersom det er tale om virksomhet tett knyttet til forvaltningen av bruksrettene. Om det nærmere innholdet i forslaget vises til kap 16. Utvalget er delt i spørsmålet om utforming av utleiebestemmelsen.

Flertallet foreslår at det skal være adgang til utleie bare av «areal til husdyrbeite, gjetarbu, seter eller tilleggsjord som bruksrettshavarane ikkje har behov for» som en videreføring av gjeldende fjellov §§ 15 og 21.

Mindretallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Velure og Østerås, foreslår at det skal være adgang til utleie av «mellom anna areal til husdyrbeite, gjetarbu, seter eller tilleggsjord som

bruksrettshavarane ikkje har behov for», og begrunner forslaget med hensynet til «tida og tilhøva».

USS mener det dynamiske elementet i allmenningsretten og hensynet til det lokale selvstyret taler for mindretallets forslag til utforming av utleiebestemmelse.

15 TIL KAPITTEL 17 – ALLMENHETENS INTERESSER

Forholdet til friluftsloven

USS støtter utvalgets forslag og merknader om forholdet til allmenhetens tilgang til friluftsliv i statsallmenninger og at friluftslivet bør nevnes i formålsbestemmelsen.

Utvalget foreslår også at den nye loven bør tydeliggjøre ansvaret fjellstyrene har for å tilrettelegge for friluftslivet i allmenningene.

USS viser til at det er kommunene som etter friluftsloven § 21 er det lokale friluftorganet, og at kommunene etter loven er gitt en rekke oppgaver etter loven. Fjellstyrene er ikke nevnt i lovens § 21 og heller ikke i loven for øvrig. USS mener det er uheldig at utvalget ikke klargjør rollene mellom kommunene og fjellstyret hva gjelder friluftsloven.

Begrensinger i utøvelsen av bruksrettighetene

Utvalget foreslår også å videreføre bestemmelsen i den gjeldende statsallmenningsloven § 4-1 om begrensninger i utøvelsen av bruksrettighetene når dette er nødvendig for å opprettholde allmenningens yteevne, og mener det er fjellstyret som kan vedta slike begrensninger. Utvalget vil derimot ikke videreføre den delen av bestemmelsen i statsallmenningsloven som gjelder fredning av enkelte områder mot bestemte typer bruk. Flertallet i utvalget, medlemmene Utgård, Borgnes, Broch Hauge, Hjelle, Jåma, Omma, Parmann, Smistad, Velure og Øygard, mener likevel at fjellstyret skal kunne vedta begrensninger i utøvelsen av bruksrettighetene som er nødvendige av hensynet til naturgrunnlag og friluftsliv. Mindretallet, medlemmene Helmen og Østerås, vil ikke at fjellstyrene skal kunne gjøre begrensninger i bruksrettighetene av hensyn til naturgrunnlag og friluftsliv.

USS støtter flertallet.

Fjelloppsynets oppgaver

Utvalget er også delt i spørsmål om fjelloppsynets rolle i tilrettelegging for friluftsliv i allmenningene. Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Parmann, Velure, Østerås og Øygard, mener oppsynet må spille en sentral rolle i tilrettelegging og informasjon i området. De mener oppsynet bør informere om bruken i et konkret område for at gamle og nye gjester i området skal ta hensyn til naturen i allmenningen, og den etablerte bruken. Mindretallet, medlemmene Utgård, Jåma, Omma uttaler at det også for et tilsyn er sentralt å ivareta interessene til de bruksberettigede og grunneier, og sikre at konflikter med disse unngås.

USS finner grunn til å påpeke at verken flertallet eller mindretallet har vurdert forholdet til friluftsloven § 21 og de organene som er nevnt der.

16 TIL KAPITTEL 18 – TVISTELØSNING

16.1 Til punkt 18.2.1 – Jordskifteretten som tvisteløsningsmekanisme

Utvalget ønsker et forenklet tvisteløsningssystem sammenlignet med slik det er i dag, og foreslår at jordskifteretten bør være tvisteløsningsmekanisme for konflikter om allmenningsrett og de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene, likevel slik at jordskifterettene ikke får eksklusiv kompetanse til å avgjøre slike tvister, men at tvister fortsatt skal kunne føres inn for de ordinære domstolene.

Formålet med å gå til jordskiftedomstolen med saker etter fjelloven, er å sikre rettssikkerheten til de ulike bruksrettighetsberettigede i allmenningen. Utvalget foreslår samtidig to alternative modeller for behandling av konfliktsaker etter loven, og utvalget er delt i spørsmålet om sakene skal behandles som rettsutredningssaker eller som «eiga sak».

Flertallet, medlemmene Borgnes, Broch Hauge, Helmen, Hjelle, Jåma, Omma, Parmann, Velure, Østerås og Øygard, foreslår at avgjørelser etter den nye fjellova kan føres inn for jordskifteretten som rettsutredning, jf. jordskifteloven § 4-1. Disse medlemmene mener denne ordningen sikrer en overprøvingsform som er rimeligere for partene enn den alternative løysinga.

Mindretallet, medlemmene Utgård og Smistad, foreslår at sakene behandles som «eiga sak», jf. jordskifteloven §§ 5-3 og 5-4. Mindretallet viser til at sakene med denne løsningen vil behandles etter reglene i skjønnsloven, jf. jordskifteloven § 5-7, med mindre sakene skulle bli behandlet i sammenheng med jordskifte.

USS støtter flertallets forslag.

16.2 Til punkt 18.2.2 - Forvaltningsklage

For konflikter om utøvelse av jakt og fiske som administreres av fjellstyret, vil utvalget videreføre klageordningen som i dag. Disse vedtakene vil også kunne føres inn for de ordinære domstolene, men utvalget foreslår også en bestemmelse i loven om at klagemulighetene må være uttømt før det kan reises søksmål.

USS mener det bør utredes om kommunene bør være klageinstans for avgjørelser om jakt og fiske, og viser til at kommunal klagebehandling vil styrke det lokale selvstyret i samsvar med mandatet punkt 2.1.5.

16.3 Til punkt 18.2.4 – Straff

Utvalget mener det ikke er nødvendig å videreføre et allment straffebud for alle brudd på loven, men mener det er viktig å lovfeste at brudd på bestemmelser om jakt og fiske med hjemmel i fjelloven kan straffes.

USS støtter forslaget.

Med vennlig hilsen
Utmarkskommunenes Sammenslutning

FINANSRAPPORTERING -

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
 Arkivsaksnr.: 16/358

Arkiv: 250

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
3/19	Formannskapet	30.01.2019
7/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Formannskapets behandling:
Innstilling til kommunestyret:

Fremlagte finansrapport for 2018 tas til etterretning.

Enst. vedtatt.

Saksordfører: Håkon Sæther

Rådmannens innstilling:

Fremlagte finansrapport for 2018 tas til etterretning. Resultatet innarbeides i kommunens årsoppgjør og økonomiplanlegging.

Bakgrunn og saksutredning:

Beiarn kommune har en finansiell stilling med betydelig ledig likviditet. Midlene er plassert i finansmarkedet basert på et eget finansreglement godkjent av kommunestyret.

Den daglige forvaltningen ivaretas av administrasjonen, som gjennom finansforvaltere har plassert midlene i ulike aktivaklasser og verdipapirer. For tiden bruker Beiarn kommune fire forvaltere.

Resultatet av kommunens finansforvaltning er en viktig del av kommunens økonomi og økonomiske handlefrihet og har særlig vært det siden oktober 2013.

Kommunens balansesituasjon er god og har gitt rom for investeringer på en helt annen måte enn andre størrelsesmessig sammenlignbare kommuner. Slik er plassering og forvaltning av ledig likviditet blitt et avgjørende virkemiddel for en positiv samfunnsutvikling.

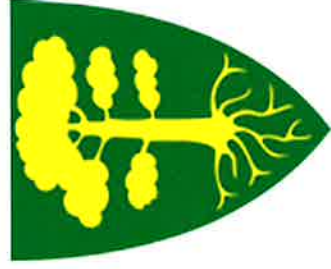
Kommunens driftsbudsjett har de siste årene blitt balansert med ei forventning om positiv avkastning gjennom hvert driftsår. Også for året 2018 ble dette gjort ved at kr. 5,5 millioner er lagt inn i budsjettet for å finansiere ordinær drift. Den konkrete rapporten viser at året 2018 ikke gav avkastning i den størrelsesorden – eller mer. For 2018 er vi derfor tilfeds med tidligere år å ha avsatt reserver for å møte nettopp år med negativ avkastning. Slike år vil som kjent komme innimellom.

Finansrapportering

Formannskapet 30.01.2019

Finansrapportering

31.12.2018

Vilje, åpenhet, samhold og stolthet

Fordeling mellom aktivaklasser

Fordeling mellom aktivaklasser

AKTIVAKLASSE	VEKT
● Aksjer	27 %
● Obligasjoner	73 %
Stat	0 %
Investment Grade	32 %
High Yield	10 %
Fremvoksende markeder	5 %
Uten rating	26 %
● Pengemarked	0 %
● Alternative investeringer	0 %

Avkastning for de største aktivaklasser

2. Obligasjoner

Nøkkeltall	
Markedsverdi (NOK)	175 976 400
Yield (%)	4,08
Rentedurasjon	0,47
Kreditturasjon	2,58

73%
Vekt i portefølje

Avkastning (%)

	HITTL I ÅR (2018)	SISTE MÅNED (DESEMBER)
Avkastning	1,43 %	-0,10 %
Volatilitet	0,66 %	1,08 %

3. Aksjer

Nøkkeltall

Markedsverdi (NOK) 65 960 006

27%

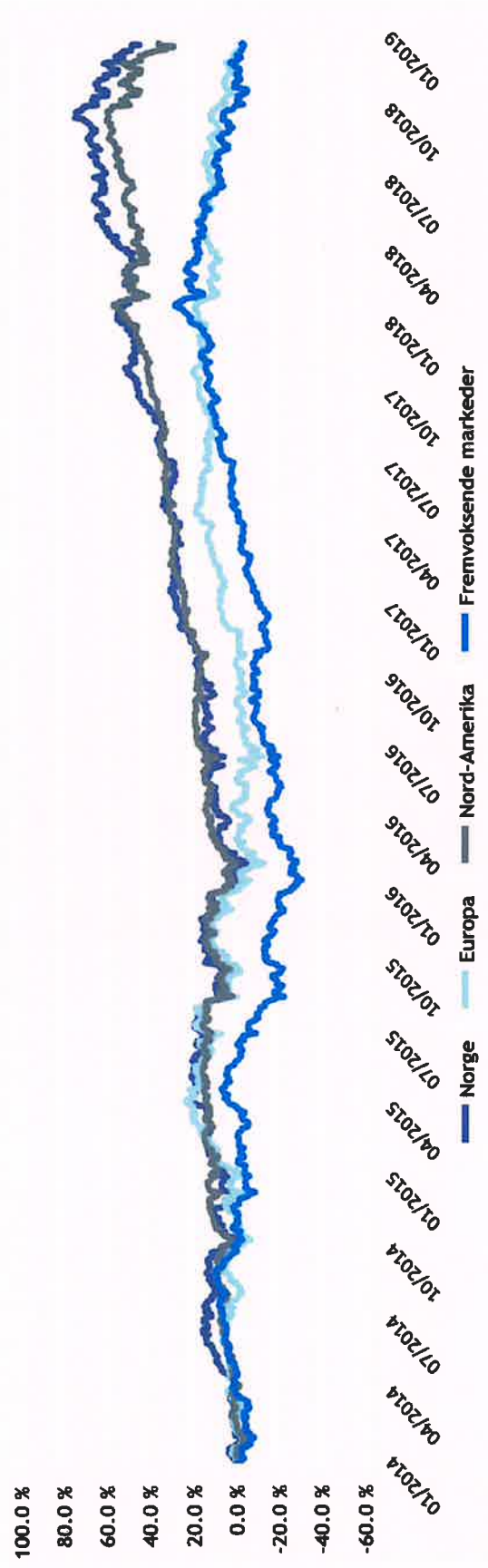
Vekt i portefølje

Avkastning (%)

	HITTL I ÅR (2018)	SISTE MÅNED (DESEMBER)
Avkastning	-4,41 %	-5,55 %
Volatilitet	8,98 %	14,56 %

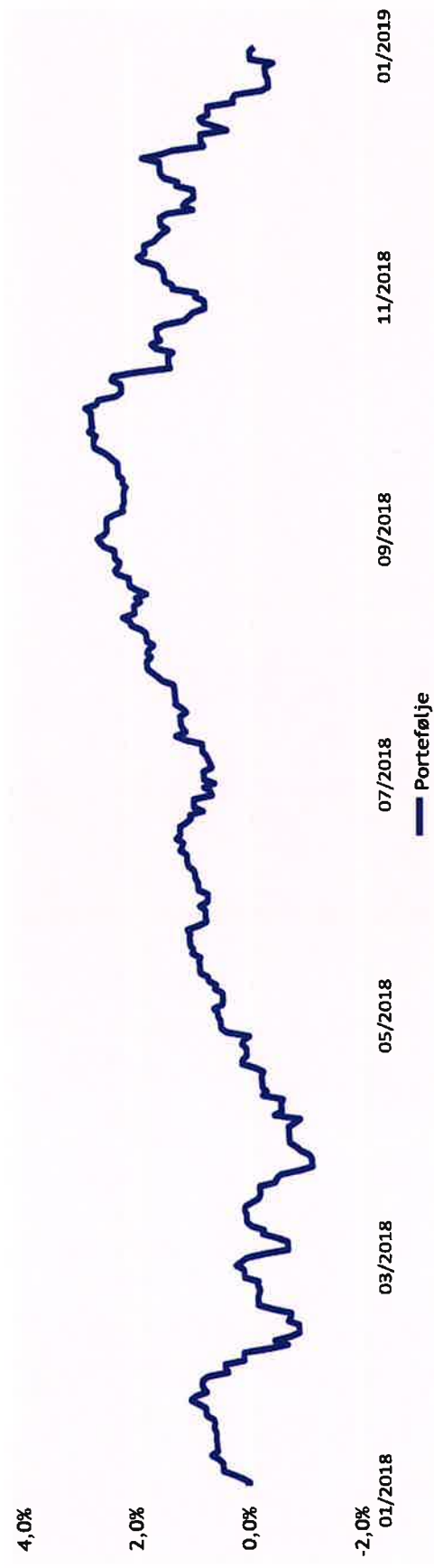
Vilje, åpenhet, samhold og stolthet

Utvikling utvalgte aksjemarkeder

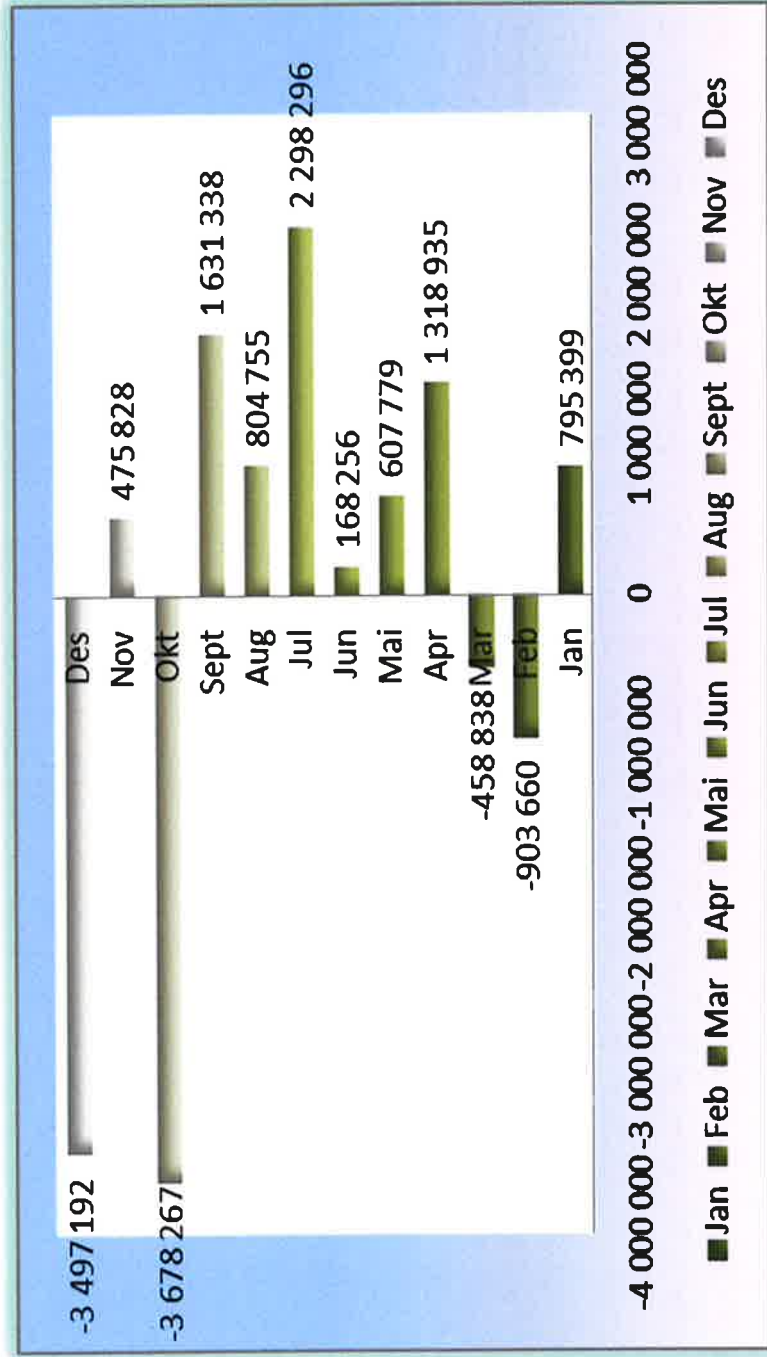

Historisk utvikling i %-vis avkastning for porteføljen for 2018

2018 har vært et utfordrende år for
finansmarkedene.

Månedlig avkastning

Beholdningsoversikt og avkastning 31.12.2018

1. Beholdningsoversikt

Avkastning (NOK)

	HITTL I ÅR (2018)	SISTE MÅNED (DESEMBER)
Markedsverdi ved start av perioden	236 738 621	245 452 630
Markedsverdi ved rapporteringsdato	242 162 978	242 162 978
Netto kontantstrøm	-6 001 272	-766 308
AVKASTNING	-576 915	-4 055 959

Avkastning (%)

	HITTL I ÅR (2018)	SISTE MÅNED (DESEMBER)
Avkastning	-0,16 %	-1,65 %
Volatilitet	2,70 %	4,15 %

Oppdatert matrise for allokering per 31.12.2018, avstemt mot finansreglement

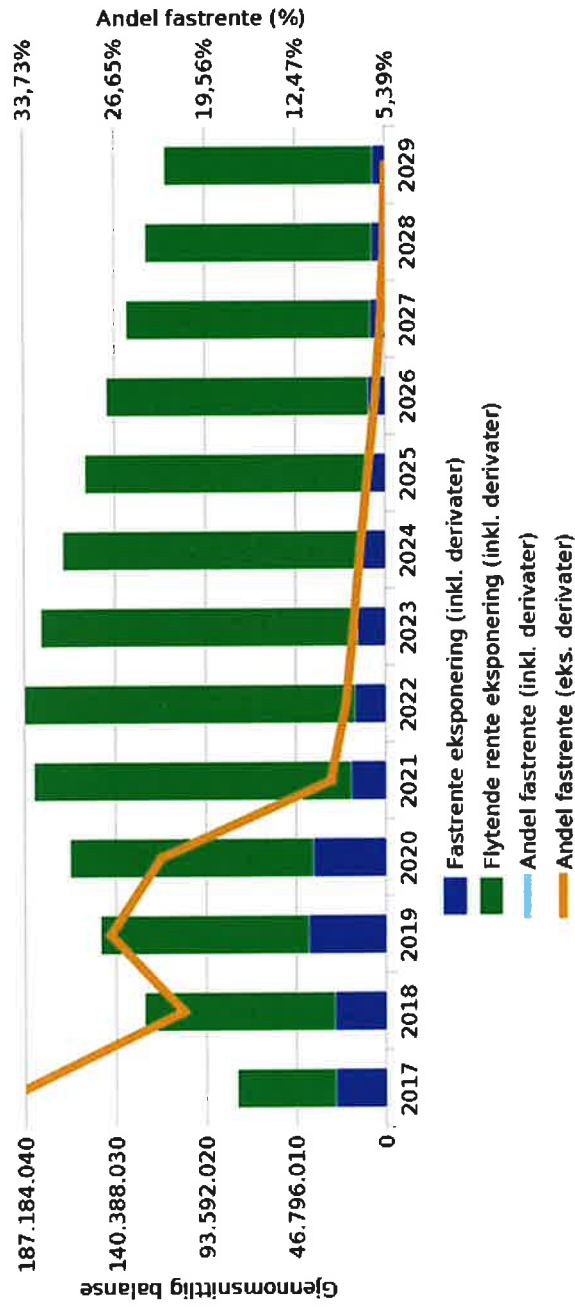
	Portefølje	Min	Norm	Maks	Status
Aksjer	27 %	0 %	30 %	35 %	OK
Obligasjoner	72,5 %	50 %	70 %	100 %	OK
Bankinnskudd	0 %	0 %	0 %	100 %	OK
	100 %				
% av total portefølje	Portefølje	Min	Norm	Maks	Status
Antatt høyere kvalitet	44,9 %	0 %	60 %	100 %	OK
Lavere eller ukjent kvalitet	27,6 %	0 %	15 %	35 %	OK
	72,5%				

Andel fast rente

Samlet lånegjeld pr. 31.12.2018 kr. 145.585.431 (119.186.968 pr. 31.12.2017)

4 Fordeling fast og flytende rente

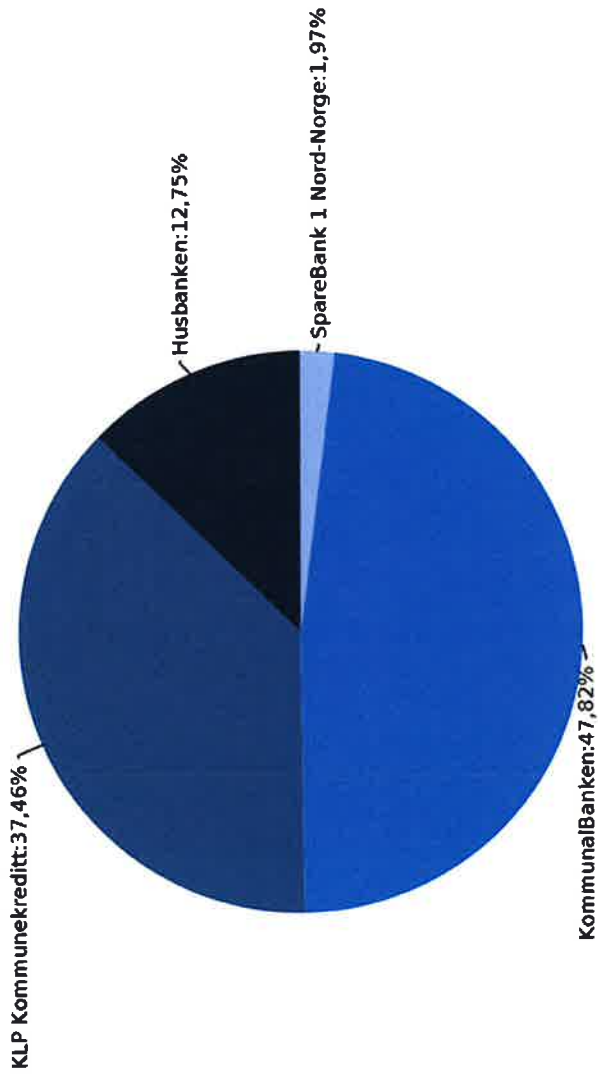
Gjeldsporteføljen for Alle lån i Beiarn kommune (ikke hensyntatt refinansieringer) har 27,08% andel fast rente for inneværende år. Den fremtidige utviklingen av fordelingen vises i nedenfor.

Långivere

Største långiver er KommunalBanken som har en andel på 48%. Nest størst er KLP Kommunekreditt med 37%.

Långiver	Gjeld	Andel i %
KommunalBanken	68.456.960	47,82%
KLP Kommunekreditt	53.623.121	37,46%
Husbanken	18.246.465	12,75%
SpareBank 1 Nord-Norge	2.818.715	1,97%

ORIENTERINGSSAK - SOLBAKK TRE AS

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk Arkiv: 255
 Arkivsaksnr.: 16/888

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
52/18	Beiarn Kommunestyre	17.12.2018
8/19	Beiarn Kommunestyre	22.02.2019

Rådmannens innstilling:

Orienteringen tas til etterretning.

Bakgrunn:

I kommunestyrets møte 17. desember 2018 ble det vedtatt å gi ordføreren fullmakt til å følge opp en finansiell restrukturering av Solbakk Tre AS. Den da fremlagte saken og vedtaket om å gi ordføreren fullmakt, baserte seg på en modell utarbeidet av økonomisjef Geir Arne Solbakk.

Modellen innebærer en frivillig løsning blant aksjonærene og de finansielle kreditorene til Solbakk Tre AS. Det er derfor nødvendig å komme frem til en løsning som aksepteres av alle involverte parter. Da kommunestyret drøftet saken i lukket møte 17. desember, var det ikke gitt tilslutning til modellen fra øvrige aksjonærer og kreditorer. Denne saken skrives for å orientere om status for selskapets arbeid og om Beiarn kommunes bidrag.

Saksutredning:

Beiarn kommune er største eier i Solbakk Tre AS, med 33,11 %, mens andre eiere er Salten Invest AS med 29,36 %, Sjøfossen Næringsutvikling AS med 22,2 % og Roy Rognan AS med 11,97 %. Øvrige små eierposter er stort sett fordelt mellom ansatte, med totalt 3,36 %.

Kommunen er også største långiver til selskapet, med lån på pr. dato kr. 2.250.000.

Det var derfor et betydelig eier- og utlånsansvar som kommunestyret tok tak i ved sin behandling i desember.

Kort oppsummert status primo februar -19:

- Alle store eiere og långivere har i prinsippet godkjent modellen med nedskrivning av aksjekapitalen og delvis sletting av gjeld mot utbetaling av restgjeld.
- Beiarn kommune utbetalte likviditetslån på kr. 500.000 til selskapet pr. 27. desember 2018.
- Innovasjon Norge har av ulike grunner ikke sluttet seg til modellen, men vil være viktig bidragsyter til den grundige operasjonelle restruktureringen som må og skal

følge den finansielle restruktureringen.

- Lån fra eksisterende aksjonærer konverteres til aksjekapital i samme forhold som eksisterende eierandel i selskapet. Antall aksjer økes/utvides.
- Beiarn Næringseiendom KF vil overta bygningsmassen til Solbakk Tre AS for bokført verdi pr. 31.12.2018, estimert til kr. 5.344.000. Beiarn kommunestyre fattet nødvendig vedtak om dette i møtet 17. desember slik at eiendomsselskapet kan oppta lån til formålet. Solbakk Tre AS blir leietaker. Ledig likviditet brukes til nedbetaling av lånegjeld til kreditorene. Herunder tilbakebetales likviditetslånet kommunen utbetalte pr. 27. desember -18.
- Øvrige detaljer vil det bli orientert om på møtet.

Kommunen er som stor eier direkte delaktig i den operasjonelle oppfølgingen av saken. Denne delaktigheten skjer gjennom selskapets styre, men kommunestyret vil få anledning til å spørre om detaljer som åpenbart vil være forbundet med taushetsplikt. Behandlingen av saken vil derfor skje i lukket møte, men dette saksfremlegget med vedtak er å anse som offentlig, kfr kommunelovens bestemmelser.